

VEČERNIK

9. NINA PLACANA V GOTOVINI

to XIV,
lev. 220

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
POSLOVALNICA URAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON CELJE, Prešernova 3. tel. 280
LIUBLJANA: 46-91

Maribor, 28. in 29. septembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POSTNI ČERKOVNI RACUN: 11.402

Cena
din 1.—

Pred razširitvijo vojne na vse kontinente

Sklenitev trojne vojaške zveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko prvi akt rimskih posvetovanj — Vojna se bo z novim razvojem podaljšala in razširila najbrže polagoma na vse kontinente
Komentariji v raznih državah

BERLIN, 28. sept. ZPV. Včeraj dopoldne je bil, takoj po prihodu grofa Ciana v Berlinu, podpisan v kancelski palači »pakt treh velesil: Nemčije, Italije in Japonske. Ta pakt pomenja vojaško in politično zvezo med omenjenimi velesilami in spreminja sedanjo evropsko vojno tudi formalno v svetovno ter ne bo mogel ostati brez zgodovinsko važnega vpliva na druge države, ki se doslej v vojno še niso vmešale. V diplomatskih krogih prevladuje prepričanje, da se bo po tej vojni vedno bolj širila in bo po vsej verjetnosti objela počasi vse kontinente.

Besedilo pakta treh velesil

BERLIN, 28. dec. ZPV. Pakt treh velesil, ki so ga ob navzočnosti Hitlerja podpisali včeraj dopoldne v kancelski palači v imenu Nemčije zunanji minister von Ribbentrop, v imenu Italije zunanji minister grof Ciano in v imenu Japonske veleposlanik Kurusu, ima sledeče uradno besedilo: Vlade Nemčije, Italije in Japonske stoji na stališču, da je temeljni pogoj za trajen mir na svetu, da dobi vsak narod tisti življenjski prostor, ki mu pripada. Zaradi tega so sklenile da gredo v velikoazijskem prostoru ter v Evropi v svojih prizadevanjih druga z drugo ter bodo sodelovale med seboj, pri čemer je njihov najpomembnejši cilj ustvariti nov red ter vzdrževati ga tako, da bo s tem ustvarjen prostor in napredek blaginje narodov, v ki na njem žive. Nemčija, Italija in Japonska tudi želi, da bi se tako sodelovanje razširilo še na vse tiste narode na svetu, ki so pripravljeni dati svojim prizadevanjem isto smer, da bi se mogla ustvariti skupna težnja, da se doseže trajen svetovni mir, ki je končni cilj vseh treh vojaških narodov in njihovih prizadevanj. Zaradi tega so Nemčija, Italija in Japonska sklenile:

1. Japonska vlada izjavlja, da priznava in spoštuje vodstvo Nemčije in Italije pri ustvarjanju novega reda na evropski celini.
2. Nemška in italijanska vlada izjavljata, da priznavata in spoštuje vodstvo Japonske pri ustvarjanju novega reda na prostoru Velike Azije.
3. Nemčija, Italija

in Japonska izjavljajo, da bodo med seboj sodelovale in druga drugo podpirale pri vsem delovanju v smislu zgoraj navedenih načel. Vse tri velesile sprejemajo nadalje tudi obveznost, da se bodo druga drugo podpirale z vsemi političnimi, gospodarskimi in vojaškimi sredstvi, ako bi bila katerakoli izmed treh pogodbenic napadena od kakšne države, ki v sedanjem trenutku še ni zapletena v evropsko vojno ali pa v vojno med Kitajsko in Japonsko. 4. Za izvedbo tega sporazuma se bodo takoj sestali tehnični odbori, katerih članje bodo takoj imenovali vlade Nemčije, Italije in Japonske. 5. Japonska, Nemčija in Italija izjavljajo, da se pričujoči sporazum v ničemer in v nobenem primeru ne dotika političnih odnosov, ki v sedanjem trenutku obstojajo izmed ene od treh pogodbenih držav in Sovjetske Rusije. 6. Gornji sporazum stopa takoj v veljavo, kakor hitro bo podpisan, in bo veljaven 10 let od dneva podpisa dalje. Ako bi ena od pogodbenih držav hotela, da se podaljša, bo ob primernem času dala pobudo za pogajanja za obnovo sporazuma.

V potrdilo teh dogovorov so podpisani od svojih vlad pooblaščenih zastopniki podpisali s svojim imenom in pritisnili na pogodbo svoje pečate. Pogodba je sestavljena v treh originalih v nemškem, italijanskem in japonskem jeziku v Berlinu dne 27. septembra 1940. v 18. letu fašistične dobe, na 27. dan 9 meseca in 15. leta vladanja sedanjega mikada.

Posebne tajne klavzule

TOKIO, 28. sept. CNP. Ameriškim novinarjem se je posrečilo izvedeti, da vse-

vstopu v vojno proti tretji velesili, kot n. pr. proti USA. Uradno so seveda za-

Govori treh podpisnikov pakta

BERLIN, 28. sept. ZPV. Po podpisu pakta treh velesil je prvi spregovoril v. Ribbentrop, ki je dejal, da pomeni ta pakt največjo strnitev skupnih interesov Nemčije, Italije in Japonske. Glavni namen pakta pa je zaimčiti novi red Evrope pod vodstvom Nemčije in Italije, kakor tudi nov red na Daljnem vzhodu pod vodstvom japonske. Ta pakt zato ni naperjen proti nikomur, temveč le proti vojnim hujskačem in neodgovornim elementom, ki streme po nadaljevanju in razširitvi vojne. Pakt nikakor ne posega z obojestransko zvezo. Pakt je vojaška zveza treh najmočnejših sil sveta. Vsi, ki hočejo doprinesiti svoj del k zopetnemu miru, se mu lahko pridružijo, vsi, ki bi hoteli cilje tega pakta ovirati,

pa bodo naleteli na skupne vojne sile vseh treh zaveznikov, ki štejejo nad 250 milijonov ljudi. Nato je spregovoril grof Ciano, ki je dejal, da združuje ta pakt Nemčija, Italija in Japonsko v neločljivo skupnost kot nosilce novega reda in nove bodočnosti. Nemčija in Italija priznavata in bosta spoštovali vodilno vlogo Japonske pri ustvarjanju novega reda na Daljnem vzhodu, nasprotno pa bo Japonska spoštovala vodilno vlogo Nemčije in Italije v Evropi. Tretji je spregovoril japonski veleposlanik Kurusu, ki je dejal, da je že staro prijateljstvo dobilo sedaj končno formalno obliko za bodoče skupne cilje. Tudi on je naglasil, da pakt ni naperjen proti Sovjetski zvezi.

Komentariji berlinskega podpisa

AMERISKI KOMENTAR

WASHINGTON, 28. sept. Ass. Press. Zunanji minister Hull je izjavil k paktu treh velesil, da USA niso niti vznemirjene niti presenečene nad tem paktom in se nanj glede podpiranja Anglije ne bodo ozirale. Dejansko je sodelovanje med Nemčijo, Italijo in Japonsko obstajalo tudi že doslej. Potrdil pa je vendarle, kako prav je imel Roosevelt, ko je trdil, da evropska vojna ni nobena osamljena akcija, ampak nevarnost za ves svet. Odslej bo ameriški narod jasno poučen o dejanskem stanju, in to je za USA dobro.

ŠPANSKI KOMENTAR

MADRID, 28. sept. DNB. Madridski tisk je ves pod vplivom sklenitve trojnega pakta. Listi pravijo, da je to prvi korak k novemu redu sveta. »Madrid piše, da ta pakt ni samo remek-delo, ki ustreza zunajpolitičnemu duhu mladih sil nasproti stari in trhlji politiki Anglije, ampak senzacionalen dokaz za naglo delovanje in uničenje vseh upov, ki jih Anglija stavi v USA. »Alcazar« podčrtava, da je imela Anglija namero igrati svoj

zadnji adut, USA, a da ji je ta račun sedaj pokvarjen.

PORTUGALSKI KOMENTAR

LIZBONA, 28. sept. DNB. Portugalski politični krogi imajo govore o paktu, ki je bil včeraj sklenjen v Berlinu in pravijo, da je to dohodek največjega pomena. »Radio de Lisboa« pravi med drugim, da pomeni pakt velik udarec na Anglijo in da so diplomati, ki so podpisali ta pakt, našli novo možnost za pomiritev sveta.

MADZARSKI KOMENTAR

BUDIMPESTA, 28. sept. Podpis trajnega pakta v Berlinu je napravil v Budimpešti največji vtis. Pakt stvarja nove skupne baze v Evropi in Aziji in jasno so sedaj opazne tudi interese sfera. Glede Sovjetske zveze menijo tu, da je pakt popolnoma jasen in nataven. Pač pa se madzarsko javno mnenje zanima za vprašanje, kakšno stališče bodo zayzele USA. Madzarska štampa se je že davno priključila silam oši. Srednje in male države upajo, da bo ta pakt omogočil skorajšnjo sklenitev miru.

Novi srditi letalski napadi

Včeraj in ponoči so izvršili tako Nemci kakor Angleži nove velike bombne napade — Angleži poročajo, da so sestrelili 133 nemških letal, Nemci pa pravijo, da so uničili 75 angoskih

NEMSKA POROČILA

BERLIN, 28. sept. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Večji oddelki nemškega letalstva so včeraj napadli vojaške in industrijske objekte v južni in srednji Angliji. Čez dan so eskadrile metale bombe na tovarne letal pri Southamptonu in povzročile zelo veliko škodo. Velike požare so letala povzročila tudi pri napadih vojne industrije v srednji Angliji. Pri Liverpoolu so bombe zadale neko trgovinsko ladjo. Sovražnikova letala, ki so križarila v bližini severne obale, so nemške pomorske baterije pregnale. Daljnosežni topovi vojne mornarice so obstreljevali Dover. V bližini škotske obale smo zadeli neki konvoj ter zanesli na dveh ladjah požar. Čez dan se je vnelo več letalskih bojov. Končali so se z zmago nemškega letalstva. Ponoči smo ponovno napadli London in bombardirali tudi pristaniške naprave pri Liverpoolu in Bezenhavernu. Povzročili smo mnogo po-

žarov, zlasti v Liverpoolu. Pri bombardiranju Londona smo zanesli požare in povzročili eksplozije v dokih. Ogenj je nastal tudi v raznih delih Londona. Sovražnik je ponoči napadel z manjšimi silami Nizozemsko, Belgijo in severno Francijo. Nekatera letala so prodrla tudi v zračni prostor severozahodne Nemčije. Sovražnik je metala bombe brez sfernega cilja. Vojaške škode ni bilo. Angleško letalstvo je včeraj zgubilo 27 letal, 24 med njimi smo sestrelili v zraku, tri pa s protiletalskim topništvom. 6 nemških letal se ni vrnilo. Neka podmornica je potopila dve oboroženi sovražnikovi trgovski ladji s skupno 8700 tonami. Posadka nekega nemškega letala se je pri napadu na srednjo Anglijo počeno odlikovala s svojim pogumom.

BERLIN, 28. sept. DNB. Pri včerajšnjih napadih na London je bilo v luki potopljenih nekoliko ladij. Na Temzi so težko poškodovane pristaniške naprave. Po do-

sednjih podatkih je bil sestreljenih 75 angoskih letal, dočim se 23 nemških letal ni vrnilo na svoja oporišča. Včerajšnji napadi na London so bili najhujši doslej. Pristanišča, industrijske naprave, središče mesta in ves južni del je bil v ognju. BERLIN, 28. sept. CNP. Uradno so objavili, da so v današnji noči nemška letala zanesla veliko število požarov v Londonu, kjer so nastale strahovite eksplozije. Nemški lovci so sestrelili 75 britanskih letal. Nemški bombniki so napadli tudi Derby, Birmingham, Liverpool, Bristol in Manchester. Prav tako sta bila napadena dva angleška konvoja, ki sta hotela priti v Liverpoolsko pristanišče. Škoda je prizadeta tudi na pristaniških napravah v Hullu in Newcastleu. V teku včerajšnjega dneva je bilo sestreljenih 23 nemških letal.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 28. sept. Reuters. Davi je bilo izdano uradno poročilo letalskega mi-

nistrstva, ki pravi, da je bilo v teku večeršnjih napadov sestreljenih 133 nemških letal. Angleških letal je 34 izgubljenih, vendar je 16 pilotov srečno odskočilo. Angleška letala so napadla zahodno Nemčijo v teku noči. Nemški napadi včeraj in ponoči so bili v glavnem usmerjeni na London. Bombe so padle vsehprek, porušile so veliko hiš, trgovin in industrijskih naprav. Tudi nekaj smrtnih žrtev je bilo. Nekaj hiš je bilo porušenih na Mersesidici, prav tako tudi v južnem Lancashireu in Midlandu.

LONDON, 28. sept. CNP. V noči od petka na soboto so angleška letala napadla Nemčijo od obale pa do Baltika. Že drugič v teku 24 ur je bilo napadeno pristanišče Krön. Letiško ministrstvo je davi objavilo, da so angleška letala zmetala ogromne količine eksploziva na Kiel, Bremen, kanal Oortmund-Ems in letališče Münster. Uničevanje kanalskih pristanišč Le Havre, Calais, Dunquerque, Boulogne, Ostende in rta Gris Nez se nadaljuje po načrtu.

6000 TANKOV ZA ANGLIJO

NEW YORK, 28. sept. ZPV. V Zedinjenih državah izdelujejo za Anglijo 6000 tankov, grade pa se še nove tovarne za tanke.

Letalski napadi ne morejo odločiti vojne

Niti ne morejo Nemci zlomiti Anglije niti Angleži Nemčije s samimi letalskimi akcijami, pravi poročevalec „Basler Nachrichten“

BASEL, 28. sept. ZPV. »Basler Nachrichten« objavlja poročilo iz Londona, v katerem pravijo, da so že od 8. avgusta se ponavljajoči in v zadnjih 14. dneh brez presledka si sledeči nemški letalski napadi na Anglijo, v marsičem razčistili vojni položaj. Na podlagi mnogih opazovanj in raziskovanj v vojaških in civilnih področjih, razgovorov s strokovnjaki in z žrtvami napadov, ki so rešile od vsega, kar so imele, samo golo življenje, pride mo do prepričanja, pravi poročevalec, da Nemci z letalskimi napadi odpornosti in trdne volje Angležev nikoli ne bodo zlomili.

Angleži prenašajo žrtve z neko nevklonljivo samoumevnostjo, ki je vredna občudovanja. Socialne razlike se same izenačujejo: bogati pomagajo revnim, revni pa najrevnejšim. V velikih vilah v Westendu stanujejo sedaj oni, ki so zaradi nemških bombnih napadov izgubili streho v drugih delih mesta. Letalska vojna je Angleže kot narod še bolj strnila in zedinila ter na mah odstranila vsa razredna nasprotja. V vsem tem se kaže zanimiva lastnost angleškega plemena: znati se v položaju in ustvariti si v njem najboljše izmed možnega. Anglež je po svojem značaju fatalist in prepušča do-

godkom prosto pot. Šele kadar se dotaknejo njega osebno, prične premišljevali, kako bi se jim prilagodil in jih obrnil v svojo korist. Tedaj se pa to zgodi z občudovanja vredno spretnostjo. Ta lastnost, skupaj z globoko zakoreninjenim fatalizmom, je povzročila, da ni nikjer, niti v Londonu niti na deželi, mogoče opaziti takega samosožalja ali šibkosti zaradi napadov.

Zelo pametno je, da angleška vlada ničesar ne ukrene, da bi pred lastnim ljudstvom ali pred tujimi opazovalci prikrla učinke nemških letalskih bomb. Zaradi tega ni nobene nevarnosti, da bi se izdajala poročila, ki bi s prikrievanjem resnice ustvarila neutemeljni optimizem, katerega bi nekega dne mogel, ko dejanskega stanja ne bi bilo več mogoče prikrivati, zamenjati notranji zlom. Nekemu ameriškemu poročevalcu so v ministertvu, kakor sam poroča, pokazali vse akte o doslej po nemških napadih povzročeni škodi in žrtvah. Poročevalec ugotavlja, da je bil izredno presenečen, ko je spoznal, kako malo škode je bilo doslej povzročene na vojaških napravah in napravah, ki so važne za vojskovanje.

Iz vsega tega je mogoče zaključiti, da Anglije s samimi letalskimi napadi ni mo-

goče niti zrušiti niti je onesposobiti za nadaljnje vojskovanje. Kljub vsemu trpljenju, ki so ga napadi povzročili prebivalstvu v Londonu in drugod, je vojaška sila Anglije še docela neprizadeta. Odrredba, da je treba delati tudi za časa alarmov, je povzročila, da velika večina Londončanov vsaj po dnevu sploh več ne ve, ali se vrše napadi ali ne, ali pa se zanje vsaj ne briga. Življenje tega ogromnega mesta se razvija dalje brez zastoja. Za obrambo in lastne letalske akcije je pa posebno ogromnega pomena dejstvo, da ni bilo nobeno angleško letališče še tako poškodovano, da bi bilo več ko za par ur neuporabljivo. Nemško letalstvo zato ni osvojilo značnega prostora nad Anglijo, kar bi bilo potrebno za vsak pikus invazije.

Drugo vprašanje pa je seveda, kako naj Anglija kdaj pozneje prenese vojno v sovražnikovo deželo, ker kakor ne more nemško letalstvo zlomiti Anglije, tako tudi angleško ne bi moglo Nemčije. Zaradi tega bo moral nastopiti čas, ko bo nastal v letalskih bojih premor in se bo Nemčija zopet omejila na napade podmornic, ali pa bodo prešle čete držav osi v napad na prekmorske angleške posesti.

Vojna med Angleži in Italijani

RIM, 28. sept. Stefan. Italijanski glavni štan je včeraj poročal: Delovanje oglednih patrolj v Severni Afriki. Pri napadu sovražnikovih letal na naše čete in na Sollum je bomba ranila neko osebo. Ugotovljeno je, da je letalo, o katerem pravi včerajšnje poročilo, da smo ga zbili, uničeno. Naši bombniki so napadli Haifo in zadeli skladišča petroleja, vojaška skladišča v pristanišču in železniške naprave. Neko drugo naše letalo je pa metalo bombe srednjega kalibra na sovražnika ob bregovih reke Atbare (Sudan). Sovražnikove letalske bombe na

Hargeiso, Berbero, Džigžigo, Agordat in Guro so ranile samo dve osebi in povzročile le neznatno gmotno škodo. V Metineju je našlo smrt šest ljudi, ranjenih je pa bilo 23, skoraj sami domačini. Naše proti letalsko topništvo je sestrelilo še dve sovražni letali.

RIM, 28. sept. CNP. Italijanska letala so včeraj bombardirala pristanišče Haifo ter glavne angleške petrolejske tanke vzhodnem Sredozemlju.

KAHIRA, 28. sept. CNP. Angleška letala so včeraj bombardirala Sollum.

„Krasnaja Zvezda“ preklicuje

MOSKVA, 28. sept. Reuter. V političnih in diplomatskih krogih Moskve je izzvala veliko pozornost izjava, objavljena v glasilu rdeče vojske »Krasnaja Zvezda«. V tej izjavi pravi uredništvo, da je znani članek tega lista, ki je vzbudil tako ogromen odmev po vsem svetu in se je nanašal na stališče Sovjetske zveze do Balkana, zašel v list »zaradi politične

pogreške« in ga zato uredništvo preklicuje. Uvodnik se je bavil, kakor znano, z razvojem na Balkanu in se je končal z ugotovitvijo, »da bo Sovjetska zveza, zvesta svoji mirovni politiki in nevtiralnosti ostala daleč vstran od vsake imperialistične vojne na Balkanu.« (Izveleček iz članka smo objavili v »Večerniku«, kar tudi italijanski komentar. Op. ur.)

Pakt s Španijo bo šele podpisan

WASHINGTON, 28. sept. United Press poroča iz Rima, da pogajanja veseli osi s Španijo še niso končana in da je Mussolini povabil Hitlerja in Generala Francu na sestanek v Italijo.

RIM, 28. sept. CNP. V rimskih fašističnih krogih se govori, da bo v nekaj dnevih podpisan vojaški pakt s Španijo, ki

bo še veliko daljnosežnejši, kakor pravkar podpisana trozveza. S tem paktom bo Španija stopila v vojno. Tem vestem so sledile grožnje na naslov USA, da bodo napadene na lastnem ozemlju, če bodo intervenirale v sedanji vojni v korist Vel. Britanije.

Sili osi ne podcenjujeta sovražnika

RIM, 28. sept. ZPV. V »Giornale d'Italia« je objavil Virginio Gayda, nedavno članek, v katerem pravi med drugim, da se veseli osi dobro zavedata, da morata za končno novo ureditev Evrope in Afrike najprej dobiti vojno. Veseli osi pa sta svoje zmage gotovi in se bosta vojskovali tako dolgo, dokler Anglija ne bo pripravljena njunega novega reda priznati. Nemčija in Italija nista nikakor osamljeni in izolirani. Treba je pomisliti samo na Španijo, ki je pripravljena za njima sodelovati. Potem pa pravi Gayda, da je le angleška propaganda iznašala trditve, da hočeta Nemčija in Italija pre-

magati Anglijo z nekakšno »bliskovito vojno«. V Italiji in v Nemčiji si nihče ni domišljjal, da bi bilo mogoče Anglijo premagati s kakšnim dvajsetdnevni bliskovitim sunkom. Nemčija in Italija ne podcenjujeta svojega nasprotnika in se dobro zavedata, da poseduje Anglija, kljub temu, da je že oslabiljena, še vedno četrtino vsega sveta. Trajalo bo torej nekaj časa, preden bo mogoče to silo v določeni meri potisniti v stran. Čimdalje pa bo vojna trajala, tembolj uničujoča bo za Anglijo. To so Angleži menda že sami spoznali, kar bi se vsaj dalo nekako sklepati iz zadnjega kraljevega govora.

Napetost med Japonsko in USA

TOKIO, 28. septembra. ZPV. V Tokiu še ni komentarjev o aktu, ki ga je podpisal Roosevelt, s katerim se onemogoča dobava železa in jekla Japonski, toda

mnogi vodilni listi izražajo mnenje, da so se s tem USA še tesneje naslonile na Anglijo. Ta embargo pomeni le začetek popolne ustavitve vseh dobav Japonski.

Spopad med Japonsko in Zedinjenimi državami je s tem postal neizbežen, sedaj je le še vprašanje časa, kdaj se bo pričel.

TOKIO, 28. septembra. Tass. »Ašahi« objavlja članek, v katerem govori o možnosti vojnega zapletljajja med USA in Japonsko. V članku se izraža kritika ameriške vlade zaradi novega ameriškega posojila Kitajski in prav tako tudi stališče Anglije, ki dela z odstopanjem Singapura Ameriki proti interesom Japonske.

NEW YORK, 28. septembra. Tass. Ameriški tisk piše, da se protiameriški pokret na Japonskem naglo širi. Delijo letake, v katerih piše, da Japonska ne bo trpela vmešavanja Amerike in Anglije v azijske posle.

TOKIO, 27. septembra. ZPV. Japonska vlada je naročila svojemu diplomatskemu zastopniku v Washingtonu, naj ostro protestira pri ameriški vladi zaradi prepovedi izvoza železa, jekla in drugih surovin, ki so Japonski potrebne za vodenje vojne.

Vojaška pogajanja med Grki in Turki

ATENE, 28. sept. ZPV. Že nekaj dni se mudi v Ankari grška vojaška delegacija. Pogajanja med grškim in turškim generalnim štabom se nanašajo na vprašanja skupne obrambe v primeru potrebe. Grška vojaška delegacija je potovala v Ankaro na željo Turčije.

Dakarski incident likvidiran

VICHY, 28. septembra. ZPV. Francoska vlada je izjavila, da je z umikom angleške mornarice izpred Dakarja incident likvidiran. Angleško vojno brodovje je odplulo izpred Dakarja vzdolž zahodne afriške obale proti Liberiji. S tem so prenehali tudi francoski letalski napadi na Gibraltar.

13 milijard za oborožitev USA

WASHINGTON, 28. sept. DNB. Predsedniški dom USA je odobril dopolnilni kredit 1.470.000.000 dolarjev. S tem se je povečal letošnji kredit za oborožitev USA na 13 milijard dolarjev.

ROMUNSKI DEMANTI BUKAREŠTA, 28. sept. DNB. Romunsko letalsko podtajništvo demantira vesti iz tujih virov, da bi bili romunski aerodromi dani nemškim letalom na uporabo.

TURŠKO-ROMUNSKA TRGOVINSKA LAVAL SE JE VRNIL IZ PARIZA

VICHY, 28. sept. Havas. Podpredsednik vlade Pierre Laval se je vrnil iz Pariza, kjer je bil tri dni.

Vesti ob zaključku lista

LONDON, 28. sept. Reuter. Danes dopoldne je nad Kanalom krasno vreme. Morje je popolnoma mirno. Večje število nemških bombnikov je preletelo Kanal v smeri proti Londonu. Na angleški obali in na poti do Londona so se oglašale protiletalske baterije. V zraku je prišlo do bitk. V Londonu je dopoldne bil dan kratek alarm, vendar pa nemška letala niso bila nad mestom.

LONDON, 28. sept. Reuter. »Times« pišejo o vojaški trozvezi ter pravijo, da je naperjena brez dvoma proti USA. S tem naj bi se doseglo, da bi Velika Britanija ne dobivala več tako ogromne pomoči od USA, ker bi slednje bile vezane v Aziji. Japonska pa je s tem vsaj formalno pridobila zaveznike, da bo lahko nadaljevala svoje akcije proti USA, kar je razvidno že iz pisanja japonskih listov, ki so že začeli z najostrejšo kampanjo proti USA. »News Chronicle« piše, da pakt ne predstavlja nič posebnega, ker je že vse to bilo doslej. Sedaj pa je šele postalo jasno tudi tistim kratkovidežem, ki so mislili v začetku vojne, da bo ostala lokalizirana in da se ne bo razširila na ves svet. »Chicago Tribune« pa napada Roosevelta, da ne bi smel prevzeti odgovornosti za obrambo tako daleč ležečih dežel. Če bodo USA poizkušale preprečiti, da Japonska zasede Indokino in Holandsko Indijo, bodo zašle v neprijeten položaj.

NOVE ČETE V HAJFONGU

HANOI, 28. sept. CNP. Nove japonske čete so se izkrcale v pristanišču Haifong.

SMRTNA NESREČA NA LOZNICI

Celje, 28. septembra. Sinoči okrog 19. se je vračal po državni cesti v mestno zavetišče v Medlogu 51 letni vojni invalid in bivši postrežek v Celju Ernest Pust. Bil je vinjen ter se je vsedel na sredino ceste. V istem času je proti Savinjski dolini peljal Kotarjev avtobus, iz Savinjske doline pa mu je prišel nasproti tovorni avto tvornice z mesnimi izdelki v Zaprešlju. Sofer tovornega avtomobila Jurman na cesti sedečega Pusta ni mogel pravočasno opaziti. Kolesa težkega vozila so mu preklala lobanjo, zlomila nogo ter mu prizadejala tudi težke notranje poškodbe. Pust je takoj po prevozu v celjsko bolnišnico umrl.

Borza, Curih, 28. sept. Devize: Pariz 9.85, London 16.90, Newyork 4.37, Milan 22.05, Madrid 40, Berlin 175.20.

Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno vreme. Obeta se poslabšanje vremena. Včeraj je bila najvišja temperatura 17,3, danes najnižja 7,5, opoldne 21.

Šahovsko prvenstvo SSSR

Keres in Smislov remizirala, Lilienthal porazil Botvinnika

MOSKVA, 28. septembra. Predsinočnim je bilo v velikem šahovskem turnirju za prvenstvo Rusije odigrano 16. kolo. Keres in Smislov sta po kratki in mlačni igri remizirala. Keres je menda spoznal, da do konca svojih tekmecev ne bo mogel več dohiti. Remis so končale tudi partije Lisicim-Lilienthal, Petrov-Panov, in Bondarevski-Konstantinopolski. Boleslavski je z zmago nad Kotovim še bolj utrdil svoj položaj v vodstvu. Lerišev je premagal Dubinina. Vse ostale partije so bile prekinjene. Botvinnik je v tem kolu igral proti Lvovčanu Gerstenfeldu, ki je zvito odbil napad ruskega prvaka ter si pridobil lepe izgleda. Sodiijo, da je bila partija prekinjena v izgubljenem položaju za Botvinnika.

Sinoči je turnir nadaljeval s 17. kolom. Zanimanje se je osredotočilo ob partiji Lilienthal-Botvinnik, kajti vprav od te partije v veliki meri zavisi položaj Botvinnika. In pokazalo se je, da ima prav radejski napovedovalec »Šahmatnega žurnala«, ki je že več večerov zaporedoma podčrtal, da z Botvinnikom na tem turnirju ni vse v redu. Proti Lilienthalu, ki je eden glavnih favoritov, je tvegala Botvinnik drzen napad, ki pa ga je Lilienthal mirno sprejel ter precej agresivno pariral. Botvinnik se je nenadoma znašel v slabši poziciji, iz katere se je skušal rešiti z žrtvijo kvalitete za konja in kmeta. Toda Lilienthal je svojo prednost odločno izrabil ter zadal Botvinniku poraz. Po tem porazu je Botvinnik izgubil zadnje upanje, da reši svoj položaj kot lanskoletni prvak Rusije. Bondarevski je proti Mikenasu odlično zaigral, osvojil dva kmeta ter sigurno dobil v končnici. Ragozin je porazil Lisicima, partija Konstantinopolski-Boleslavski pa je končala remis. Ostale igre so bile prekinjene. Smislov ima proti Kotovu kmeta več ter bo končnico dobil.

Stanje po 17. kolu: Smislov 11 (1), Bondarevski in Lilienthal 10½ (2), Boleslavski 10½ (1), Makagonov 9½ (2), Botvinnik 8½ (3), Keres 8½ (3) itd.

Konec demokratizma in demokratskih gesel?

Drago Kveder / Nekaj misli, kako je mogoče še v bodoče ohraniti človeštvu demokracijo in pred vsem osebno ter duhovno svobodo

Tako organiziran gospodarski proces ima kot nujni, prirodni učinek tvorbo dovoljnih finančnih kapitalov, ki so nujno potrebni napredku v produkciji (nove investicije) ter za vzdrževanje vseh koristno delujočih v varnostnem, upravno-pravnem in kulturno-prosvetnem sistemu socialnega organizma.

Varnostno-upravna uredba družbe preprečuje in ne dovoljuje v gospodarskem procesu nikakršnega konserviranja in mumificiranja nastajajočih finančnih kapitalov v zlatih zalogah in hipotekah, na škodo zdravega razvoja in življenja celokupnega socialnega organizma. Nastali finančni kapitali bodo zaradi tega vsak čas živi in aktivni v obtoku. Le tako načrtni in dirigirani gospodarski proces se ne more več zmehanizirati v taki meri, da bi vedno bolj izločal sodelovanje duhovno-duševnih sposobnosti visoko stoječih plemenitih in dalekovidnih poedincev, kakor se je to že mnogim desetletij redno dogajalo v večini zahodnih demokracij, kjer so bili vodilni krogi že popolnoma izgubili oblast nad obtokom gospodarskih kapitalov. V tem orisanem načrtu in dirigiranem gospodarstvu bo tudi lahko mogoče po asociativnem delovanju producentov, konzumentov in funkcionarjev izmene in prometa dobrin, določevati resnično pravične cene potrebščinam.

Privatna lastnina ostane priznana in varovana. Pridobiva se pa edino z delom. Vrednosti privatne lastnine, to so stvarni in finančni kapitali, pa se prirodno ne morejo izločiti iz gospodarskega procesa vsled kakšnega absolutno svobodnega razpolaganja po lastniku, nego ne morejo drugače imeti pomena kot da je **privatna lastnina samo integralni del skupnega gospodarstva in činitelj v gospodarskem procesu s svojo določeno funkcijo.** Zaradi tega o kakšnem popolnoma svobodnem razpolaganju lastnika s svojo privatno lastnino ne more biti govora. Vsako, končnemu cilju ustvarjanju blaginje za vse nasprotno upravljanje in razpolaganje s privatno lastnino se že v kali onemogoča z najhitrejšo razlastitvijo.

Upravljanje take lastnine se po gospodarskem razsodišču poveri socialno v vsakem pogledu sposobnejšemu; razlastitvici se pa odredi v gospodarskem procesu ali v drugem sistemu socialnega organizma njegovim sposobnostim primerne zaposlitve, z manjšo odgovornostjo.

Nad vse potreben je orisanima gospodarskima sistemoma socialnega organizma kulturno-prosvetni sistem družbe. Tega pa je treba urediti predvsem in skoro izključno po načelu svobode, ker po načelih enakosti in bratstva ne bi imel smisla.

Po duhu, po duhovnem življenju, ki se razodeva v poedincu kot sposobnost mišljenja, t. j. kot sposobnost razmišljanja, dvoma, domnevanja, mnenja, spoznavanja, ugibanja, razglabljanja, raziskovanja, presojevanja, priznanja tez in nepriiznanja istih z ozirom na resničnost in evidenco — mora biti vsak dospel in koristen delujoč poedinec popolnoma svobodni. Vsako duhovno nasilstvo nad človeškim duhom, vsako duhovno suženjstvo naroda, da bi moralo nasilno in slepo priznavati in verovati kakoršne koli nepojmljive dogme, ima neizbežno za posledico gospodarsko sužnost. Dogme, ki jih mora vsakdo brezpogojno priznati kot stalne in vedno veljavne naj bodo vsem duhovni zakoni, ki urejajo pravično medsebojne odnose poedincev, ki ne dopuščajo omalovaževanja, prezira, sovraštva, preganjanja, izkoriščanja in oškodovanja, ne žalitve s čim drugim, kogar koli bližnjega, ki se udeležuje na kakršnem koli polju in panogi socialnega udejstvovanja.

Nobeno, kakršno koli zgolj verovanje v druge dogme ne more nikdar nadomestiti mišljenja in spoznavanja koristno delujočih množic.

Mišljenje, svobodno mišljenje ljudi ni samo celokupnemu socialnemu organizmu, nego celo vesoljstvu samemu nad vse potrebno, kakor luč in toplota. Le svobodno duhovno življenje vsake dobe vsebuje vsak čas potrebne oblikovalne sile

socialnega življenja. Svobodno duhovno življenje množice naroda je pravzaprav oblikovalni in urejevalni element socialnega življenja na sebi in v sebi in edino ono. Izgrede v socialnem življenju v pogledu svobode duha in mišljenja, ki bi jih hotel proizvesti kateri koli činitelj iz kakršnega koli vzroka, preprečuje že v kali varnostna uredba družbe z diktatorsko strogostjo.

V socialnem organizmu ima kulturno-prosvetni sistem predvsem nalogo preiskovati stalno oba ostala sistema in svojo uredbo z zadostnim številom socialno-etično, humano in narodno odlično

vzgojenimi in strokovno povoljno nabrazženimi delavci in funkcionarji.

V to svrhu organizira s pomočjo gospodarske organizacije vzgojstvo in šolstvo, ki odgovarja vsem zahtevam in potrebam vseh treh sistemov. Po častno do- služenih svojih funkcionarjih vodi nadalje najvestnejšo evidenco o vsakem poedincu na katerem koli polju udejstvovanja, in sicer z ozirom na njegovo več ali manj uspešno delovanje. Nesposobneži na kakršnem koli mestu se brezobzirno odstavljajo in nadomeščajo s sposobnejšimi činitelji s pomočjo varnostnega sistema. To na osnovi spoznanj in razsodb kon-

Zadružništvo ne ustvarja niti

inž. Josip Teržan

Trgovina v duhu obstoječega trgovskega sistema je, kupovati blago zato, da se dražje proda in pri tem lepo zasluži. Začetek in konec današnjega trgovskega načina poslovanja in njen princip je čisti dobiček! Trgovcu je vseeno, kaj kupuje in prodaja. Glavna skrb in briga trgovca je, blago dražje prodati kot je bilo kupljeno. Kakovost blaga in njegova objektivna vrednost v interesu narodne skupnosti v navadnem trgovskem sistemu ni merodajen činitelj za presojo kupoprodaje. Običajno se pri slabšem blagu mnogo več zasluži kot pri dobrem (kakovostnem). To pravilo ne velja samo za trgovino. Tudi producenti (pridelovalci) se često oz. pretežno ravna po tem principu, da pridelujejo to, kar se lažje

in boljše lahko proda, pri čemer več zaslužijo, ne oziraje se na to, če je vse to v splošno gospodarsko korist občestva.

Isto gonilo kot trgovca in producenta vodi oz. je vodilo tudi iz- in uvoznika, ki uvaža oz. izvaža samo to, pri čemer do- bro zasluži. Ta princip in sistem ima to slabo stran, da se prideluje, izdeluje, urvaža in izvaža ter trguje z onim blagom, ki sicer ni neobhodno potreben za kritje človeških potreb, vendar pa to blago priskrbi velik čisti dobiček posredovalcem. Ta sistem prihaja sedaj v krizo. Dirigirano gospodarstvo tega ne trpi in ne prenaša več.

Trgovina, ki posreduje med producentom in konsumentom, vlada nad producentom in nad konsumentom in mu za-

Glejmo velike!

dr. I. R.

Večkrat vprašujemo potnike, ki prihajajo iz Nemškega rajha, kako jim je. Skoraj vedno isti odgovor, ki ga dobiš, je sledeči: »Hvala dobro; od vsega imamo dovolj. Prvo pa je, da zmagamo.« Taka je ena stran. Druga stran je podobna. Če čitamo reportažo nevtralnega novinarjev o tako težko poškodovanem Londonu, kjer je na tisoče in tisoče hiš porušenih, kjer dnevno dežuje bomb in spe ljudje po zakloniščih, ugotavljajo vedno isto: kjerkoli so šli, katerakoli porušena mesta so obiskali, nikjer ni bilo čuti niti glasu defetizma ali tudi le kritike; povsod stisnjeni zobje: »Pretrpeti je treba, pretrpeti bomo, če treba, še hujše.«

Ko to slišimo in čitamo, se nam resnično vsiljuje zaključek, da ni le slučaj, da se baš ta dva naroda borita za svetovno prvenstvo in prvo mesto na soncu. Da tudi ni slučaj, da sta postala tako močna in mogočna v teku stoletij: kajti to sta naroda z jekleno voljo, železno samodisciplino in neizprosno odločnostjo.

Pol sveta je v ognju in narodi se pripogibajo pod težo bremena in nesreče. Na prstih ene roke prešteješ evropske države, ki se jih ta vojna še ni dotaknila. Med njimi smo tudi mi. Vsak teden iznova bi imeli zapeti tedeum.

Morda je v naravi človeka, da ne ve oceniti časa, v katerem živi in precenjuje breme, ki ga nosi. Zato si je človeštvo od vseh časov sem vedno želelo nazaj — v tiste čase, ko je še vladal »zlati vek«. Koliko smo vendar skozi teh dvajset let kričali in obupavali in najslabše je bilo pri nas in najboljše drugod. Sedaj naenkrat, kakor da nam je padla mrena z oči, spoznavamo, da smo vendar živeli pokoncu in svobodno in da smo mnogo, zelo mnogo napredovali in da je standard vsakega izmed nas od predvojne sem znatno porasel in da smo veliko storili.

Toda to povedati ni popularno in še danes smo kakor Izraelci v puščavi. Dolgo smo bili kakor otok v viharju; danes je prišlo neizogibno tudi za nas. In takoj godrnjamo in preklinjamo Mojzesa in preroke in zahtevamo, da udari po skali, da priteče voda in se pomoli, da pada mana. Toda čudeži so nemogoči in mnogo je stvari, ki so neizbežne.

Vedno še so bile težave, preden se je

prišlo v novo ravnovesje, če so se menjale cene. Ali ni bilo leta 1915 tudi tako, samo mnogo težje, ker so možje bili na fronti? Res, da ima danes kmet, ki so mu cene porasle tako, da gredo »industrijske škarje« v njegovo korist in da se bo po odpisu kmetskih dolgov in devalvaciji rešil dolgov, prednost. Toda dolgo časa je bil on na tem, da izdihne, in mala povračujoča se pravičnost je, če sta danes na sodni deski našega sodišča razpisani le dve dražbi kmetskih posestev, ko jih je pred dvema letoma bilo še dvajset.

Tudi je pravično, če nosi kapital del bremena. Če izgublja vložnik vsled padca kupne moči na svoji vlogi in se mu krči obrestna renta in če ostane hišni lastnik pri svoji najemnini, pa sta imela pred leti še neupravičene prednosti, ko je bil denar drag in blago poceni. Oni, ki hoče danes zaslužiti na stiski drugih, spada resnično na kandelaber. Nikogar ni danes, ki bi rad dajal svojo srčno kri za povišanje rente gospoda Kozamurnika in vsaka stvar se mora dati tudi s strani pravice zastopati. Vsak stan ima rezono svojega obstoja sproti dokazovati in špekulant greši dvojno: proti celoti in proti lastnemu stanu, ki mu izpodjeda tla, ko mu daje pečat parazitstva.

Naše trgovstvo in tudi industrija so zaslužili zelo mnogo in zadostno v teh zadnjih dvajsetih letih. Ta država jim je to omogočila. Sedaj pa ni več čas za to. Danes imajo bogati dajati, če si hočejo obdržati zaupanje revežev. Kakor meji danes vsaka demagogija, vsako hujskarnje in podpihovanje zavisti na zločin veleizdaje, tako je veleizdaja tudi če profitaš, ko drugi stradajo. »Beg zet« še davno ni začetek in konec niti socialne modrosti, niti socialne pravičnosti in princip nezakonitosti proti sodržavljanu postavljati za princip življenja, je nacionalni greh; greh pa je tudi, če jemlješ, ako je jasno, da se boš lahko obdržal samo, ako boš znal tudi dajati.

Narod je celota in je nedeljiv kakor je nedeljiva tudi svoboda. Oba največja danes se boreča naroda to vesta dobro in zato taka solidarnost sočustvovanja. Če si jo bomo znali v tej zmedi obdržati tudi mi, potem bomo prestali preizkušnjo. Vedno bliže prihajamo odločitvi.

trojnih organov in razsodišča.

V centralnem vodstvu celokupnega socialnega organizma naj bodo zbrani najplemenitejši, najsposobnejši in najdalekovidnejši ter modri starejši zaslužni funkcionarji vseh strok iz vseh treh sistemov.

Izmed asociacij je imenovati gospodarski parlament, varnostni upravno-pravni in kulturno-prosvetni. Mnogo problemov lahko za svoje področje rešuje soglasno z drugim sistemom vsak parlament zase, asociativno pa vsi trije parlamenti na skupnem sestanku za centralno vodstvo. Taki parlamenti so lahko prav maloštevilni in lahko poslujejo kjer koli nanese in kadar koli nanese potreba.

Taka razmišljanja nas prepričajo, da je mogoče tudi v bodoče še ohraniti človeštvu demokratizem in oživeti do najvišje učinkovitosti stara lepa gesla o enakosti, bratstvu in svobodi.

siromakov niti milijonarjev

poveduje po svojih privatnih interesih. Od vseh treh, t. j. od producenta, posrednika in konsumenta se je edino posredniku (trgovini) posrečilo popolnoma uresničiti in izkoristiti ekonomski princip, ki glasi »z najmanjšim trudom doseči največjo korist in uspeh«.

Od celotnega narodnega dohodka vzame sebi posrednik večji del kot ga je deležen producent, da je to kmetovalec, obrtnik ali industrijec. Ekonomsko pravilo je, da mora produkcija služiti konsumu. Trgovina pa je vzela v svojo službo, tako konsumenta kot producenta.

Vsak službeni odnos je v 99% izkoriščanje. Le malo je tako srečnih, da dobijo mnogo večjo protivrednost, ki jo zaslužijo. Zato je socialno krivično, če hoče konsument, da mu mora producent služiti. Še bolj socialno krivično pa je, da mora konsument in producent služiti posredniku (trgovini). Vloga posrednika kot takšna je protivna producentu in konsumentu, zato ker dela samo za svojo osebno korist in dobrobit. V večnem lovu za dobičkom preneha biti trgovina činitelj gospodarskega napredka in prehaja v narodno-gospodarskega zajedavca.

V boju med producentom in konsumentom in obeh proti posredovalcem se je rodilo zadružništvo. Zadružna misel ni nič drugega kot misel vzajemnega sodelovanja in samopomoči. Zadruga, ki je prostovoljno združenje neomenjenega števila članov, upravlja in vodi zadrugniki sami, ki ne delajo zaradi osebnega dobička, temveč delajo za korist in enakopravnost vsega članstva, t. j. za občestvo. V tem in samo v tem je razlika med trgovskim in zadružnim sistemom. Prvi je individualni, drugi je kolektivni! Čisti dobiček gre pri zadružništvu v korist vseh, pri trgovskem sistemu pa samo v korist enega.

Kmet, delavec, obrtnik ali industrijec, ki načeluje zadrugi, je sam osebno interesiran, da kupuje zadruga po najnižji ceni najboljše blago, ki ga rabijo tako producenti, kot konsumenti v svojem gospodarstvu. Načelnik zadruge je torej tudi sam osebno zainteresiran, da zadruga kupuje dobro blago, ker del tega blaga uporabi tudi on v svojem gospodarstvu in mu torej ni vseeno, ali sprejme slabo ali dobro blago. Isti principi veljajo za prodajo zadružnega blaga.

Zato je princip zadružništva pridelovati dobro blago, ker se takšno blago bolje in lažje vnovči. Ker se v zadrugi vse skupno vnovčuje, ima načelnik zadruga, ki poleg ostalega blaga prodaja tudi svoje, največji interes na tem, da se blago dobro proda. V zadružništvu je torej združen osebni in privatni interes poedincev s skupnim interesom občestva in narodnega gospodarstva. V večjih zadrugah, kjer so zaposleni delavci, nameščenci, in poslovodje, ki vsi kupujejo svoje potrebščine v zadrugi, so vsi skupaj zainteresirani na tem, da zadruga dobro dela, da zadruga kupuje ozir. pro-

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zauživa in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Dakar in nadaljnji razplet vojne

Akcija generala de Gaullea v francoski Zahodni Afriki je vzbudila po vsem svetu veliko zanimanje. Ves tisk ji je posvetil največjo pozornost, kajti vprašanje posesti tamkajšnjega najvažnejšega pomorskega oporišča, Dakarja, je izrednega pomena za nadaljnji razvoj sedanje vojne, ki grozi razširiti se iz Evrope vedno bolj na ogromna področja še drugih celin, predvsem Afrike.

Dakar je obmorsko mesto in šteje okoli 49.000 prebivalcev, kar je za tamkajšnje razmere veliko. Francija mu je posvetila vso pozornost in zgradila tam, poleg modernega trgovskega pristanišča, tudi

močno utrjeno bazo

za svojo vojno mornarico. Ta baza je pomembna posebno zato, ker leži tako, da obvlada sredino zahodne afriške obale in tvori najbližjo točko nasproti onstran Atlantskega oceana ležeči Južni Ameriki. V Dakarju pristajajo mnoge trgovske in potniške ladje, ki prihajajo bodisi iz Evrope ali iz severnih pristanišč Afrike v Južno Ameriko, kakor tudi letala. Dakar je pa pomemben tudi še zaradi tega, ker

tvori vrata v Senegal

in celokupno francosko Zahodno Afriko. Kolonija Senegal, prav za prav Senegambija, sama meri le 192.000 kvadratnih kilometrov, francosko ozemlje za njo pa sega vse do osrčja črnega kontinenta in mejl na angleško-egiptski Sudan, belgijski Kongo in angleške kolonije ob obali Atlantskega oceana. Iz Senegala vodijo pota v vse te ogromne pokrajine, kakor tudi na sever v španski koloniji Rio d'Oró ter francoskemu Maroku, Alžiru in Tunisu. Senegalski črnci, krepki in zdravi ljudje, so bili vedno

najboljše francoski kolonialni vojak. Senegalski strelci so znani iz vseh vojn, kar jih je vodila Francija v zadnjih časih. V svetovni in v sedanji vojni so se vojskovali tudi na evropskih bojiščih.

General de Gaulle je skupaj z Angleži dobro vedel, kakšnega pomena bi bila osvojitve Dakarja, Senegala in vse francoske Zahodne Afrike, prvič v prometnem oziru, drugič v strateškem in tretjič v preskrbi s kolonialnim vojaštvom. Dovolj močna vojna mornarica, ki bi imela na razpolago oporišče v Dakarju, bi mogla nadzirati vso plovbo vzdolž zahodne Afrike, navdol in navgor. S tem bi onemogočila sovražniku gibanje po srednjem in južnem delu Atlantskega oceana in zlasti vsak stik z Južno Ameriko.

Mimo tega bi mogel general de Gaulle rekrutirati Senegalece posej za svoje čete in voditi z njimi in angleško pomočjo uspešne

operacije proti Maroku.

V zvezi s francosko Ekvatorialno Afriko, ki se je že sama postavila na stran generala de Gaullea, z angleškim Sudanom, belgijskim Kongom, Ugando in Kenjo bi tvorila osvojena francoska Zahodna Afri-

ka strnjeno bariero po sredini afriškega osrčja od Atlantskega do Indijskega oceana. V tem primeru bi se skoraj gotovo priključile temu bloku še severne afriške pokrajine: Maroko, Alžir in Tunis.

Neposredni namen de Gaulleove akcije pa je bil preprečiti, da bi Senegal in Dakar prišla v nemško vojno posest. Svetovni tisk je v zadnjem času že večkrat omenjal, da se Nemci resno bavijo z načrtom, da bi se polastili prav Dakarja kot izhodišče za svoje pohode proti Angležem, tako po morju kakor po kopnem. Naposled smo pa ta teden čitali v zvezi z rimskimi posvetovanji in z napovedmi glede bodoče usode Afrike, da bo francoska Zahodna Afrika postala po definitivni sklenitvi miru, v primeru zmage velenil osi, nemška kolonija.

Pri svoji akciji je de Gaulle računal

na pomoč tamkajšnjih prijateljev

in simpatizerjev, toda izkazalo se je, da jih je premalo, da bi mogli izvršiti za- dnevni prevrat. Civilna in vojaška oblastva v Dakarju so ostala trdno v rokah eksponentov Petainove vlade v Vichyju. Guverner je odklonil ne samo vdajo, ampak

celo tudi pogajanja glede vdaje ter je skupaj s poveljniki mornarice in kopnene vojske vodil srdito bitko z združeno mornarico generala de Gaullea in Angleži. Na morju so imeli de Gaulle in Angleži sicer premoč, toda bili so na celini brez moči. Tako se je zgodilo, da so po odklonjenem ultimatu in prvih bojih spoznali, da Dakarja in Senegala ni mogoče osvojiti s tako majhnimi silami, zato so napad zaključili in se umaknili. Kot opravičilo je veljala izjava štaba de Gaullea in Angležev, da niso imeli namena prelivati medsebojno francoske krvi.

Ali je s tem usoda Dakarja že dokončno odredena ali ne, seveda ne moremo vedeti, verjetno pa je, da

de Gaulle in Angleži vendarle še niso opustili sleherni pripravljenosti za nove osvojevalne poizkuse.

Na drugi strani pa je nastala s tem možnost, da se bodo Nemci res skušali za- varovati pred nadaljnjimi nevarnostmi s tem, da se bodo sami pojavili v Dakarju, čeprav obstajajo zanje velike prometne težkoče. Po morski poti do Dakarja ne morejo, po kopnem jim zapira pot za vsa

Ali je mogoča rešitev tekstilne krize?

Zanimivo povečanje uvoza tekstilij iz Italije in Nemčije

V našem zaključnem članku si še pogledimo perspektive nadaljnjega razvoja tekstilne industrije v Jugoslaviji.

Vlada ima na izbiro dve poti pri reševanju tega vprašanja, ki je z vsakim dnevom bolj pereče.

Prva pot je, da se orientira zopet na uvoz tekstilnih tkanin in vobče gotovih fabrikatov, ki bi nam jih dobavljali Nemčija in Italija. Trgovska politika teh dveh držav gre v tem pravcu, da čim bolj povečata uvoz tekstilnih

fabrikatov in to predvsem tekstilnih fabrikatov iz nadomestnih surovin, ki jih sami proizvajata (Zellwolle, fiocco itd.). V tem stremjenju sta pa tudi že dosegli precejšnje uspehe, posebno Nemčija. To nam kažejo sledeči uradni podatki o zmanjšanem uvozu predv iz Nemčije, Protektorata in Italije na eni, a povečanem uvozu tkanin na drugi strani v prvem polletju 1940. Imamo podatke za uvoz bombažnih in volnenih predv in tkanin, ki igrajo v naši tekstilni industriji največjo vlogo.

	Uvoz predv	Uvoz tkanin	
		prvo polletje	1940
Nemčija	1939 42,530	1940 4,418	42,651
Protektorat	10,253	192	7,042
Bombažnih	Skupaj 52,783	4,610	49,693
Italija	104,781	101,892	17,353
Vse skupaj	157,564	106,592	67,046
Nemčija	32,887	12,451	48,585
Protektorat	2,427	—	4,134
Volnenih	Skupaj 34,887	12,451	52,719
Italija	28,732	14,068	10,345
Vse skupaj	63,619	26,519	63,064
Vsega bomb. in volnenih izdelkov iz Nemčije in Protektorata	78,670	17,061	102,412
Vsega iz Italije	133,513	116,050	27,689
Vsega iz Nemčije, Protekt., Italije	221,183	133,111	130,110
			216,112

Iz teh podatkov vidimo, da je: uvoz predv iz Nemčije in Protektorata padel za 70,609.000 din, oziroma za 80 odstotkov, a uvoz tkanin porasel za 43,237.000 din, oziroma za 42 odstotkov, uvoz predv iz Italije padel za 17,463.000 din, oziroma za 13 odstotkov, a uvoz tkanin porasel za 42,765.000 din, oziroma za 154 odstotkov, uvoz predv iz vseh treh pa je padel za 88,072.000 din, oziroma za 66 odstotkov, a uvoz tkanin porasel za 86,002.000 din, oziroma za 66 odstotkov v prvem polletju 1940 napram prvem polletju 1939.

Bombažnih in volnenih predv smo torej uvozili iz Nemčije, Protektorata in Italije le-

tos v prvem polletju za 66 odst. manj kot lani v istem času, a bombažnih in volnenih tkanin za 66 odstotkov več.

V zvezi s tem pa je potrebno še omeniti, da je bil uvoz predv iz teh dveh držav iz meseca v mesec vse manjši, a uvoz tkanin vse večji, tako, da lahko računamo, da kmalu iz Nemčije in Italije sploh ne bomo mogli več uvažati predv, ampak le tkanine. O tem nas prepričuje dejstvo, da so pred kratkim delegati italijanskih prednic postavili našim take pogoje pri prodaji predv, da tega tekstilna industrija ni mogla sprejeti in bo ostala brez uvoza predv iz Italije. Prav tako odbor tekstilne industrije pri nas ni mogel sprejeti nemškega predloga o nadaljnjem uvozu predv. Nemški tekstilni industrijalci so namreč ponudili našim, da jim takoj dobavijo predv od Zellwolle in čiste volne za 1.955.000 RM, če odkupijo takoj tudi za 3.800.000 RM tkanin od Zellwolle, a da jih pri tem naše carinske oblasti upoštevajo kot bombažne tkanine. Poleg tega so bile cene predv še tako visoke, da bi kljub carinski ograji nemška tekstilna industrija konkurirala naši.

Rezultat vsega tega je, da so tkalnice v Jugoslaviji ostale brez predv in da neprestano rase uvoz fabrikatov.

Seveda pa pot, da se namreč zopet vrne- mo k uvozu tekstilnih fabrikatov, ni koristna, da, celo škodljiva je. To je vsakomur jasno. Pomenila bi uničenje naše tekstilne industrije, povečanje brezposelnosti in naše odvisnosti od tujine.

Druga pot pa je, da vlada podvzame odločne korake v svrhu nabave surovin za tekstilno industrijo. Tu prihaja v prvi vrsti v poštev sovjetska Rusija, ki bi nam lahko dobavila bombaž in druge tekstilne surovine. Zaprek temu nabavljanju pa je precej. Pri trgovskem sporazumu je bil določen zelo majhen volumen medsebojne trgovine, četudi so trgovinski predstavniki sovjetske Rusije bili pripravljeni sprejeti mnogo večje dobave in nabave. Druga težava je v tem, da se sovjetska Rusija smatra za neklirsko državo. Zakaj tak odlok, ko imamo sklenjen s sovjetsko Rusijo vendar kompenzacijski sporazum, zakaj bo moral uvoznik iz sovjetske Rusije plačevati nabavke pri Narodni banki v dolarjih, ko bi jih lahko v dinarjih? Tretjič pa mnogo škoduje zavlačevanje, da se trgovinski sporazum z naknadnimi določbami začne oživetvarjati. Brez dvoma so na delu sile, ki skušajo preprečiti ali pa vsaj zavleči normaliziranje gospodarskih odnosov s sovjetsko Rusijo.

ko večjo ekspedicijo neprikladni puščavski teren, po zraku iz italijanske Libije pa bi bilo tudi treba premagati velike daljave. Vendar bi se

manjša nemška ekspedicijska vojska mogla prenesti v Dakar tudi z letali. Prisotnost nemške vojske, posebno pa nemškega letalstva v Dakarju bi pomenila zelo resno nevarnost za nadaljnji angleški trgovinski in vojaški ladijski promet okoli Afrike in Indijskega oceana. -r.

SESTANEK HRVATSKIH POSLANCEV IN SENATORJEV

Danes, jutri in v ponedeljek bodo imeli v Zagrebu sestanek hrvatski poslanci in senatorji. Dr. Maček in drugi bodo govorili o zunanji in notranji situaciji.

VRANA VRANI...

Država se na vse načine trudi, da zavre draginjo in špekulacijo. Veliko krvo- sesov je že spravila na varno, še več jih bo prišlo na vrsto. Poseben primer »so- lidarnosti« pa so pokazali sarajevski pe- kovski pomočniki, katerih organizacija je izgotovila načrt kolektivne pogodbe, v katerem pekovski pomočniki obljubljajo delodajalcem, da jim bodo pomagali v akciji za zvišanje cen kruha, če jim zvi- šajo plače. Celo pa naj plačajo tretji.

Ce bi vlada podvzela odločne korake v tej smeri, bi tekstilna industrija verjetno dobila dovolj surovin. Morala pa bi se uskladiti pro- dukcija predilnic in potreba tkalnic, z drugimi besedami, morala bi se povečati produkcija predilnic, da spredejo dovolj predv za po- trebe tkalnic. Tako bi se postopoma osvobo- dili uvoza ne le fabrikatov temveč tudi pol- fabrikatov, t. j. predv. A verjetno, bi mogli poleg tega še izvažati polfabrikate in tkanine v sovjetsko Rusijo. —sv.

Nadloge so povsod iste

Kakor poroča graška »Tagespost« v številki 263 z dne 22. t. m. pod naslo- vom »Vsakdanje skrbi in velika poli- tika«, je imel državni namestnik in okrožni vodja Uiberreither te dni v Steinfeldu pri Gradcu na zborovanju govor, v katerem se je obrnil proti ti- stim, ki kritizirajo sedanjo draginjo v Nemčiji. Posebno se je obrnil proti ka- varniškim in stalnoomiznim politikom, ki vse kritizirajo in hočejo vse bolj vedeti, ker jim ostanejo nerazumljive odredbe, ki jih je določil vodja (Hitler) za doseg svojih ciljev.

V svojem govoru je Uiberreither de- jal med drugim, da je pač dobro zna- no, da morajo posamezniki doprinasati žrtve. So stvari, katerim je cena posko- čila. To so oni pridelki, posebno sad- je in zelenjava, ki so se prej prodajali po cenah, ob katerih je bilo pridelo- vanje nerentabilno. Graška kotlina mo- ra oskrbovati s sadjem in zelenjavo mimo Gradca tudi gorenještajerske in- dustrijske centre, gorenji stajerci pa imajo do zelenjave enake pravice ka- kor Gradčani. Ljudje vidijo naraščanje cen in čutijo zaradi tega nejevoljo, dočim pozabljajo na druge predmete, pri katerih se cene niso zvišale, ali so celo nižje, kakor na pr. sol, slad- kor, konzerve itd. Dokler pa so plin, voda, električni tok in stanovanja brez povišanja, je mogoče prenašati to, kar se od javnosti zahteva.

Cene so se dvignile v času, ko stoji nemški narod v največjem boju zgo- dovine. Žrtve, ki jih mora vsak po- sameznik doprinasati, so zahteva voj- ne in bodo po vojni zopet odpadle. Nihče pa naj ne pozabi, da jih do- prinaša za bodočnost nemškega naro- da. Uiberreither je opozoril pri tem na dejstvo, da so se podražile živ- ljenjske potrebščine tudi v tistih drža- vah, ki niso v vojni in da so tudi tam ostali napori, da bi se to preprečilo, brezuspešno.

Kakor torej vidimo, tarejo enake nadloge vse evropske narode, tudi nemškega, kar pri nas tako radi po- zabljamo.

Ne pozabi naročnine!

daja samo dobro blago, po pravičnih ce- nah, zato, ker bi bili drugače tudi sami oškodovani. Zadruga, ki je v pravih ro- kah, lahko dobro dela v zadovoljstvo vseh. Če pa zadruga ne dela dobro, ni vzrok v zadržni misli ali sistemu, tem- več leži vzrok v načelnstvu in vodstvu, torej v ludeh! Kakor povsod drugod, tako je tudi v zadrugi človek — zadrž- nik glavni in prvi pogoj za uspeh zadr- ge. Poštenost, sposobnost, enakoprav- nost in demokratično mišljenje človeka, ki je v zadrugi, je bistveno za zadrugo, kajti v nasprotnem slučaju zadruga iz- hlra in se izprdi v izkoriščevalsko druž- bo, ki je še slabša kot navadno posred- ništvo, zato, ker zakriva svoje pravo lice. Zadruga je in mora ostati moralna vzgojiteljica in naravna selekcija (izbira) najboljše ljudi.

Na zadržni podlagi se lahko uredi tudi narodno in državno gospodarstvo. To je zadržna država. Zadržništvo stoji ne- kakko v sredi med načini ureditve naro- dne gospodarstva, ki sem jih orisal v »Večerniku« od 7. sept. t. l. Od opisanih narodno- in državnoorganizatornih oblik odgovarja zadržni organizatorni sistem najbolj razpoloženju in duši našega jugo- slovanskega naroda, saj živi v njem še danes prvotna oblika zadržništva, ki je spočeta pred več kot tisoč leti in je ži- vel, rasel, in se ohranil naš narod do- danes po zaslugi onih starodavnih slo-

vanskih, zadržnih, moralnih in etičnih načel.

Zato ne kaže enostavno prezreti te naše narodne organizatorne oblike, ka- tere bit živi v duši in bistvu jugoslo- vanskega in slovanskega človeka, ter iskati tujega vzora in hoteti posnemati in uvesti organizatorne oblike, ki so tuje bistvu in karakteru jugoslovanskega človeka.

Poiščimo naše stare, etične, moralne in organizatorne osnove, postavimo jih na znanstveno in času odgovarjajočo podlago! S temi našimi narodno-karak- ternimi osnovami lahko edino ustvarimo nov narodno- in državno gospodarski or- ganizem, ki bo imel pod seboj sigurna tla za narodno rast v blagor in srečo našega občestva, a je tudi obenem ori- ginalna tvorba narodne duše, katera se bo počutila srečna edino v takšni orga- nizatorni obliki, ki je zrasla iz narodnih potreb in iz ljudske narodne duše in srca!

Zadržništvo je istočasno narodni in nadnarodni oz. mednarodni pokret. Ra- ste iz dneva v dan, v demokratično in avtoritativno urejenih državah; pri vseh narodih, ki so dospeli na določeno stop- njo kulture in civilizacije socialnega in občestvenega občutja, pravice in pošte- nja.

Zadržništvo ne ustvarja niti siroma- kov, niti milijonarjev!

Novice

Gospodarske organizacije potrebne slovenskemu kmetu!

Imamo precej kmetijsko-strokovnih in stanovskih organizacij. Imamo tudi tri kmetijsko-trgovske organizacije: Kmetijsko družbo, Gospodarsko zvezo z močno posestrimo Gorenjske kmetijske zadruge in Ekonomu. Vse te tri oz. štiri organizacije se bavijo z istimi oz. sličnimi trgovskimi posli, tako da se lahko smatrajo kot konkurenčna podjetja. Vsaka od njih deluje v svojem krogu strankarsko-političnih pripadnikov. Nobena od njih ne vključuje v sebi večine slovenskega kmečkega ljudstva. Od 140.000 kmetov, kolikor jih je v Dravski banovini, je včlanjeno v najmočnejši in najstarejši organizaciji samo okrog 10.000 kmetovalcev. Ostale organizacije štejejo še manj. Če bi hoteli postaviti našo slovensko kmetijsko-trgovsko organizacijo na zdravo in času odgovarjajočo obliko, bi morali temeljito reorganizirati obstoječe trgovsko organizacijsko delo našega kmetijstva. Ustvariti bi morali nov organizacijski red z dvema glavnima nalogama:

1. Kmetijsko-trgovsko organizacijo, ki bi nudila kmetovalcu popolnoma vse potrebščine, ki jih potrebuje v svojem kmetijskem gospodarstvu.

2. Kmetijsko trgovsko organizacijo, ki bi odkupila od kmetovalca vse, kar ima odvisna in želi prodati.

Če bi organizacija oziroma reorganizacija naše kmetijsko-trgovske politike preusmerili v duhu omenjenih dveh nalog, bi imeli popolno jamstvo, da bo delo v vsakem pogledu strokovno. Izbira sodelavcev je mnoga lažja. Na čelu pa je potrebno postaviti ljudi, ki so se s svojim dosedanjim javnim delom pokazali sposobne za to ali ono trgovsko-kmetijsko panogo. Delo v okviru ene ali druge organizacije bi lahko specializirali po glavnih panogah našega slovenskega kmetijskega gospodarstva in postavili na vodilna mesta prave strokovne zadržne delavce.

Organizacija za preskrbo vseh potreb-

ščin, ki so kmetovalcu potrebne bi se morala baviti s posredovanjem teh-le predmetov: umetna gnojila, krepka krmlila, selekcionirano seme vseh vrst za setev, sredstva za desinekcijo semena, škropila proti boleznim in škodljivcem, kmetijsko orodje in stroje za vse kmetijske panoge, pogonska sredstva, maziva, tekoča goriva, premog in tekstilno blago za embalažo in drugo vezivo, sredstva za impregniranje in barvanje, tehnična sredstva za siliranje krme in gradnjo silojev, vsa sredstva in stroje za mlekarstvo in sirarstvo, vinogradništvo in kletarstvo, gradbeni material, material za drenaže in melioracije itd.

Organizacija za nakup kmetijskih pridelkov in za prehrano pasivnih krajev pa mora organizirati nakup vseh pridelkov, ki jih ima slovenski kmet napredaj, obenem pa mora organizirati dobavo živil v one naše kraje, ki ne pridelajo dovolj živeža za sebe in so navezani na dokup hrane (koruze, moke itd.). Ta or-

ganizacija bi morala razpolagati tudi z vsemi pridelki, poljedelskimi in živinorejskimi, ki so na razpolago za izvoz.

Če uspe organizirati naše kmetijsko gospodarstvo na takšni osnovi, pri kateri pa obstoječa strankarsko-politična opredelitev mora stopiti popolnoma v ozadje, potem sta sedanji slovenski rod in njegova inteligenca dorašla svoji nalogi in bodeča o kritičnih časih ostvarila trdno gospodarsko osnovo, ki bo pomagala kulturni in socialni obrambi našega naroda. Pri tem morajo sodelovati vsi slovenski dobronamerni intelektualci; vsak na svojem polju dejavnosti, da zgradijo novo zgradbo našega narodnega kulturnega življenja.

Organizirani in disciplinirani bomo dovolj močni, da prebrodimo današnje kritične čase. Organizatorno razcepljene in narodno-gospodarsko nedisciplinirane pa bodočnost lahko kruto preseneti.

Inž. Teržan

Kakšen je petanjski most

KI VEŽE PREKMURJE Z OSTALO SLOVENIJO

Petanjski most je mogočna zgradba, pritrjena ga smemo med največje cestne zgradbe v Sloveniji. Sam glavni most je dolg 100 m, njegova srednja odprtina meri 36 m, obe krajini pa merita po 30 m. Dolžina petih inundacijskih mostov znaša skupno 140 m. Vsi mostovi so široki 6,5 m. Temelji mostu segajo 4,50 m pod dno struge, zavarovani pa so še z železnimi zagatnimi stenami, ki segajo 6,50 m pod dno struge. Temelji slone na plasti strnjene gline. Konstrukcija je tako zvan Gerberjev nosilec, ki je neobčutljiva napram manjšim posedanjem temelja.

Ogromnost celotne zgradbe se razvidi zlasti iz materiala, ki se je za zgradbo celega cestnega objekta porabil. Vgrajenega je bilo 7170 m³ betona, za kar so porabili 170 vagonov cementa. Beton-

skega železa ter železa za zagatne stene so porabili skupno 19 vagonov. Lesa so porabili za zagatne stene in za odre 950 m³, kamna za tlak in kamenolmet 1800 m³, cestnega gramozja in peska za asfaltno cestišče iz Lepoglave 1285 m³, za napravo ceste same pa okrog 26.000 m³ nasipnega materiala.

Cestna zgradba je stala približno din 6.600.000.—. Vse te stroške je krila banovina. Za to žrtv se je banovina odločila ne samo zaradi tega, ker sta omenjena cestna okraja finančno prešibka, da bi v doglednem času zmogla breme, kateremu bi bila po zakonu obvezna. Ostvaritev dobre in trajne ceste zveže Prekmurja z ostalo Slovenijo ni samo stvar ljutomerskega in soboškega okraja, marveč splošna slovenska zadeva.

livoje Vitasovič, Nikola Konstantinovič, »solidariziral« se je s tovariši tudi Katica Agičević. Prejeli so od 20 dni navzdol ter primeren dodatek v dinarjih.

Upamo, da se bo seznam »junakov« še časa in njihovi vlogi primerno izpopolnil.

Obsodbe „junakov našega časa“

Iz raznih krajev države prihajajo poročila o obsodbah brezvestnih spekulativov. Njihovo število raste iz dneva v dan. Prinašamo seznam teh »junakov našega časa« in njihova junaka dejanja v dokaz, da so jim naše oblasti začele temeljito stopati na »kurja očesa«.

Poslovodja Peter Hodasov iz Beograda je prodajal samo po četrt kg masti in to le »stalnim« odjemalcem, policija pa je odkrila za dva sodčka zalogo. Sodišče ga je »nagradilo« z 20 dni zaporu in 4000 din denarne kazni.

Hišni lastnik Simon Bon v Slavonkem Brodu je bil »kavalirski« do svojih najemnikov in jim je »primerno« dvignil najemnine. Zato mu je sodišče prisodilo 50 dni, 3000 din in plačilo stroškov.

»Kmetijski prijatelj« Ante Cimermanović je tej ljubezni primerno dvignil cene koruzi, ki jo prodaja kmetom, zato ga je »nekmetško« sodišče v Slav. Brodu odlikovalo s 7 dni zaporu in 4000 din.

V Zagrebu imajo kar precej takih »junakov«, pa čeprav mogoče vsi niso znani. Uslužbenec tvrdke Predović so zaklane svinje bile tako pri srcu, da se je ločil od njih le za 5 din dražje pri kg, kot bi mu bilo to dovoljeno. Junak se imenuje Djuro Borso in so mu prisodili mesec dni in 10.000 din. Prav tako »svinjeljubac« sta tudi trgovca Stefan Meš in Andrej Brkljačić. Prvega so nagradili za mesec dni in 5000 din, drugega pa za 20 dni in 5000 din. Za ljubezen do živali, pa čeprav so to udomačene svinje, očitno ni pravega razumevanja!

Dvema »priljubljenima« junakoma iz Dolnjega Lapa je sedaj zagrebško sodišče prisodilo rok. Junak »od moke« Julij Hochsinger je dobil mesec in 6000 din ter 1000 din pavšala. Vekoslav Gostl pa za svojo ljubezen do moke 20 dni, 5000 din in 50 din pavšala. Zdi se pa, da je nagrada za tako »zaslužno« udeleževanje malo prenizka.

Vse kaže, da ima mast precej ljubiteljev med brati, ki se razumejo na posel. Tako je prejel prisilno bivanje mesar Josip Abraham iz Paliča, ki je čuval 3500 kg masti. Letovšče bo imel za dva meseca v Rostuši. V Kruševcu je njegov poslovni brat Vojislav Petković prejel 5 mesecev in 7000 din. V Kruševcu so bili junaki tudi »šušmarji«, ki se sicer s takimi poklici formalno ne bi smeli baviti. Tako je bil »sodiljovan« lekarnar Atanacković, ker je zanj bila mast vredna za 6 din več kot za kontrolorje. Pa tudi rentijer Peter Pavlovič je motil svoj pokoj iz same ljubezni do masti ter prejel mesec dni pravega počitka in 2000 din, skrbi za mast pa so ga rešili z razdelitvijo revežem.

V Doljem Milanovcu so se številni junaki udeleževali na različnih področjih. Med poljci vodilo mesarji in peki. Največ ljubezni in simpatij sta uživali v masti, pa tudi

meso. Junaki so prejeli nagrade 10 dni do mesec dni in za dodatek še po kak tisočak.

V Sremski Mitrovici so se pa za enkrat javno izkazali samo peki Rade Desnica, Mi-

Težka življenjska usoda mladih zakoncev

Če hočemo imeti trden dom, ne smejo biti temelji gnili

Med problemi, ki danes zahtevajo nujne rešitve, bi moralo biti med prvimi vprašanje mladega zakona, vprašanje družine, otrok, porasta in bodočnosti vsakega naroda. Nobene kulturne države ne moremo smatrati za kulturno in civilizirano, če nima dobro izšolanih ljudi. In kar je še važnejše, če ti nimajo možnosti, da bi vse svoje moči, znanje in napore žrtvovali svojemu poklicu.

Pri nas smo v tem pogledu daleč zaostali za velikimi državami. Drugod bogato opremljeni instituti in vse mogoče materialne ugodnosti, pri nas pa neverjetno pomanjkanje med inteligenčno mladino. Polovica slušateljev univerz je iz vasi ali iz revnih slojev. Že v gimnaziji so se morali boriti z najrazličnejšimi materialnimi neprilikami. Njihovo življenje je predstavljala lakota, mraz, slaba obleka, predmestne sobe, ki so samo nezdrava prenočišča, ali vožnja z železnico in številne slabo plačane instrukcije. Tak siromak se nikakor ni mogel posvetiti popolnoma študiju, kot njegovi bogati kolegi, ki so imeli na razpolago sloveče koleže in druge znane zavode. Boriti se je moral za kruh in čevlje. Glavno je bilo, da je končal študije. Drugo vprašanje je, da tako ni mogel pridobiti popolne izobrazbe, še manj pa si je pridobil vsaj obrise resnične svetovne izobrazbe.

V navadnem slučaju je ta revež bil odvisen ravno 24 ali pa še več let od svojih staršev. Z njihovim in svojim skrajnim naporom je nekako prišel do diplome. Končno je imel izredno srečo in dobil takoj tudi službo. Postal je državni uradnik. To pomeni, da bo vsakega prvega prejel okoli 1.400 din. Pravljica siromaku, kateremu je doslej pomenilo že 100 din kapital. Prvič v življenju

ima občutek moči, trajnosti in materialne preskrbe. Toda to traja samo do prvega. Prva plača splahne samo za najnujnejše izdatke, pravzaprav za malo dostojnejšo obleko. Prihodnji mesec prihajajo novi računi:

Soba s kavo 300 din, hrana v gostilni 400, pranje, britje, časniki, članarina v društvih itd. 100 din. Potreben je jesenski zimski plašč (študentovski je že davno oguljen), oddeli za krojača 100 din. Seveda na obroke. Na razne malenkosti potroši 100 din. V žepu mu ostane še 300 din ali na dan 10 din. Če ne kad, ne pije in se ne zabava, mu zadostuje. Torej sreča že na začetku kariere razočaranje. Na pogled lepa plača do prvega čisto splahne.

Sedaj napoči oni trenutek, ki iz temelja izpremeni njegovo življenje. Delež življenja na urad, gostilno, svojo osamele sobo in dolgočasno ulico, pride do spoznanja, da je življenje samcu preveč dolgočasno. Če ni našel že prej, sreča si-gurno sedaj dekle, ob katerem spozna, da bi bilo življenje lepše, če bi imel lastno ognjišče. Dekle ni bogato. Uradniška hči ali študentka, ki je navajena na prebivanje. Rada privoli, da bo delila svojo usodo z njegovo. Poročita se polna upanja. Ona zna (v srečnem slučaju) kuhati, šivati in opravljala bo tudi vsa druga domača opravila. »Stisnila se bova«, misli v ljubezenskem zanosu, »kakor drugi, tako tudi midva«.

In res se jima godi tako kot vsem drugim. Na žalost prihajajo novi računi. Stanovanje z dvema sobama 800 din, specerija 500 din, mleko 100, postrežnica 150, elektrika in plin 100. Plača torej ne zadostuje niti za nazaj, živeti pa morata naprej. Minimum za trg, meso in ostale potrebe znaša dnevno 15 din. Spet od-

ŽELJE UČITELJSTVA

Pomočnik prosvetnega ministra je sprejel delegacijo upravnega odbora učitelstva združenja pod vodstvom preds. g. Ivana Dimnika. Delegacija je podrobno obrazložila položaj šolstva in učiteljstva v posameznih banovinah ter predložila želje učiteljstva glede narodnega šolstva in njegovega napredka.

o. Iz državne službe. Pri okrožnem sodišču v Novem mestu je postavljen za sodnega pripravnika Franc Jurec, pri ravnateljstvu drž. žel. je nastavljen v 8. skupini inž. Bruno Cikotski, v Radovljici je upokojena učiteljica Marija Pavlošič, v Ljubljani učiteljica Ljiljana Kampfer in v Priazenu učiteljica Adamina Lesar.

o. Za podinspektorja finančne kontrole sta imenovana višja poveljnika finančne kontrole Rudolf Uramič iz Ljubljane in Martin Golob iz Gornje Radgone.

o. St. Danjel nad Prevaljami je dobil svoj poštni urad, ki so ga pred kratkim slovesno otvorili. Prvi poštar je tamkajšnji trgovec in gostilničar F. Marin.

o. Jubilej zlatega poroka je praznoval v Pesniškem dvoru bivši dolgoletni jarenski župan Leopold Zupancič s svojo ženo. Zakonca sta sedaj stara 83, oziroma 70 let. Jubilar je zaradi mrtvouda že več let privezan na posteljo, vendar je še duševno čil.

o. V slovensko-boljšniško so pripeljali posestnico Marijo Hovnikovo iz Guštanja, ki jo je pred večimi vrati počakal njen hlapec ter jo resno poškodoval z nožem.

višnost (starši). Predpostavljajmo, da sta še nekako oblečena in torej še gre. Sedaj ju doleti sreča dveh mladih, vse prevelika za uradnika začetnika. Pride otrok in novi izdatki. Rojstvo, zibelka itd. — najmanj 4000 din. Potrebno je posojilo.

Stroški so iz dneva v dan večji. Potreben je poštniški zaslužek, privatna zaposlitev. Komaj so prilike tako malo urejene s postranskim zaslužkom, obroki in posojili, se rodi drugi otrok. Katastrofa je popolna. Potrebna je služkinja in novi izdatki. Mož dobi še kak postranski zaslužek, jemlje neke posele čelo na dom, toda vseeno ni dovolj niti za najnujnejše. Obleka, kurjava, zdravnik, zobozdravnik, potovanje, branje, vse to spada v pravljico. Tako mora mladi človek nazadovati z zdravjem, znanjem, močjo, voljo, z vsem kar je potrebno, da bi bil šteber napredka in izboljšanja v državi. Zato se tej stiski rada pridruži bolezen vseh stisk — korupcija. V začetku v obliki purana in tobaka, toda počasi je propad popolen. In če vzamemo, da položaj našega uradnika niti v desetih letih ne bo boljši (če ne bo več otrok, ker jih sploh ne sme biti), ker plača ne raste, pridemo do poraznega zaključka, da je njegov položaj med najslabšimi.

Tu se moramo zamisliti, ter ustvariti pogoje za ozdravitev te težke rane cellega stanu. Kajti končno počiva na uradniku v prvi vrsti kulturna zgradba države, njen napredek in procvit. Temelji ne smejo biti gnili, če hočemo imeti trden dom. To bo pa samo tedaj, če ne bo prodrli v njih duh trohnebe in živivosti radi nemogočih pogojev življenja. Šele tedaj bodo temelji res zdravi, močni, in dom odporen in nerazrušljiv. (Po »Jutarnjem listu«.)

Maribor

Umetna aprovizacija gostinskih podjetij

Včeraj popoldne je bil v sejni dvorani pri Povodniku v Jurčičevi ulici sestanek članstva Zdrženja gostilniških podjetij v Mariboru, ki ga je vodil predsednik g. Aleksander Klesić. Ta je uvodoma obrazložil sedanjí položaj gostinstva, ki preživlja zaradi druginje in pomanjkanja raznih živil težko krizo. Poudaril je, da o zvišanju cen v gostinskih obratih sploh ne more biti govora, ker je plačilna moč gostov ostala ista kakor prej oziroma še manjša. Zato se je Zdrženje odločilo za aprovizacijo svojih podjetij: gostilničarji, restavraciji, kavarnariji in drugi gostinski podjetniki naj bi potem svojega združenja pristopili kot delničarji k Kmetijski zadrugi, ki bi kupovala zanje razna živila, kakor moko, mašt, sladkor, olje, kavo, riž itd. v večjih količinah. Na ta način bi bili vsi gostinski podjetniki

popolnoma preskrbljeni z živili, katere potrebujejo za svoje goste. Članstvo je predlog z velikim odobravanjem sprejelo, ker bo le na ta način rešena kriza gostinstva. Seveda je uprava poudarjala, da ta ukrep ni naperjen proti trgovcem, ker bodo gostinski podjetniki ostali še dalje njihovi odjemalci, pač pa je to le način rešitve, če jim tudi trgovec ne bo mogel nuditi blaga. Pri glasovanju so bili vsi za predlog, le g. Starman je glasoval proti.

Nato je sledila debata glede novih vin-skih cen, ki so zelo visoke. Tajnik gosp. Jenko je v podkrepitev poročal, da ima Kletarska zadruga v Ormožu ta-le vina: navadni rizling po 7,50 do 8 din, šipon po 10, beli burgundec po 11, muškatni silvanec po 12 in 14 din liter v

prodaji na debelo. Iz tega je razvidno, da bo moral gostilničar zelo drago plačati vino, težko pa bo povišal ceno v svoji gostilni, ker je plačilna moč njegovih gostov zelo šibka.

Razgovarjali so se tudi o drobnem pecivu. Gostinski podjetniki trdijo, da bi bilo mnogo boljše, če bi peki izdelovali malo manjše drobno pecivo po 50 par, kakor sedanje pecivo po dinarju. S tem si peki niso nič koristili, pač pa imajo več brezposelnih pomočnikov in manjši promet. Zato bo Zdrženje gostinskih podjetnikov poslalo banski upravi predlog s prošnjo, naj bi se spet prodajalo drobno pecivo po 50 par. To bi tudi ostala javnost pozdravila, saj si sedaj belega peciva pri današnjih cenah skoraj ne more privoščiti.

Za studenško šolsko mladino

Sinoči je bil v deški šoli v Studencih sestanek, ki ga je sklical Krajevni šolski odbor v Studencih, na katerem so bili zastopani občina, župnija, Rdeči križ, deška in dekliška šola ter otroški vrtec. Na tem sestanku naj bi se ugotovilo, kateri šolski mladini je potrebna zimska pomoč. Sestanek je vodil župan občine g. Kaloh, ki je poročal, da je v občini res veliko mleka in kruha potrebnih ter bodril vse navzoče k skupnemu delu za našo mladino. Zatem je poročal šolski upravitelj g. Kontler, da vsakega roditelja najbolj to boli, če svojemu otroku ne more nuditi najpotrebnejše stvari, zato bo tudi kr. šolski odbor skrbel, da ne bo ostal niti eden pomoči potreben otrok brez podpore in bo omogočeno vsem redno posejanje pouka. Po pregledanih prijavah so ugotovili in sklenili kupiti 191 otrokom učila, 134 obleko, 71 čevlje,

158 otrok pa bo dobilo 100 dni škodelice, mleka in kosček kruha. Pa tudi otroški vrtec ima precej pomoči potrebnih malčkov. Za to pa je potrebna vsota 30.000 din, ki je delno že na razpolago, za manjkajočo vsoto pa bodo prošnje banovino; pomoč pa sta obljubila tudi g. Kaloh in blagajnik g. Pušnik. Sodeloval bo tudi Rdeči križ. Kr. šolski odbor bo leto priredil prireditve za zimsko pomoč in g. Kontler je prosil za sodelovanje vsa društva. Sklenjeno je bilo, da se mlečna akcija kmalu prične; obleke in čevlje bodo takoj naročili; razdelitev pa bo o s. Miklavžu. K nakupu je poročal g. Kac, da se naj po možnosti naroči blago pri studenških obrtnikih in tovarnarjih, ki bodo stavili najnižjo ponudbo. S temi podporami bo kr. šolski odbor v Studencih marsikateremu otroku pripravil vesel trenutek, staršem pa odvil veliko breme!

POBEG DVEH KAZNJENCEV IZ KAZNILNICE

Iz mariborske kaznilnice sta pobegnili dva znana vlomilca. Prvi je Ludvik Kolman iz Lesc na Gorenjskem, star 34 let, drugi pa Stanko Zupanc, star 32 let, doma iz zaloga pri Komediji. Obsojena sta bila že predlanskim zaradi cele vrste tatvin in vlomov. Kolman je prejel 4 leta, Zupanc pa 3 in pol. Zobeignila sta v jetniški obleki. Izgleda, da sta morala imeti tudi pomagace. Pobeg je bil skrbno pripravljeno. Obveščene so bile takoj vse žandarmerijske postaje v banovini in oblasti upajo, da bodo oba kaznjence kmalu privedli nazaj. Pobeg obeh kaznjencev je vzbudil toliko večje začudenje, ker so pobegi iz mariborske kaznilnice precej redki.

MAKSIMALNE CENE ZA SVINJSKO MESO, SLANINO, SALO IN MAST

Na podlagi pooblastila bana dravske banovine in na osnovi nakupne cene 20 din za kg za zaklane prašiče izvora izven drav. ban. določa mestno poglavarstvo v Mariboru za svoje področje te-le najvišje cene: svinjski hrbet 22 din kg, ostalo svinjsko meso 21, slanina in salo 24, mast 26, glava 10, črevesna mast 16, ledvice 18, srce 18, možgani 18, jetra 16, pljuča 10 din za kg. — Predsednik dr. Juvan, s. r.

m Namesto venca na grob pok. A. Tavčarja je daroval veletrgovec g. Macun 150 din za revno družino.

m Ljudska univerza v Studencih ima v ponedeljek ob pol 19. v deški šoli sestanek, na katerem se bo določilo delo za letošnje sezono.

3. oktobra 1940

SVENGALI

v Grajskem kinu

m Sokol Maribor I. poziva članstvo in naraščaj, da se udeleži pogreba umrlega brata Ivana Robina. Skupni odhod s praporom ob 15. uri izpred nove magdalen-ske šole. Vsi, ki imate kroje, pridite v krojih, ostali v civilu z znakom. Uprava.

m Nov avtobusni vozni red avtobusov mestnih podjetij bo veljal od 6. oktobra naprej. Spremembe bomo objavili v ponedeljek.

m Jutri koncert v parku. V primeru ugodnega vremena priredi jutri, v nedeljo, 29. t. m. godba postarjev od 11. do 12. v mestnem parku promenadni koncert.

m Poseben avtobus bo vozil drevi ob 18. z Glavnega trga do žage pod Mariborsko kočo.

Cenj. naročnike, ki prejema »Večernik« dnevno v upravi, prosimo, da čimprej plačajo naročnino za oktober.

UPRAVA.

valcev, pri Sv. Jožefu nad Slov. Bistrico hišna preiskava, pri kateri so našli veliko raznega čtiva. Med drugim so bile tudi knjige sv. pisma britanske svetopisemske družbe, ki so jih zaplenili. »Bibelforsjerje«, ki so jih posedovali, pa so zaslišali in ovadili.

Pozor!

Največja izbira

Muzikalij

po originalnih cenah v hiši glazbe

»Harmola« - Perc Oto

m Sokol Maribor-matica poziva svoje članstvo, da se udeleži v nedeljo, 29. t. m., nastopa in razvilja naraščajskega prapora sokolskega društva v Selnici ob Dravi. Odhod kolesarjev izpred Sokolskega doma ob 13., ostalo članstvo v krojih z mestnim avtobusom ob isti uri. K obilni udeležbi vabimo tudi ostalo občinstvo. — Odbor.

m Zdravniško dežurstvo OUZD za nujno pomoč članom in njihovim upravičnim svojem ima v nedeljo, 29. t. m., g. dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova 12.

m Stavbena zadruga »Naš dom« ima svoj običajni članski sestanek v torek, 1. oktobra ob 20. v restavraciji »Novi svet« (Jurčičeva ulica). Ker bo sestanek informativnega značaja, so vsi člani vabljeni. — Odbor.

OTVORITEV RESTAVRACIJE

»ZAMORC«

v soboto, dne 28. t. m. pod strokovnim vodstvom. — K otvoritvi vljudo vabita BRODNIK FRANC & KOSI MINA

* Na veselo Mihaelovo žegnanje vljudo vabita gostilničarja Lebe, Razvanje.

* Vpisovanje v tekstilni tečaj v Mariboru v I. in II. let., se vrši v četrtek dne 3. oktobra od 19—20. ure in v nedeljo dne 6. oktobra od 8—10. ure v deški meščanski šoli v Krekovi ulici. Vodstvo tečaja.

SANATORIJ v Mariboru, Tyrševa 19. Najmodernejše urejen za operacije. Enterokliniker za izpiranje debelega črevesa. Vodja specialist-kirurg dr. Černič.

* Denarni trg se polagoma poživlja. Jugoslavenska udružena banka d. d. Zagreb — Beograd, ki ima svojo podružnico tudi v Mariboru, je sklenila izplačati od 26. t. m. dalje vse stare vloge v celoti in v gotovini. Ta sklep imenovanje banke je brez dvoma zopet velik korak k popolnemu ozdravljenju našega denarnega trga.

* Kmalu se bo zopet pričel ples boginje sreče, in sicer v okviru 41. kola državne razredne loterije. Zadnji »razburkani« dnevi glavnega žrebanja 40. kola so nam še v svežem spominu, in že zopet bomo imeli priložnost, da se udeležimo žrebanja razredne loterije, ki nam nudi tudi to pot celo vrsto velikih in manjših dobitkov. Kdor še nima srečke, naj se nemudoma obrne do naše hiše sreče, bančne poslovalnice Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25, kjer je na razpolago velika izbira novih srečk. Ze doposlane srečke, ki jih prejmniki ne nameravajo obdržati, naj se vrnejo čimprej, da bodo na razpolago drugim interesentom, ki jih je vsaki dan več.

ne nasedajte!

Zeissova

stekla samo pri

e. petelnu

* Naknadni vpis v Dvoletno trgovsko šolo in poedine predmete (stenografija, nemščina, italijanščina itd.) vrši Dopsna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 16-II. Vpiše se lahko vsakdo.

* Od ponedeljka, 30. t. m., dalje vozijo ponovno avtobusi progo Maribor—Gornja Radgona—Slatina Radenci. — Opozarjamo na vozni red med malimi oglasi.

* Institut de danse Pečnik, Kazinska dvorana, otvori s 15. oktobrom svoje plesne tečaje. Informacije v trgovini muzikalij Perz, Gosposka ulica.

* Plesna šola »Simončič« prične s poukom 1. oktobra. Informacije dnevno v šoli, Gosposka 20-I.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasen film o domovinski ljubezni »Povratek v domovino«. Karl L. Diehl, Brigitte Horny.

* Esplanade-kino. Velenapeti senzacijski pustolovni film v naravnih barvah »Desperado« (Osvetnik naroda) z Tyrone Power-om in Nancy Kelly.

* Union-kino. Velenapeti, senzacionalni pustolovni film »Robinson Crusoe«, s čudežnim konjem Rex-om in psom Buck-om.

* Zvočni kino Pobrežje. 28. in 29. sept. »Tajni znak L. B. 17«.

Kakšna bo cesta Maribor-Fram

Slovenski dnevni tisk in zlasti naš »Večernik« je pogosto opozarjal na skrajno slabo stanje naših cest, ki ne škoduje naši državi samo na ugledu, temveč tudi v narodnogospodarskem in tujsko-prometnem pogledu. Posebej pa je bila potrebna popravila državna cesta iz Maribora proti jugu, zlasti v odseku od Maribora do Frama in dalje do Slovenske Bistrice.

S terenskim deli so pričeli 1. avgusta.

Apeli na merodajna mesta niso ostali brez uspeha. Marsikomu, ki ne pride v ta del naše ožje domovine, je morda neznano, da so že od prvega avgusta na delu pridne delavske roke, da popravijo glavno prometno žilo v štajerskem delu Slovenije. Gradnjo vrši »Režijski odbor za rekonstrukcijo državne ceste Maribor-Fram«, ki mu načeluje inž. Vanek, šef tehničnega oddelka na okrajnem načelstvu, na samem terenu pa vodi delo inž. Milan Kreiger. 1. avgusta so pričeli z merjenjem pod vodstvom inž. Trošta, določiti je bilo treba traso in profil rekonstruirane ceste.

Preko 200 delavcev je našlo kruh

pri gradnji ceste, tako da so ta cestna dela tudi v socialnem pogledu blagodat za ljudstvo. 12 km cestne proge od Maribora do Frama je razdeljenih na 4 odseke. Najprej so zapele lopate in krampi na mariborsko-tezenskem odseku, okoli 10. avgusta je pričelo z izvrševanjem načrta 68 delavcev pod vodstvom gradbenega delovodje Aleksandra Škerlaka, ostale partije, ki številčno niso tako močne, so zasedle svoje odseke v naslednjih

dnevih, prva pri Bohovi (okoli 30 delavcev), druga pri Slivnici (okoli 60) in tretja pri Framu (okoli 50 delavcev). V kratem bodo vrinili med Framom in Slivnico še peto delovno partijo, da bi se na ta način dela pospešila.

Delavstvo zasluži na uro po 4.—din ter od tega samo plačuje socialne datjave. Z ozirom na podražitev vseh življenjskih potrebščin in zaradi tega, ker delo v deževnem času počiva, si prizadevajo delavci, da bi dosegli primerno zvišanje svojih mezd. Vložili so že prošnjo na bana dravske banovine ter si obetajo od te intervencije skorajšnje povišanje.

Zemljska dela bodo končana do sopoladi

Doslej izvršujejo le tako zvana zemljska dela, ki jemljejo mnogo časa in truda, ker bo nova cesta širša od dosedanje. Doslej je merila v širino 6—6,5 m, sedaj pa jo bodo na vsej dolžini razširili na 9 m. Zaradi tega je treba primerno preurediti teren, kar se dela večinoma z nasipavanjem. Mehki humus je treba odstraniti, na njegovo mesto pa pride trdni gramoz, ki ga za mariborski odsek jemljejo iz tezenskih gramoznic. Tako bo dobila cesta solidno podlago. Za to se porabi mnogo materiala, samo okoli 250 m dolgi nasip pri tezenskem aerodromu je požrl nad 3000 kub. metrov gramoz. Nasuti gramoz stiskajo z lokomobilama, ki sta za enkrat obe na Tezmem. Ko bo nasip dovršen, bodo pristopili k končni izdelavi profila, zaradi česar bodo na mnogih mestih sedanjó cestno ploskev

preorali, s čimer so pri mestnem vodovodu tudi že pričeli. S tem bo dovršeno vse razen polaganja tlaka. Poleg nasipov polagajo za enkrat glavno pažnjo cestnim propustom za vodo, ki jih deloma razširjajo, deloma pa kopljejo nove. Telefonski vod bodo v celoti prestavili, pri vodovodu že izkopavajo droge. Računajo, da bodo zemeljska dela izgotovljena do sopoladi.

Tlak bo deloma iz kock, deloma betonski

Od mestnega vodovoda do Razvanjske ceste bodo tlakovali rekonstruirano cesto z granitnimi kockami. Nadaljnja cestna ploskev pa bo iz betona. Preskrbljeno bo tudi za pešce, ki bodo v delu od mestnega vodovoda do odcepa Razvanjske ceste dobili ob straneh posebno pot, široko 0,75 m.

Uporablja se le prvovrsten material

Da bi cesta dobila čim solidnejšo podlago in bi čimdalje služila svojemu namenu, uporabljajo pri gradnji le prvovrsten material. Z dovršitvijo vseh del na odseku Maribor - Fram je treba računati do konca prihodnjega leta. Želeli bi bilo, da se medtem najdejo nova sredstva za gradnjo cest v Sloveniji, tako da bi se moglo započeto delo nadaljevati v smeri proti Slovenski Bistrici in še dalje. S tem bomo dobili cesto, ki bo ustrezala gospodarskim potrebam našega naroda na severni meji, ki bo v tuj-skem prometu dvignila zanimanje za našo državo, istočasno pa bo za dolgo časa zagotovljen kruh stoterim delavskim rokam in njihovim družinam.

Prirodopisna kramljanja

„Sezonska poligamija“ med jelenjim rodом

Dr. Stanko Bevk / Različne oblike „ljubezni in zakona“ v živalskem svetu

V zadnji tretjini septembra meseca začno jeleni rukati, to se pravi, da gredo po plemenu. Takrat pridejo stari, močni jeleni, ki so doslej samotari, k tropam košut in jih imajo do konca gonje v svoji oblasti. Z globoko donečim glasom opozarjajo mlajše jlene v obližju, da so na poljsku edini gospodarji in z mogočnim rogovjem preženejo vsakega vsiljivca, ki bi se skušal vtihotapiti v njihov harem.

Jelen živi torej v mnogoženstvu, toda samo za pojatve. Pozneje zapusti svojo tropo in zopet samotari. Tako mnogoženstvo imenujemo sezonsko poligamijo in ga opazamo tudi pri drugih živalih, zlasti pri prežvekovalcih, plavutonožcih in tistih pticah, katerih mladiči so mahovci (kure). Volkovi, lisice in mnoge druge zveri, glodalci, žužkojedi, potem mnogi ptiči, zlasti pevci, sove, papige in golobje, pa tudi nekatere ribe, n. pr. grenčak, dalje pozidna kuščarica in celo nekateri hrošči se drže vsaj v ploditveni dobi samo ene samice; žive torej v začasnem enoženstvu (sezonska monogamija). So pa tudi živali, ki si obdrže izbrano samico trajno.

Med te »zveste zakonce« spadajo zlasti štorke, čaple, žerjavi, labodi, večina ujed, potem nekatere opice, poluopice in nosorogi. Več samice za trajno imajo n. pr. domača kura, nanduvikunja, zebra in med opicami makaki.

Zanimivo je, da ostanejo enkrat združene dvojice takih trajnih zakonov tudi takrat neločljivo skupaj, če žive te živali družno v večjem številu, kakor opazimo to pri šimpanzih, morskih prašičkih (budrah), papigah, pengvinih, golobih i. dr. Pavijani in vriskači, ki so trajni poligamisti, celo v krdelih, ki v njih žive, poznajo svoje samice in se drže samo teh.

Čas ženitve mnoge živali izpremeni v vnani obliki, še bolj pa v načinu življenja. Nekatere dobe v tem času živejše, vidnejše barve, drugim poženijo razni izrastki, zopet drugim začno delovati posebne žleze, dišavne ali smradne, skoraj vse pa prevzame gon po razmnožitvi s tako silo, da stopi skrb za prehrano skoraj popolnoma v ozadje.

Samice si pridobije nekatere živali s silo, druge z zvijačo, dobrikanjem, petjem, plesom, umetnim spreletavanjem, lepotičenjem itd. K lepotičenju moramo šteti poleg svačevskih barv tudi razne perjanice, rogova in vse druge izrastke, ki po oplemenitvi zopet izginejo, pa naj so za naše oko lepi ali ne, vabljivi ali odbijajoči. To velja tudi za izločke prej omenjenih žlez, ki so često za naše vonjalo mučilni. Nekatere živali si privzemajo za premamitev in privabitev samic celo tuje predmete. Tako se samec muhe plesalke (empis) olepša z jajčastim mehurcem, ki ga nosi med razkoračenimi nogami. Ti mehurci so večji od muh samih in

se v lepih barvah izpreminjajo, kadar samci rajajo z njimi predamicami. Prvotno je bil ta mehur najbrže priprava za lov, kajti navadno je v njem kaka ujeta mušica. Muhe plesalke so namreč grabežljivke, ki love majhne živalice za hrano. Poznamo več živali, ki imajo za lov plena posebne priprave; te si same napravijo, n. pr. pajki lovne mreže, ali pa se poslužujejo sredstev, ki jih imajo v obližju, kakor n. pr. ličinka mrežokrilnega volka, ki

vrže pesek na mravljo, da se prevrne v središče ličjaka

in pade v njene ustne klešče. Neki pajki iz plemena diapontia love v svoje mreže celo zabele paglavce. Prirodopisec K. Berg je opazoval te pajke pri lovu v Argentini. Na obrežju mlak in potokov žde diapontije v svojem listjem rovu, ki je obložen z gosto pajčevino. Od te pajčevine segata dva podaljška, eden ob bregu, drugi v vodo. Če pridejo paglavci h kraju, jih obide pajek in požeje k bregu, kjer se zapletejo v nastavljeno mrežo. Neki drugi pajek, dolomedes, napada celo ribe. Sam je dolg dobra dva centimetra, pa se loti ribe, do 8 centimetrov dolge, jo umori in zveleže na kopno. Na bolj zvit način se prehranja pajek mišumena nepentichola. Kakor pove ime, živi ta pajek na vrčnicah (nepenthes). To so od mesojedih rastlin one, ki imajo vrčasto izoblikovane liste in love vanje majhne živalice, ki jih s posebnim sokom prebavljene posrkajo. Pajek se je naselil v te vrče in brez truda pobira za svojo potrebo od tega, kar je vrčnica naložila v svoj vrč. Ta pajek ne prede mrež, pa tudi mnogi drugi ne.

Ti zalezujejo svoj plen in ga popadejo v skoku kakor zveri

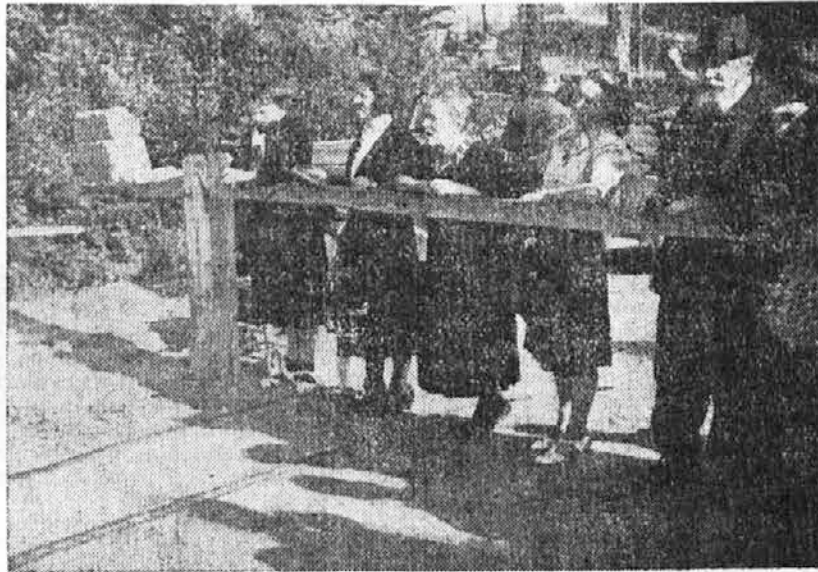
mačjega rodu. Živali, ki skačejo na plen, se glede oddaljenosti živali, ki jo nameravajo napasti, ravna po svojem vidu. Žival z bistrimi očmi razmeroma dalj skoči nego ona s slabimi. Za leva je polkovnik Schiel v južni Afriki izmeril skope po 23 in pol metra! To je prožnost mišic in moč! Ni čuda, da ga imenujejo kralja živali. Navadno si predstavljamo leva samca z mogočno grivo, vendar so znane tudi levje vrste, kjer samec nima grive. Tudi ni splošno znano, da so mladiči in pa nedorasle samice bolj ali manj vidno lisasti in ne enobarvni kakor star samec. Danes prebiva lev le še v Afriki in jugozahodni Aziji; tu pa je postal že jako redek. V nekaterih afriških predelih uživa lev zaščito ali vsaj odstrel je jako omejen. Svoj

čas je bil lev mnogo bolj razširen: v Mali Aziji in celo na Balkanu je bil doma. Od tod je v zgodovinski dobi polagoma izginil; zatrl ga je pa človek, ki je že marsikatero

živalsko vrsto spravil s sveta.

Ogromni večini izumrlih živali pa ni človek izkopal groba, marveč izprememba podnebja in raznovrstne posledice, ki so z njo v zvezi. Pa tudi razvoj sam, če se je vršil preveč v eno smer, je povzročil marsikateri živalski vrsti pogin. Seveda o mnogih živalih ne vemo, zakaj so izumrle. Tako si n. pr. o znanem posilnem slonu mamutu nismo na jasnem, zakaj ga ni več. Nedostajanje hrane ne more priti v poštev, kajti vsi mamuti, ki so jih doslej našli, so bili dobro rejeni in so imeli

polne želodce. Izpremembi klime bi se bili lahko ognili s tem, da bi se izselili v kraje, kjer je bilo zanje ugodno podnebje. Človek jih s tedanjim primitivnim orožjem tudi ni mogel iztrebiti, saj bi sicer ne našli celih in nepoškodovanih živali. Se bolj zamotano postane to vprašanje ob dejstvu, da so z mamutom izumrle tudi živali, ki so z njim sočasno živele, kakor n. pr. volnodlaki nosorog. Prirodopisec Hiltzheimer je mnenja, da je bil vzrok poginu mamuta in nosoroga ta, ker so pokrajine, kjer sta bivala, bolj in bolj zaraščali gozdi, česar kot izraziti stepni živali nista prenesla. Doslej so preiskali nad 30 mamutov, ki so jih vse našli cele v zmrazilni zemlji, ne v ledu, kakor se često čuje.

Pred zapornico na demarkacijski liniji pri Bellegarden

20.000 let star mamut

V Moskvo so pred kratkim pripeljali dokaj redki tovor: popolnoma ohranjena mamuta, ki je star po cenitvi izvedencev okrog 20.000 let! Truplo tega mamuta so pripeljali iz Wranglovega otoka, kjer ga je našla neka sovjetska znanstvena ekspedicija. Ohranjen je zato tako dobro, ker je bil popolnoma zadelan v ogromnem ledenem bloku. Obenem z

ledenim blokom so ga natovorili na ladjo, ki je imela posebno v ta namen izdelano ledenico. Tako so pripeljali mamuta v Moskvo obenem z njegovim 20.000 letnim oklepom. Tu so ga pripravili ter predstavlja danes eno izmed največjih redkosti zooloških ali arheoloških muzejev na svetu.

Neraziskane globine morja

»Dva in sedemdeset odstotkov morskega dna ali več nego polovica vse zemeljske površine je še neraziskana«, piše ameriški raziskovalec dr. Thomas Jagger, ki se je posvetil raziskovanju vulkanov in je mnogo let študiral posebno ognjeniške žrela na Havajih. »Če podpiramo odprave v Antarktiko, potem bi morali velikopotezno podpirati tudi raziskovanje morskih globin. Zakaj bi si ne omislili znanstvenih laboratorijev sredi oceanov?

Pred kratkim so privlekli iz New Orleansa do Havajev ogromen dok. Če nam je to mogoče, bi nam bilo nedvomno mogoče spravljati tudi primerke morskih tal na velikopotezen način na svetlo. Danes ne vemo o njih skoraj ničesar, ne vemo, dali vsebujejo radij, dali so magnetska, dali vsebujejo dragocene kovine ali gnojila. Ne vemo niti tega, ali so morska tla granitna ali vulkanska, ali so stara ali mlada, kako se spreminjajo in kako življenje tam spodaj vztraja.

Morda bi naleteli pri raziskavanjih morskega dna na povsem nove vire

energij, ki bi jih lahko izkoristila tehnika in napredek. Dve milijardi ljudi živita na površini 42 milijonov kvadratnih milj. To površino smo skoraj vsi raziskali. Pod oceani pa se razprostira 135 milijonov kvadratnih milj obsegajoča ploskev, ki je še nismo raziskali.

Kako rasejo listi

Umno zgrajene priprave so znanosti pokazale na zelo nazoren način, da se zelo mnogo rastlin v spomladnem času vede naravnost noro. Njih stebila in listi bijejo okrog sebe, kakor da si morajo s silo priboriti svoj prostor na soncu.

Celo vrsto rastlin so izpostavili deloma sončni svetlobi, deloma trajni umetni svetlobi, na njih liste in peclje pa so pritrdili majhna pisala, ki so vsak rastlinski gib beležila na okajeno ploščico. Tedaj se je izkazalo, da se peclji in listne žile dvigajo ter nižajo v nekem določenem ritmu. Ti ritmični nihaji se ojačujejo ali slabijo v skladu s trenutno vlažnostjo in temperaturo, vsekakor pa se rastline v

Hudomušni otok

Italijansko časopisje je prineslo te dni poročila o nekem prirodnem pojavu v Sredozemskem morju pred 100 leti, ki bi ga prav za prav mogli smatrati za »neprirodnega«. Zaradi njega je nastal diplomatski spor ter kmalu celo vojna, vendar se je končno rešilo vse mirnim potom. Dne 10. julija 1831 je plula vzdolž jugozapadne obale Sicilije, približno 40 milj severno-vzhodno od malega otoka Pantellerije, ki je šele v zadnjem času postal bolj znan zaradi svoje strateško važne lege, neka italijanska jadrnica, ki je bila namenjena v Sciacco na Siciliji. Posadki te jadrnice se je nudi razburljiv prizor. Nekoliko milj od broda se je iznad sicer mirne morske gladine dvignil visok stolp vode in pare, istočasno pa se je čulo zamolklo grmenje. Vođeni stolp se je razpršil, v zraku pa še je dolgo časa ostal neprijetni vonj po žveplu in strupenih plinih.

Ko se je jadrnica teden dni kasneje vračala po isti poti, kapitan kar ni mogel verjeti svojim očem: na mestu, kjer je bilo prej več desetnih metrov globoko morje, je ležal otok, ki so ga obkrožale velike množine mrtvih morskih rib, med njimi na stotine morskih psov. Svoje odkritje je takoj javil vladi kraljevine obeh Sicilij, ki je otok proglasila za svojo last ter ga krstila z imenom »Ferdinandea« v čast kralja obeh Sicilij Ferdinanda I. Otok je sicer res imel komaj nekaj desetnih kvadratnih metrov površine, toda njegova strateška važnost radi lege je bila prilično velika.

Ko je za odkritje izvedela angleška vlada v Londonu, se je takoj začela zanimati za novi otok ter ga zahtevati zase. Kurirji angleške vlade in diplomatski zastopniki so v Neaplju zahtevali, da se otok preda Angliji, čemur se je vlada Kraljevine obeh Sicilij energično upirala. Spor se je od dneva v dan zaostreval in že je izgledalo, da bo radi otoka prišlo do oboroženega spopada, ko se je nepričakovano našla druga, popolnoma miroljubna rešitev spora: ravno tako kakor se je pojavil, je otok zopet izginil. Sile, ki so ga dvignile na morskno površino, so ga zopet »poklicale« nazaj v globino.

VITAMIN K

Danski učenjaki so odkrili nov vitamin, ki so ga imenovali vitamin K. Sedaj uporabljajo ta vitamin v borbi proti boleznim krvi pri novorojenčkih. Vsi novorojenčki dobijo takoj po rojstvu injekcijo pol miligrama K vitamina v zaščito proti nevarnim krvavenjem. To krvavenje je pokosilo v Švedski vsako leto preko 200 novorojenčkov. Uspehi so izvrstni in uporabljajo injekcijo z vitaminom K že v vseh švedskih porodnišnicah.

Rastlina, ki daje moč jasnovidstva

Neki raziskovalec, ki je potoval skozi malo znane pragozdne in stepne predele Kolumbije, poroča, da si Indijanci na ozemlju Caqueti iz neke rastline, ki jo imenujejo »jage«, varijo nenavadno pijačo. Človek, ki jo pije, dobi skrivnostne sposobnosti. V omami jageja jim je mogoče videti baje celo v temi, opazijo razločne predmete, ki so normalnemu človeškemu očesu v nedostatni svetlobi nevidni.

To poročilo potrjujejo izkušnje, ki so si jih nabrali drugi znanstveniki v severni Braziliji, Venezueli in Kolumbiji sami. — Prof. Viktor Reko z mehiške akademije znanosti je pred nedavnim o tem poro-

čal. Po njegovih izvajanjih uporabljajo kolumbijski domačini rastlino jage, ki jo poznajo tudi pod imenom ajahuaska, že davno kot mamilo. Iz nje si varijo z določenimi nočnimi ceremonijami pijačo nenavadnih učinkov. Dr. Zerda Bayon iz Bogate pravi, da se v stanju, ki ga povzroča ajahuaska in ki ga spremljajo grozotne sanje, prav pogostoma pojavljajo prividi o dogodkih, ki se vršijo istočasno kje daleč ali ki se bodo izvršili v bodočnosti. Pivci ajahuaske spoznavajo in ugotavljajo tudi rude in podzemeljske vrelce.

V Nemčiji so v ostalem že delali poskuse z alkoholoidom, ki so ga pridobili

iz ajahuaske. Psi so kazali v njegovi omami veliko razburjenje in videti je bilo, da imajo privide. Z besnim lajanjem so skakali proti steni in se vzpenjali, kakor da hočejo nevidnega sovražnika ugrizniti v grlo. Na evropskega človeka pa jage ne učinkuje tako kakor na Indijance. Po količini, ki povzroča pri Indijancih že telepatsko stanje, so kazale poskušne osebe v Nemčiji samo hude slabosti. Mogoče je tedaj, da učinkuje strup na ljudi različnega plemena različno — mogoče je pa tudi, da se ga je treba šele privaditi, kakor na druge omane strupe.

Ženski kotiček

Mnogostranska uporaba olja

Sedaj, ko je vse drago, marsičesa pa sploh ni dobiti, se kar sama od sebe dviguje v naših očeh vrednost te ali one potreščine, za katero se pač poprej nismo mnogo brigali.

Pogovorimo se na primer malo o olju. Bodi bučno, oljivo ali katero drugo, go-

tovo je, da ni ustvarjeno samo za solato. Zlasti oljivo nam lahko v vsakem pogledu nadomesti svinjsko mast. Na njem lahko pečemo in kuhamo vse.

To ali ono olje pa spada tudi v domačo lekarno. Izkazalo se je zlasti pri bo-

lečinah v ušesu. Ako kanemo par kapljic (1—3) toplega a ne vročega olja v uho in ga nato zamašimo z vato, bodo bolečine kmalu prenehale. Pomaga pa tudi pri vnetju grla — posledici prehlada. Nekdo naj ležečemu bolniku po kapljicah zlije v grlo žličko toplega olja. Kolikor mogoče dolgo ga drži bolnik v grlu, nato ga požre. Seveda, preveč ne sme biti tega olja, ker bi se bolniku zagabilo ter bi bruhal in bi si grlo še bolj ranil.

Olje je balzam za opekline. Namazati pa moramo opekline takoj, le potem lahko preprečimo nastanek mehurja.

Celo pri obrezovanju nohtov in kože okoli nohtov nam je olje dobrodošlo — posebno če smo nespretni in se porežemo. Če kanemo par ur pred obrezovanjem na vsak noht kapljico olja, se kožica popolnoma zmehča. Ob vsakodnevem mazanju in glajenju nazaj pa začne tako počasi rasti, da je tekom časa sploh ne bo več treba rezati.

Konzerviranje jajc

Pozimi je težko dobiti sveža jajca, zaradi tega je najbolje, da si jih že sedaj pripravimo s konzerviranjem, saj so konzervirana jajca prav tako dobra in užitna, kakor sveža. Poznamo več načinov konzerviranja. Za nekaj mesecev si jih lahko shranimo na kmečki način, to je v žitu, plevah, pepelu, pesku, soli, senenem združbu itd. Za daljšo dobo, t. j. več mesecev ali celo leto dni, pa jih je treba konzervirati tako, da se prepreči z različnimi sredstvi dostop zraku in bakterijam skozi luknjasto lupino. Kajti gnilobne bakterije so navadno glavni vzrok, da se jajce pokvari. Pred konzerviranjem je treba jajca zaradi tega tudi vestno umiti v čisti vodi, v alkoholu ali spiritu, lahko pa vzamemo tudi pol vode in pol alkohola. Ko se jajca posuše, jih nato konzerviramo. Nekateri jih ohranijo tudi na ta način, da namažejo jajca z mastjo, firnežem, parafinom ali šelakom. To suho konzerviranje pa danes ni več bogve kako v navadi, ker se jajca pri tem preveč osuše in dobe čisto tudi slab okus. Najbolj razširjeno je konzerviranje v apneni vodi, vodotopnem steklu ali v garantolu.

Za konzerviranje v apneni vodi raztopimo v desetih litrih vode pol kilograma ugašene koke in pest kuhinjske soli, ki ublaži okus po apnu. V raztopino vložimo jajca ter posodo zavezemo in shranimo na hladnem prostoru. V nekaj dneh se apnena voda očisti, apno se sesede na dno, na vrhu pa se napravi ledu podobna skorja. Dobro je na vrh naliti malo olja, da voda prehitro ne izhlapeva. Konzerviranje v apnu ni posebno priporočljivo, čeprav se jajca ohranijo sveža več mesecev, ker dobijo okus po apnu, rumenjaki izgube lepo rumeno barvo, jajčna lupina postane hrapava, pri kuhanju navadno počijo in tudi »snega« ni lahko napraviti iz beljakov. Okus po apnu ublažimo, ako damo jajca en dan pred uporabo v čisto vodo. Da pri kuhanju ne počijo, jih pristavimo k ognju v hladni vodi, na topem koncu pa jih

popreje prebodemo, da lahko uhaja zrak.

Priporočljiveje je konzerviranje v vodotopnem steklu, ki je spojina kremenove kisline in natrona ter tvori z apneno jajčno lupino neraztopno plast kremenovo kislega apna. Tako ostanejo do 9 mesecev, ne izgube okusa, iz beljakov lahko napravimo »snega«. Raztopino si napravimo iz enega litra vodotopnega stekla in devetih litrov vroče vode. Ko se ohladi, vložimo vanjo jajca, tekočina naj stoji nad njimi 5—8 cm visoko. Napolnjeno posodo je treba dobro zavezati in postaviti na hladno, vodo, ki izhlapi, je treba doliti. Pred kuho je treba jajca prebrati z iglo, da ne razpokajo. V zračnih in hladnih kletih (5—10 stopinj C) pustimo jajca v vodotopnem steklu lahko tudi le 14 dni, nato pa jih posušimo in shranimo na polici, dočim raztopino porabimo za druga jajca.

Najboljše pa je konzerviranje v garantolu, ki se dobi v drogerijah kakor vodotopno steklo. Vrečica praška, ki zadošča za približno 120 jajc, stane 6 dinarjev. V posodo, ki drži 10—12 litrov, nalijemo do polovice vode, vanjo vsujemo približno 3/4 garantolovega praška in mešamo 5 minut. Del garantola se v vodi ne raztopi ter se sesede na dno. Nato vložimo polovico jajc, posujemo spet nekoliko praška, končno pa vložimo še ostala jajca. Na vrh posujemo še ostanek garantola, tekočina mora pokrivati jajca vsaj 5—8 cm visoko. Vse nato pokrijemo z antikonkarnim papirjem, ki je priložen vsaki vrečici, ter s pergamentnim papirjem, trdno zvezemo in shranimo na hladnem. V garantolu vložena jajca ostanejo sveža tudi dalje ko leto dni. Pri kuhanju ne razpokajo, zlasti, ako dodamo vodi nekoliko kisa.

Pri vseh treh načinih vlaganja pa je treba prvenstveno važnost polagati na to, da uporabljamo vedno le zdrava, čista in sveža jajca, brez razpok, shraniti pa jih moramo v zračni, suhi in hladni kleti ali v kakem drugem primernem prostoru.

Kaj bi kuhala?

Ponedeljek:

Opoldne: 1. Juha iz pretlačenega svežega fižola. 2. Polnjene paprike. 3. Kompot. Zvečer: Obledena jabolka. Čaj.

Torek:

Opoldne: 1. Goveja juha. 2. Govedina. 3. Špinača. 4. Krompirjev pire. Zvečer: Francoski krompir. Solata.

Sreda:

Opoldne: 1. Zelenjavna juha. 2. Telečji paprikaš. 3. Široki rezanci. Zvečer: Kava. Žganci.

Četrtek:

Opoldne: 1. Krompirjeva juha. 2. Ječmenček s prekajenim mesom. 3. Palačinke. Zvečer: Mešana fižolova in paradižnikova solata — jajce.

Petek:

Opoldne: 1. Prežganka. 2. Kuhani sirovi štruklji. Zvečer: Praženec. Kompot.

Sobota:

Opoldne: 1. Goveja juha. 2. Telečja pečnica. 3. Tirolski cmoki. 4. Solata. Zvečer: Govedina od opoldneva na kisu in olju.

Nedelja:

Opoldne: 1. Kokošja juha. 2. Faširani zrezki iz kokošjega mesa. 3. Krompir. 4. Mešana solata. Zvečer: Kranjske klobase s hrenom. Čaj.

Razjelje v obari. Razgrej v kozi za jajce masla ali masti in prideni 3 žlice moke; moko takoj močno mešaj, da zarumeni, prilij četrto litra mrzle vode in zopet mešaj, da se prežganje razpusti. Nato prilij še liter tople vode, polovico kuhanega in na rezance zrezanega razjelja, osoli, prideni lovorjev list in vejico majorana in kuhaj vse četrto ure. Prideni še dva na kocke zrezana, kuhana krompirja z vodo vred, in ko vse skupaj prevre, prideni kisa po okusu.

Svinjska glava v mrežici. Skuhaj 3/4 kg svinjske glave s korenino peteršilja in nekaj zrn celega popra. Kuhani glavni odstrani kosti in zreži meso na majhne rezance, ki jih stresi v skledo; prideni 1 1/2 na majhne kocke zrezane zemlje ali kruha, 1/8 l riža skuhanega v juhi, v kateri si kuhala glavo, drobno zrezano čebulo, ki si jo zarumenila v pol žlice masti, velik ščep popra, majhno žličko majaronovih plev, pol žlice drobno zrezanih limonovih lupin in sol. Ko si vse skupaj do-

bro premešala, pokladaj zmes v kupčkih (za debelo jajce) na mrežico, ki jo obreži ob kupčku tako, da zaviješ vanjo zmes. V mrežico zavije kupčke zloži na pekačo in postavi v pečico, da se rumenkasto zapečejo. Postavi jih s kislim zeljem in krompirjevimi kosci na mizo. — Svinjsko mrežico položi takoj, ko jo vzameš iz prašiča v mrzlo vodo, in če jo hočeš ohraniti dalje časa, jo položi vsak dan v svežo mrzlo vodo. Kadar jo rabiš, jo ožni.

Krompirjevi cmoki brez jajec. Nastrgaj 6 kuhanih in olupljenih krompirjev, deni jih v skledo in primešaj četrto litra moke. Vse dobro zmešaj in zgneti, razreži testo, napravi iz vsega 11—12 cmokov in jih zakuhaj v vreli in dobro osoljeni vodi; pokrite narohlo kuhaj deset minut. Kuhane jemlji iz vode, jih pokladaj na krožnike ter zabeli z mastjo, v kateri si zarumenila žlico krušnih drobtin.

Čespljev štrukelj. Spočito testo razvaljaj, ga pomazi z oljem ali mastjo in na tenko razvleci, zalij testo z 10—15 dkg raztopljenim sirovim maslom, potresi s pestjo krušnih drobtin in s svežimi slivami, katerim si pobrala koščice in jih zrezala v kolobarčke, z dvema pestmi sladkorja sipe in žlico cimeta. Testo narohlo zvij, položi v pomazano pekačo in peci v srednje vroči pečici 3/4 ure. Pečeni in zrezani štrukelj potresi s sladkorjem.

Čespljeva povalnica. Napravi testo cenejše kot za potico. Ko si napravila testo iz 3/4 kilograma moke in ga pustila vzhajati, ga razvaljaj na tenko in potresi nanj dve pesti drobtin, ki si jih zarumenila v 10 dkg sirovega masla ali masti, 25—30 svežih, na rezance zrezanih čespljev, velik ščep cimeta in pest sladkorja. Tako pripravljeno testo prereži čez sredo in zvij vsako polovico od srede proti robu, da nastaneta dva, ne preveč debela zvitka; položi ju na pekačo, ki si jo prej dobro namazala z maslom ali mastjo, in postavi nato na gorko, da nekoliko vzide-ta. Povalnico pomoži končno s smetano, jo speci in postavi gorko ali mrzlo na mizo.

Kako sušimo sadje

Pred nekaj desetletji je vsak gospodar in posestnik malega vrta nasušil za svojo družino dovolj sadja, ki je radi dobrega okusa in velike množine fosforja, železa, apna, magnezije in drugih rudninskih soli, za otroke neprecenljive vrednosti, posebno v času, ko ni nikjer zelenjave. Letos je malo sadja, zato odberimo vse, kar ni za hranjenje in ga posušimo. S sušenjem imamo prav malo dela in ga lahko opravljajo otroci sami. Pravilno posušeno sadje naj bo nekoliko mehko, da se pod prsti vda kot bolj trda žoga ali radirka. Tako ima tudi mnogo sladkorja.

Letos bomo sušili le jabolčne in hruškove krljke, ker drugače sadja itak ne bo.

Jabolka razrežemo na krljke, očistimo muh in pecljev, izrežemo gnila in črva mesta, ter odstranimo peščice. Nekateri gospodinjje jabolka tudi olupijo, kar pa ni potrebno in tudi ne priporočljivo, kajti znano je, da je ravno pod olupkom največ rudninskih snovi. Da bo imelo suho sadje lepo svetlo barvo,

mečemo očiščene krljke v slano vodo (5 gr soli na liter vode) in jih pustimo v njej 20 minut. Ko jih vzamemo ven, jih razpoložimo po lesah, ki jih napravimo sami, ali pa pogrnemo po ne prevročem štedilniku debel papir in nanj položimo krljke. Dobro je, da sušimo prej vsaj nekaj ur sadje na soncu, a to le v opoldanskih urah. Suhe krljke spravimo v platnene vrečice, ki pa jih moramo mesečno pregledati radi plesnobe in če je treba zopet posušiti.

Manjše hruške sušimo cele, večje razpoložimo v njih prav tako polagamo v slano vodo. Ako hočemo dobiti posebno dobre in lepe hruške, jih moramo nekaj časa pariti. V ta namen zložimo hruške v manjšo pleteno košaro, ali pa v redko jutasto tkanino in postavimo v velik lonec ali kotel. Vreča odnosno košara ne sme priti v vodo, zato jo moramo postaviti na podstavek. Parimo jih 15—20 minut, nato normalno sušimo.

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

110 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

— Hrobar mora biti nekje blizu. Gotovo je ranjen, sicer bi Makarovu vendar odvzel revolver!

Jela sva preiskovati okolico. Nenadoma sem opazil škornje, ki so moleli izpod grma. Poklical sem Kriso.

— Pojdi! ... Tu je!

Tovariš je pritekel k meni. Izpod grma sva potegnili mrtvo truplo. Krisa ga je obrnil vznak. Hrobar je bil mrtev. Krisa je dolgo gledal mrtvo telo tovariša, nato pa je rekel:

— Plazil se je k nama, a je za vselej omagal...

Hrobar je imel v prsih dva strela. Težko ni bilo ugotoviti, kaj se je zgodilo... Hrobar je prišel na rob gozda, ko pa je zagledal kmeta, stopajočega čez loko, je šel k njemu. Ko sta bila drug ob drugem, je Makarov potegnil samokres ter velel Hrobarju, naj dvigne roke in se vda. Ta hip je Hrobar potegnil repetirko. Makarov ga je ustrelil dvakrat v prsa ter jel bežati. Hrobar pa je z zadnjimi silami streljal na njem ter ga zadel najprej v bedro, nato pa zadaj v glavo. Ta strel je bil seveda smrten. Hrobar se je menda tudi zgrudil ter se je jel plaziti proti našemu skrišališču. Splazil se je v grmovje, kjer pa je podlegel radi izgube krvi.

— Da, da, tako je, tako... — je de-

jal Krisa, žalostno zroč na tovarišovo truplo.

Pogledal sem ga in mu dejal:

— Odnosiva ga v naše skrišališče!

Pograbil sem truplo pod rokami. Krisa ga je nesel za noge. Ko sva prišla z žalostnim tovorom v skrišališče, sva položila truplo na smrekove veje. Krisa je nato pričel grebsti iz globeli, kjer smo prej kurili, pepel, oglje in nato zemljo.

— Kaj vendar počenjaš? — sem ga začuden vprašal.

Krisa je dvignil obraz, zalit s potom in ves posut s pepelom in zemljo dejal:

— Grob za njega... Kaj neki drugega?... Če bi ga pustila ležati kar tako, bi ga odveleli ter preiskavali. Dovolj težav je imel v življenju, naj vsaj sedaj počiva v miru! To bo njegov grob!

Zdelo se mi je, da je Krisa zastokal... In kopal je naprej. Iz jame je metal grude zemlje. Hitel je. Grebel je z rokami in s priostrenim količkom. Slednjič je izkopal jamo, globoko kaka dva metra. Zlezel je iz jame, z rokavom si je otrl pot s čela in dejal:

— Preglej ga. Vzemi mu denar in orožje. Denar pošlji njegovi materi v Rubežoviče. Dal ti bom naslov... Takoj se vrnem.

Krisa je stekel v gozd, jaz pa sem od-

vzel Hrobarju denar in orožje. V žepih je imel dve repetirki in devet nabojev, štiri bombe, svetilko in listnico. Vse to sem položil na veliki robec.

Krisa je prinesel v naročju smrekove veje ter pričel z njimi postiljati dno groba.

— Tako... treba bo končati!

Položila sva Hrobarjevo truplo v jamo. Nato se je Krisa spustil v jamo, naravnal truplo ter zravnal roke ob truplu.

— Daj mi revolver!... Naj ga ima fant pri sebi!

Nabito repetirko je dal Hrobarju v desnico ter nato pokril truplo s smrekovimi vejami. Skočil je iz jame. Sklonil se je nad odprtino in žalostno dejal:

— Zbogom, Janko!

Nato pa je jel naglo z rokami zasipavati jamo. Ko je nasul grob do vrha, je steptal grob, da bi se kasneje zemlja ne ulegla.

— Ali mu postaviva križ ali kamen? — sem ga vprašal.

Nekaj časa je premišljeval.

— Ni treba... Težko mu je bilo v življenju, zakaj bi ga še poslej težil kamen!

Umolknil je.

Zakuril sem. Spet je pričelo deževati. V vrhovih smrek in hrastov je piskal in jokal veter. Trgal je orumenelo listje ter z njim pokrival Hrobarjev grob.

Hrobar, najin zvesti tovariš je umrl ob koncu zlatega obdobja, prav tako kot nekdaš Saša Veblin. Vse naokoli je bilo izpremenjeno v zlato. Po gozdovih so ležale zlate preproge, zlato je viselo na

drevju, zlato je pokrivalo Hrobarjevo gomilo.

Bližal se je večer. Zanetila sva velik ogenj. Krisa se je zbudil iz težkega molka. Vzel je steklenico ter si jel z vodo umivati obraz in roke, na katerih mu je še lepela tovariševa kri. Potem si je prižgal cigareto, sedel k ognju ter dolgo zamišljeno zrl v zublje. Kadil je, pljuval in premišljeval...

Nastal je somrak. Tema je zakrila gozd. Tema je pokrila sveži grob.

Veter se je razdivjal. Nenehoma je deževalo. Z vrhov drevja pa je padalo samo zlato...

Poslej sva delala brez vsakršnega načrta. Krisa se ni več maskiral. »Slone« sva kar na odprtem polju polagala. Deso hodili čedalje redkeje čez mejo. Precej krdel je sploh opustilo svoje delo. Ona krdeča pa, ki so še delala, so se našli na daleč izogibala... Toda neumorno sva jih zasledovala.

Le enega krdeča se nisva lotila, dasi bi ga z lahkoto položila kot se spodobi. To so bili »divjaki«. Sedaj jih je vodil Valnik, dvanaesti vodja, dvanaesti »blaznež«. — Bolka Komet, enajste vodjo divjakov, so ubili boljševiki. V temi jim je bil prišel naravnost na muho, pa so ga z nekaj strelji iz karabink za večne čase podrli na zemljo... Na meji se je utrl Komet, na meji je padel najhujši pijanec, kar jih je bilo v naših tihotapskih vrstah.

(Dalje.)

Šah

Tehnika v šahu

Določiti in opredeliti hočemo pojem tehnike, ki se v šahu poleg strategije in taktike često uporablja. Posebno pogosto ga dobimo v glasovih proti koncu partij, ko čitamo, da je ostalo stvar tehnike in potem nadaljnje pripombe navadno nehajo. Tu nam torej ne gre za pojem tehnike kot znanosti inženirjev, ki hočejo človeku narediti dostopne in koristne naravne snovi in sile.

Tehnika je v iskanem smislu skupen pojem sredstev in postopka za izvršitev nekega izdelka ali storitve. Ali drugače, tehnika je smiselno zgrajeno, načrtno postopanje, da dosežemo določen smoter. Sledi, da ima vsaka umetnost, znanost, veda, obrt, sploh vsako praktično udejstvovanje svojo tehniko, metodo, način, poseben pot, ki jo dovede do dejanskega uspeha.

Pojma taktike in tehnike se glede na udejstvovanje skladata. Pomeni pa taktika določen način ravnanja in ima naglas na subjektivnem, na psihološkem. Taktiki dá osebnost vsebino in individualni pečat. O njej lahko govorimo povsod, kjer gre za uveljavljanje človeka proti človeku, zlasti v boju, v tekmi, povsod, kjer moremo na akcijo pričakovati nasprotnikovo reakcijo. General, politik, sportnik in šahist izbirajo med načini, po katerih bodo okoliščinam primerno uresničili svoj strateški načrt, ki hoče zmage. Pri tehniki pa je poudarek na samem postopku, na sredstvih, na objektivni dognanosti. Tu ni več v debati zapletena problematika, marveč je resnica samo še tehnično vprašanje. Izhodišče in izid sta že znana, gre le za dovršen, najkrajši način dela. Tehnika izpodriva taktiko, obratno pa ne. Taktiki gre za uspešnost, tehniki za dovršenost; v taktiki govorimo o slogu, v tehniki o spretnosti, tu prevladuje sistematičnost, tam iznajdljivost.

Mečevalec lahko ročno suče meč (dobra tehnika), pa je mogoče vseeno neuspešen borec (slaba taktika). Nasprotno pa utegne manjšo spretnost v obvladanju meča nadomestiti s prirebnostjo, ekonomijo sil, bistrim odkrivanjem in izkoriščanjem nasprotnikovih slabosti in napak, sploh z boljše prilagoditvijo okoliščin. Odlični borec združuje oboje v visoki meri. Obojemu je predpogoj dobro telesno in duševno stanje (kondicija), ki se zboljšuje z vajo in utrjevanjem (training).

Prav podobno je v šahu, da se tu borimo z »uma svitlim mečem« in da se temu primerno spremenijo pogoji, čeprav za turnirske uspehe zato še daleč ni fizično, predvsem živčno stanje, brez pomena.

Tako je tudi tehnika šahistov lahko prav različnih stopenj. Eden izmed glavnih meril igralške moči in zrelosti je dovršenost tehnike; z njo se odlikujejo veliki mojstri, da

izenačene pozicije dobivajo in slabe često remizirajo. Tehniko si dovršujemo z izkustvom, z obširno prakso; potreben pa je pregleden, logičen in sistematičen duh. Po kritični analizi dobljene člene, to je ugotovitve, je treba znati sintetično povezati v sistem, v načrten postopek z določenimi etapami v določenem vrstnem redu do zaključka. V tem tiči vzgojni pomen šaha za metodično, smotorno delo.

Že tu kaže pripomniti, da ima v tem pogledu še poseben vpliv šahovski slog. Znano je, da nekateri slogi še prav posebno forsirajo tehnično stran šahovske igre. Vodi stil avtomata z glavnim zastopnikom, s posebnim ljenim strojem Capablanca. Tudi najmlajša generacija — na čelu ji Flohr in Fine — ustvarja v veku tehnike novo realistično šolo, ki skuša vso šahovsko metafiziko zreducirati na gole tehnične probleme. Vobče dajejo kombinatorični prednost taktiki, pozicijski igralci pa tehniki.

Kljub temu, da je otvoritev stvar znanja, središčna torišče fantazije in končnica zadeva tehnike, moremo govoriti o tehniki — seveda v različnem smislu — v vseh fazah šahovskega boja. V otvoritvi bo zadevala točnost reprodukcije teoretičnih variant. V srednji igri moremo z večjo ali manjšo dovršenostjo izvesti določeno kombinacijo, manever, napad ali obrambo. Seveda more že tu, ali celo v otvoritvi nastopiti taka premoč (n. pr. cele dame, pod pogojem, da je pozicija sicer dobra), da o izidu ni nobenega dvoma več in da bo ostalo, kljub obilnemu materialu, res samo še stvar tehnike. Dva slaba šahista bi utegnili tako partijo zaključiti šele po številnih preobratih z nepričakovanim koncem. Zanj bi bil še vedno do konca položaj poln bogate, čeprav nepreračunljive taktike in slabe tehnike, da ne rečemo kar hudomušnega slučaja.

V končnicah pa gre samo zato, da najhitreje in najenostavneje likvidiramo partijo, iščemo poti, ki na najtočnejši način dovede dobljeno pozicijo do zmage ali še ne izgubljen položaj preprosto in gotovo obdrži neodločen preko osnovnih končnih odbraj. Ta tehnika končnic zasluži posebno poglavje.

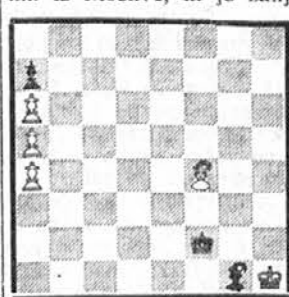
Tehnika hoče čim bolj spretno in točno izvajanje postopka ob ekonomiji sredstev, sil in časa.

Tone Preinfalk, Ljubljana.

Š. V Rosario v Argentini je bil pretekli mesec mojstrski turnir, ki se ga je udeležil tudi švedski prvak Stahlberg. S 4½ točkami je zmagal argentinski mojster Vera, dočim sta Stahlberg in dr. Christia s 4 točkami razdelila 2. in 3. mesto.

13. šahovski oreh

Današnja študija je nekoliko bizarna, toda zanimiva in poučna za igro dveh istobarnih lovcev. Sestavil jo je ruski komponist Liburkin iz Moskve, ki je zanj dobil 1933 tretjo nagrado šahovske revije »64«.

Beli na potezi dobi

všeč. Presenetilo pa vas bo, kako beli takorekoč izšli zmago, ne da bi se pri tem posebno oziral na čas, ki je v šahu tako dragocen element. Rešitev najkasneje do četrta, 3. oktobra.

Rešitev 12. šahovskega oreha

1. d4!, Ke6 (seveda mora ostati črni kralj med kmeti, kajti na Kxd4 takoj odloči a6-a7) 2. d5+!, Ke5 3. a7, Te7 (ali 3... Ta3 4. d6!, Ke6 5. dxe7, Kxe7 6. Th8! in beli dobi) 4. d6! (ta nadležni kmetavzar kaj?! Na 4... exd6 ali Kxd6 bi prišel seveda smrtni šah s trdnjavo), Td7 5. Te8!, Txa7 6. Txe7 in beli zmaga.

Tokrat zadeva res ni bila pretežka. Rešitev je urednik prejel nič manj kot 29, vendar med njimi samo 10 pravih. Pravilno so rešili: dr. Roman Klasinc, Miro Gradisnik, Zoran Razboršek in Pavel Cernigoj, vsi iz Maribora; Ivan Marek, Celje; Emil Csörgö, Brežnica; Franjo Skarabot in Ljudmila Gjergjek iz Murske Sobote; Lojze Zajc iz Ljubljane; Aladar Kardoš, Bileća, koncentracijsko laborišče.

Nagrado — roman Gustava Flauberta »Salambo« je žreb prisodil Ivanu Mareku iz Celja.

Kupon za šahovsko nagrado

»Večernik«, 28. septembra 1940

Rockefeller je pred 27. leti potoval v San Francisco in se nastanil v Colorado hotelu. Tu je bival pet tednov, sobarica je zaman čakala na napitnino. Končno se je opogumila in dejala:

— Mr. Rockefeller, nocoj se mi je sanjalo o vas.
— Kaj pa, moj otrok?
— Podarili ste mi 10 dolarjev.
— Deset dolarjev? No, malo preveč je. Pa vseeno — lahko jih obdržite...

Kompromitirani

Shakespeare

Neki ameriški profesor je izdelal statistiko, ki je »dela v nič« velikega angleškega dramatika Shakespeara. Če ne že popolnoma »na nič«, pa je postavljen globoko pod ravnino, na kateri se danes nahajajo ameriški dijaki, ki so jim ga doslej postavljali za vzornega stilista in umetnika bogatih izraznih sposobnosti. Profesor je namreč ugotovil, da je besedni zaklad ameriškega visokošolca štirikrat tako velik kot Shakespearejev. Profesor je temeljito pobrskal po besednem zakladu nekaj stotin visokošolcev ter dognal, da uporabljajo povprečno 60.000 navadnih besedi, 95.000 izpeljank in še 1500 zelo redkih izrazov. V primeri s tem bogatim besediščem je Shakespearejev besedni zaklad prav klavrn. V svojih delih je uporabil komaj 15.000 navadnih izrazov. Vse to je sedaj iznesel na svetlo ameriški profesor. Samo to nam ni sporočil, koliko od njegovih »preiskancev« je s svojim bogatim besediščem izrazilo kaj podobnega kot premagana veličina iz dobe, ko je bilo celotno angleško besedišče samo precej revno. Drz nemo si predpostavljati, da je Shakespeare sam pripravljaj svoj šedanj »poraz«.

KRADLI SO DLAKO S KRAVJIH REPOV...

Redka tatvina se je primerila pred dnevi na Madžarskem. Prav za prav prva te vrste, ki so jo zabeležili uradni policijski anali. Na veleposestvu katoliškega samostana v Csorni, ki se nahaja nedaleč od mesta Soprony, imajo prav čedno število živine in tudi prav čedne dohodke od nje. Neke noči pa so samostanske krave obiskali neznani tatovi in jim odstrigli iz repov vso dlako. Pa naj nihče ne misli, da je vmes kaka čarovnija. Ni znano, da bi imela dlaka samostanskih krav čudežno moč. Pač pa je zanj precej povpraševanja in se še dobro plačuje. Tatovi so se prav dobro opomogli, saj so ostrigli 120 kravjih repov.

dijaških bitij — latinskimi besedami, ki se stopnjuje do razčlenbe zapletenih figur latinskih stavkov, ob katere buta uboga domišljija študentov; a le često predre skozi debelo steno teh zagat.

Ko se je bila na odru ta najmodernejša »bikoborba«, se me je polotilo dolgočasje. Na klopi ni bilo več praznega prostora, da bi nanjo risal fantastične slike, zato sem sunil tovariša pod rebra in pričela sva debato. V areni se je branila že druga žrtev; prva je namreč podlegla, kajti nežna glava se je razbila ob zidovih veličastnega poglavja o ablativih. Sicer se je nesrečna žrtev opravičevala zaradi nezadostne oboroženosti, ali »le chef de classe« ni potreboval nobenega pojasnila, in ta stvar je prišla »ad acta«. Drugi je srečno prebral nekaj vrstic tiskanega prevoda; spretno je zopet obrnil list, ali smola, ki se ne loči od študenta nikdar, je zopet porušila v oblake zgrajene sanje o dobrem redu. Padla je druga žrtev: zasačena pri goljufanju. Pravkar sva s tovarišem govorila o njenih očeh. Trdil sem, da so modre, a on, da so sive. Tedaj sem zaslišal skozi tišino svoje ime, toda že v naslednjem trenutku je zaigrala nebeška godba — oglasil se je sladek glas šolskega zvončka. Tako sem v odmoru prijatelja le prepričal o modrini njenih oči.

Kruti zvon nas je z gromkim klenkanjem zopet pognal v klopi. Napetost je bila velika. Sovražnik bo danes najbrž začel ofenzivo. »Kragulj« je pravkar vstopil, in njegov izraz ni obetal nič dobrega. Ali iz neznanih vzrokov se je ofenziva odgodila do neznane časa. Ko je zazvonilo konec ure, je gledala s papirja brkata pošast, ki me je nekoliko spominjala na neko politično žival, pa nisem imel več časa presojati podobnosti, zakaj po odhodu profesorja se je vnela v zadnjem kotu srdita bitka.

Beseda čez čast, skuštrani lasje, ki so zaštrleli v zatohli zraku, to je bil uvod, ki se je po predpisih nadaljeval z jedrom, udarec po licu, brca in bunka v nos. Hitro so se pojavili posredovalci in brez pogodb in podpisov ustvarili vsaj začasen mir. Sovražnika sta bila sicer še pod vtisom razburjivega obdelovanja, vendar je glavniki kmalu popravil edino razdejavanje, ki ga je bitka povzročila.

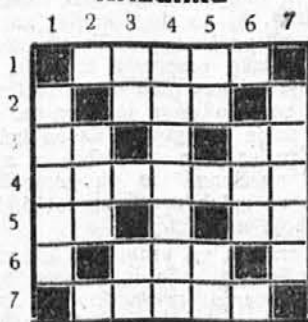
»Inšpekcija«, se je zadržal tedaj ogleduh, ki je za vsak primer stal pri vratih, da ne vstopi nepričakovano nezaželjeni gost. V gosjem redu smo se potuhnili iz

razreda in po stopnicah na cesto pred šolo. Tu se je začela v redu po dva in dva promenade po cestno-policijskih predpisih strogo po desni. Kuščarji so se gredli pri razgretem zidu in uživali blagodejno toploto prijaznega sonca, ki ga je Bog ustvaril za svobodnjaka in dijak. Ali budno študentovsko oko je kdaj pa kdaj poškililo proti stopnišču, od koder bi se lahko pokazalo strašilo, ki bi jih pregnalo kakor vrabce iz prosa.

Mi drugi smo hodili kakor kaznjenci v veliki elipsi naokoli. Toplo sonce nam je vdahnilo novega življenja. Ko pa je bil razgovor najživahnejši, je kriknil skozi prijetno ozračje glas zvonca. Zopet prerivanje pri šolskih vratih. Ura napetosti.

Zadnje uro me je presenetil profesor z nenavadnim vprašanjem, ko sem pravkar mežikal soncu in mu zavidal svobodo. In še prav zavedel se nisem, ko sem zopet lahko debatiral s soncem.

Križanka

Vodoravno: 1. sportna trofej; 2. nevesel; 3. medmet, vzpodbudnica; 4. kramar; 5. vzkliz, osebni zaimek; 6. apefit; 7. samec domače živali. — Navpično: 1. samec dvoživke; 2. vrsta zob; 3. izraz iz elektrike, kazalni zaimek; 4. sodobni slovenski pisatelj; 5. pritezalni drog, kratka iz kemije; 6. dlaka; 7. prostor na kolo-tvoru.

REŠITEV ZADNJE KRIŽANKE.

Vodoravno: 1. Mosul, 2. bor, 3. os, ta, 4. Samobor, 5. N. N., ko, 6. ara, 7. hrast. — Navpično: 1. Bosna, 2. sam, 3. Ob, ar, 4. Sokotra, 5. Ur, as, 6. tok, 7. baron.

Rešitev zadnje uganke: bršlin.

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 29. septembra 1940

Štev. 37

VEČER

ADOLF KOS.

Glej, sonce za goro že gre,
rogovi pastirski glase
od vrha do vrha se gore.
Zvonovi zvonijo v kore,
da pesem preglasna,
vsa vedra in krasna
nad kočje lesene priplava
in delavce trudne uspava.

Gubijo se v dalj simfonije,
sen truden naselja ovije,
čez gozd pa zaveje nemir,
obmolke preplašen skovir.
Mrak temna objame drevesa,
a zvezde, nebesna telesa,
na zemljo utrujeno zro.

OSEPNICE

Stanko Pahič.

Vsi učenci smo nehote vztrepetali, ko je prišla v naš razred, prvega osnovne šole, vest, da bo čez nekaj dni cepljenje proti kozam. V vse duše se je naselila bojazan. Kdo bo cepil, ali bo hud, in najvažnejše, ali bo bolelo?

»Nič se ne bojte, nas je tolažila učiteljica, ki je slutila našo skrb, nič hudega ne bo. Samo rokave si boste morali zavijati in majhen pik, pa boste za vse življenje zavarovani proti tej bolezni.«

Besede so bile lepe, toda skrb še večja in je nismo mogle premagati. Naj je bila tolažba še tako velika, tisti občutek negotovosti je le ostal.

Prišel je določeni dan. Ure so nenavadno počasi minevale in nad razredom je ležala mora kot gosta megla. Ko je odzvonilo predzadnji uri, so prišle v razred matere z otroki v naročju. Mirnejši so bili kot mi, saj niso vedeli, kaj jih čaka. Nazadnje je prišel zdravnik. Velik, prijazen mož je bil in že to nas je za polovico pomirilo. Razložil je po mizi stekleničice in cepiva in opravil najprej z otroci. Jokali so, tako, da smo se spet pričeli bati. Matere so odhajale, in kmalu je poslednja zapustila razred. Ljubezljivo se je zdravnik obrnil k nam, in

prvi, ki je imel že zavihan rokav in največ poguma, je pristopil. Junaško je prenesel »trpljenje«. Oddahnili smo se. Potlej je šlo hitro naprej in sam ne vem, kdaj sem prišel na vrsto. Samo majhno bolečino sem čutil, potlej pa je bilo dobro. Na roki sta mi ostali dve kapljici tekočine. Sošolci so se počasi oblačili. Kapljici na roki se mi nista hoteli posušiti. Obrisal sem si jih in potegnil rokav čez roko.

»Čez teden pridem spet«, je dejal zdravnik, ko je pospravil svoje orodje, »da bom videl, kako so se vam osepnice prijele.«

Počasi smo se razšli proti domovom. Ko je minil teden, se me je polotil strah. Vsi drugi so pravili, kako jih je bolelo, mene pa ni nič. In ko sem videl, kaj se jim je naredilo na roki, sem se prestrašil. Meni se ni naredilo.

»Joj, kaj ti bo rekel zdravnik, ker si si jih zbrisal«, so govorili sošolci. Bati sem se pričel. Ali me bo pokaral, sem trepetal in čedalje huji strah se me je loteval. Čez čas pa mi je sošolec Ludvik, zdaj že dolgo počiva na pokopališču za vasjo, zaupal, da si je tudi on zbrisal osepnice. Postalo mi je lažje, zakaj zdaj

Film

Kinematografi v pravljicnih vrtovih

NEKAJ O GRŠKI FILMSKI PRODUKCIJI

V Jugoslaviji vemo kaj malo o grškem filmu. Grčija je sicer sosedna država, v zadnjih 20 letih smo imeli z njo mnogo političnih in gospodarskih stikov, toda kulturni so za njo mnogo zaostajali. Tudi v filmskem svetu nismo našli nobenih stikov. V tem pogledu ne bo odveč, če se malo seznanimo tudi z grškim filmskim svetom. Grčija je mala država in zato filmska produkcija ne more računati z velikim trgom. Torej iste težave, ki ovirajo razvoj filmske produkcije tudi pri nas.

Začetek grške filmske produkcije datira še iz dobe nemega filma. Z zmago zvočnega filma so propadla prej cvetoča grška filmska podjetja. Šele l. 1938. je postavila neka grška družba na noge tudi produkcijo grških zvočnih filmov. Zanimivo je, da je prvi grški film, z grškimi igralci in grškim kapitalom, nastal v Egiptu. Že prvi grški film je imel v Grčiji

velik uspeh. Pozneje se je produkcija še znatno izboljšala. V pretekli sezoni so predvajali film »Pesem ločitev«. V prihodnji sezoni bodo predvajali dva grška filma. Po izjavah grških producentov se pa produkcija grških filmov ne izplača, da si ima Grčija 300 kinematografov, ki so vedno nabito polni. Na Grškem so sedeži razmeroma poceni.

Kako izgledajo grški kinematografi? Ate- ne imajo krasne kinematografe, ki se pa precej »kujejo od naših. Milo grško podne- beje omogoča predvajanja filmov kar na prostem. Tako so nekateri atenski kinematografi pravljicni vrtovi. Obiskovalci večerjajo med drevjem, dišečimi grmiči in zlahkimi cveticami, počivajo in uživajo ob igri svojih eboževalcev iz Hollywooda, Pariza in Londona. To velja posebno za kinematografe velike filmske družbe Zervos. Slovijo kinematografi Esperos, Allambra, Iris in Pallace.

Ples z vragom ali družabna afera v filmu

Ko je prišlo med odličnimi krogi Wall Stre- eta do velike družabne afere, v katero je bil zapleten tudi eden izmed najbolj znanih do- larskih mogotcev, je ameriški tisk z obšir-

nimi komentarji spremljal ta dogodek. Po- sledice te afere so se še bolj čutile pri nje- govem sinu. Do nedavnega še tako spošto- van in popularen v krogu svojih prijateljev studentov, je moral mladi J. A. kmalu pre- življati vse posledice rodbinskih vezi s člo- vekom, katerega je vsa ameriška javnost oži- gosala.

Podrobnosti te afere so bile opisane v znane- nem ameriškem magazinu Saturday Evening Post v obliki novele, ki je povzročila novo družabno senzacijo. Ta novela je odkrila po- vsem neznane zanimive motive, tako, da se je zanje pozanimalo tudi filmsko podjetje 2—th Century Fox, ki je zbudilo novo sen- zacijo z objavo, da je vsa afera iz mogočne ameriške družbe filmana. Takrat je tisk spet ogrel vse dogodke, ki jih je povzročilo ime rodbine A. Takrat je ameriška javnost vpli- vala na cenzuro, da bi se predvajanje tega filma prepovedalo. Vendar ni uspela, ker je film »Ples z vragom« zbudil ogromno zima- nje v filmskem svetu. Tyrone Power je od- iral eno izmed svojih najboljših vlog, isto ve- lja tudi za njegovo partnerico Dorothy La- mour.

LENI RIEFENSTAHL SPET IGRA.

Te dni so se začela zunanja snemanja za film »V dolini«, v katerem po daljšem od- moru spet igra Leni Riefenstahl glavno vlo- go. Film režira Mathias Wieman, ki je hkrati tudi Lenin partner.

ROLF MOEBIUS

Kariera Danka Pište

Ciganski primaš in komponist Danko Pišta se je rodil leta 1858. v Segedinu, umrl pa je v Budimpešti leta 1903. Njegove pesmi, ka- tere danes vsi pojo, so še za njegovega živ- ljenja obšle ves svet in danes mnogi mislijo, da so te pesmi narodne. Samo malo njegovih skladb je napisanih in se težko razlikujejo od narodnih.

Samo tisti, ki pozna pomen in pravo vlogo madžarske ciganske glasbe, lahko popolnoma razume pomen Danka Pište. Ta madžarski cigan je imel prirojen glasbeni talent. Bil je velika osebnost tedanje dobe. Njegovemu življenju je posvečen tudi film, ki prikazuje romantično življenje tega velikega ciganske- ga primaša. Glasba v tem filmu ni samo spremljava, marveč bistveni del filma same- ga. Film »Kariera Danka Pište« bo predva- jan tudi v Mariboru.

POLJUBI NA PLATNU SO SPET V MODI.

Filmski mogotci so se spet odločili za po- ljube na filmskem platnu. Znano je, da se je javnost pred leti ostro protivila poljublja- nju, sedaj pa je filmski poljub spet v modi. Še do nedavnega so kritiki bili proti spajanju usten pri poljubovanju, sedaj pa je nova zvezdnica Vera Zorina v filmu »Bila sem pu- stolovka« kar 33krat poljubila filmskega ju- naka.

TRUDE MARLEN V FILMU »OPERETA«.

Znani režiser Willi Forst je poveril glavno žensko vlogo v filmu »Opereta« priljubljeni umetnici Trude Marlen. Film snema družba Wien-Tobis-Cinema.

Pogoji naše filmske industrije

»Industrijske novine« razmotrivajo vpraša- nje jugoslovanske filmske produkcije. Ome- njajo, da so bili tudi pri nas nekateri poiz- kusi lastne produkcije, vendar pa niso uspeli in so tako še potencirali nezaupanje v uspeh domače proizvodnje. Zato je nezaupanje ka- pitala v uspehi te gospodarske panoge pri nas v neki meri upravičeno, posebno če upošte- vamo površno znanje naših filmskih stro- kovnjakov. Ti so si pridobili svoje znanje večinoma v kakem majhnem inozemskem podjetju in to le v kratki dobi nekaj mese- cev, le redkokdaj celo leto. Poleg tega ho- čejo postati takoj po svoji vrnitvi iz inozem- stva producenti, režiserji in operaterji ter takoj tudi ustvarjalci vefilmov. Za plače- vanje tujih strokovnjakov ni denarja, zato naj se naši ljudje res temeljito izobrazijo v in- ozemstvu. Šele tedaj, ko bo na ta način za- jamčeno sodelovanje strokovnjakov, bi mogli pri nas začeti s filmsko produkcijo.

Tu bo pa treba rešiti vprašanje, kako bi

HILDE SESSAK

FILM JE VELJAL 130 MILIJONOV DIN

Darryl F. Zamuck, šef produkcije 20-th Century Foxa je odobril za snemanje najno- vejšega filma Shirle Temple proračun v zne- sku 150 milijonov din. Ta film je izdelan po istoimenskem romanu slavnega belgijskega pisatelja Maurice Maeterlincka, ki je do- bil tudi Nobelovo književno nagrado.

uspeval nas film komercialnem pogledu. Po mnenju lista ne bi smel zaostajati v no- benem področju za madžarskim filmom in bi se moral tudi slično plasirati. Dokler je bilo v Evropi še svobodno tržišče za ameriške, francoske in angleške filme, madžarski film ni našel trga izven domače države. Dances pa je močno olesnena pri nas, v Romuniji in Grčiji ter celo v Nemčiji in nor- dijskih državah. Na začetku te sezone so madžarski filmski producenti povečali svoj dobiček od 35 na 40%. Za to sezono pri- pravljata madžarska filmska industrija 40 no- vih filmov.

Bodisi, da daje madžarska filmska indu- strija že na začetku take dobičke, pravijo »Ind. Novine«, tudi konjunktura za našo bo- dočo filmsko industrijo ne bo slaba in to to- likor manj, ker imamo pri nas še več možno- sti in predpogojev za njo, kot pa na Mad- žarskem. Samo treba je delati načrtno in z zadostnimi finančnimi sredstvi.

sva bila dva in dvema je bila skrb lažja.

Usodni dan je prišel. Ni bilo več mo- re v razredu, toda midva z Ludvikom sva trepetala. Kako naj se izgovoriva, ko bo stopil pred naju zdravnik in pogledal roke. Videli bo, da so roke brez tistih značilnih brazgotin, ki jih zapuša cepi- vo in se bo razhudil. Kaj sta delala, pa- glavca, bo zakričal, in če bo posebno hud, naju bo tudi udaril. Ne, to se ne sme zgoditi. Uiti mu morava, sva skle- nila. Toda kako? Ni in ni hotelo biti re- šitve. Ura za uro je minevala, midva pa nisva vedela, kako bi ušla. V zadnjem odmoru pa sem se domislil. Skrila se bo- va na stranišče, dokler ne bo zvonilo in ne bo odšel zdravnik v razred. Kradoma sva se splazila proti stranišču. Ničče naju ni opazil. Poklical sem sošol- ca Matevža in mu povedal, kako je z nama. Prosil sem ga, lepo prosil, naj nama pomaga in pove, kdaj bo odšel zdravnik v razred. Takrat morava izgi- niti. Sprva ni hotel, a sva ga tako ro- tila, da se naju je usmilil in nama ob- ljubil, da bo oprezoval.

Tisti odmor je bil neznansko dolg. Od časa do časa je prišel Matevž k nama in dejal:

»Kaj pa, če bi povedal?«

»Ne, ne,« sva ga rotila.

Nazadnje se je le oglašil zvonec. Od- dahnila sva se. Zdaj ne moreva več dol- go čakati, vsak čas mora zdravnik priti. Matevža dolgo ni bilo. Že sva se bala, da naju je izdal. Oprezovala sva pri vratih, kdaj bo kdo prišel. Učitelj je stopal mimo in mimogrede je okrenil glavo proti straniščnim vratom. Zdelo se nama je, da se je njegov pogled usta- vil prav na nama. Vztrepetala sva in se skrila, zakaj pričakovala sva, da bo pri- šel in naju kot begunca privlekel iz skri- vališča na dan. Res so se vrata odprla. Toda bil je Matevž, ki je prišel pravit, da lahko zbeživa domov. Nato je hitro odšel in vrata razreda so se zaprla za njim.

Kradoma sva prilezla na dan. Nikogar ni bilo nikjer, iz razreda se je slišal zdravnikov glas. Ni bil srdit in za tre- nutek naju je postalo sram, da sva tako sramotno pobegnili. Toda, kar je bilo, je bilo. Sproščena težke skrbi sva stopi- la na šolski prag. Sončni poletni dan je bil. Dočim je Ludvik stekel po stezi in mi je kmalu izginil izpred oči, sem jaz počasi odšel za šolo na cesto in od tu domov. Nevarnost je bila za mano.

RUDAR

LUDVIK CIGLER.

Rudar sem črn in potan, raztrgano imam obleko, po vlažnih rovih se peham, da si prislužim kruh in mleko.

Ko jutraj v jamo se podam, ne vem, kaj moja bo usoda, če kdaj še vzrl bom beli dan, če živ se vrnem do izhoda.

Nesteto nas je pod zemljo, enako vsem nam je trpljenje, a le prečesto zmanjka kdo, smrt nagla vzame mu življenje.

Vendár ostal bom pod zemljo, ob »črtnem demantu« trpel, ko zadnjič mahnil bom z roko, počitek večni bom imel.

Največje še neraziskano ozemlje na svetu

D. K.

Poleg celine Antarktide na Južnem te- laju, je kotlina porečja veletoka Ama- čone v Braziliji največje ozemlje na svetu, ki je samo površno in samo de- loma preiskano. Kako ogromno je to ozemlje, spoznamo šele na zemljevidu

ali pa po tem, da tvori dve tretjini ce- lokupne zvezne republike Brazilije, ki meri v celoti 8.511.190 kvadratnih ki- lometrov (Jugoslavija ima 248.000 kva- dratnih kilometrov).

Veletok Amacona je dobil svoje ime po-

tem, ko so prvi raziskovalci po odkrite- lju Brazilije Cabralu (1500) skušali pro- dreti po njem v notranjost divjih pra- gozdov tropičnega juga, a so naleteli na zelo bojevitih Indijance, ki so bili tako maskirani, da so izgledali kakor ženske. Raziskovalci so torej mislili, da imajo opravka z bojevitimi ženskami — Ama- conkami — ter so dali zato veletoku ime Amacona.

Kako ogromna je Amacona, spoznamo po tem, da je ob izlivu v Atlantski oce- an široka nad 200 kilometrov in tvori kakor Slovenija velike otoke. Njen tok od perujskih Andov do Atlantskega oce- ana je dolg 5500 kilometrov in vanjo se izliva več kot 200 pritokov. Vse njeno porečje je pokrito s pragozdovi, katerih noga belih ljudi, razen ob bregovih rek, še ni prestopila. Kadar pa veletok na- raste zaradi nalivov v Andih, se voda razlije čez bregove več sto kilometrov daleč, da štrle iz te ogromne povodnji le drevesa.

V tem pradijem svetu žive samo po- samezna indijanska plemena, med njimi tudi taka, ki so nam komaj znana po imenu, ali pa še to ne. Ta plemena žive še prav tako preprosto življenje, kakor praljudje pri nas pred desetisočletji. Ne- katera so zelo divja in nevarna. Nešte- tokrat se je že zgodilo, da so bele raz- iskavalce napadla iz zasede z zastrup- ljenimi puščicami in jih pomorila, še preden so sploh mogli ugotoviti, kdo in kod jih je napadel.

Ker razsaja po vsem tem ozemlju tu- di tropična malarija in rumena mrzlica, je raziskovanje pragozdov ob Amaconi še toliko nevarnejše in težavnejše. Na- zadnje pa grozi raziskovalcem tudi ne- varnost s strani ogromnih kač, divjih zverí, aligatorjev (krokodilov), električ- nih in drugih rib. Ako se čoln prevrne in pade kdo v reko, ga lahko omami udarec električne ribe, ali pa ga v nekaj minutah na kose raztrga neke druge ri- be s strahovito ostrim zobovjem. Domači Indijanci se boje teh rib bolj kakor kro- kodilov. Posebno nevarnost predstavljajo še ogromni roji mravelj, ki lahko napa- dejo človeka ko spi, a med spanjem se mu lahko tudi primeri, da mu sesajo kri vampirji, veliki brazilski netopirji.

In vendar je že na tisoče in tisoče ljudi tvegalo poizkus vdora v to ne- skončno divjino. Mnogi so to smelost plačali z življenjem, mnogi so zašli tudi v indijansko ujetništvo in so ostali tam

do smrti, če jih novi raziskovalci niso po naključju našli in rešili, ostali pa so srečno premagali vse težave in so se vrnili iz dragocenimi odkritji s podro- čij etnologije, prirodoslovja, zemljepisja in zemljelovja, vodoslovja in vremenoslov- ja. Take poti so napravili znameniti bo- taniki, iskanci orhidej, lovci na divje zve- ri itd. Taka raziskovanja so nam dala tudi seme gumovca, ki nam daje gumi. Ker Brazilci niso hoteli, da bi se gu- movci zasadili tudi v deželah izven Bra- ziliije, niso nikomur dovolili izvoza se- mena tega drevesa. Prvi, ki je izlilho- tapil iz pragozdov ob Amaconi to seme, je moral prestati silne napore, moral je pobegniti večkrat iz ječe in neposredne smrtne nevarnosti. O njegovih doživljajih je bil pred leti napisan tudi zelo za- nimiv film. Videli smo ga celo v Ma- riboru.

Trajalo bo gotovo še zelo dolgo, pre- den bo porečje ogromne Amacone po- polnoma preiskano in gotovo še stoletja in stoletja, preden se bodo mogli tam naseliti še drugi ljudje, razen divjih In- dijancev.

Nekaj mojih »sladkih uric«

TONIK

Prebudil me je hrumeči vlak, ki je zdrčal mimo okna. Skočil sem pokonci. Kazalec je kazal pol osmo uro. Na mizi lekcije, ki še niso dosegle časti moje po- zornosti. Zmetel sem v oguljeno aktov- ko knjige, ki so kazale že rebra, kot po- drta črna, ki jo obdelata vihar in nevihta. S platnic so se mi rezali nasproti obrzi, ki sem jih riel med dolgočasni- mi razlagami. Kave danes gospodinja ni imela: »Blokada in kriza!«

Zaskrbljen so bile stopnice, ko sem jih preskočil v nekaj dolgih korakih. Ko sem stopil v zavod, je rdečenosi »slu- žitelj« 2. položajne skupine pravkar po- tegnil za zvonec. V razredu so počasne- ži zaključevali prepisovanje nalog. Ko sem prišel do klopi, so se že odprla vra- ta, in vstopila je nam že znana postava z očali. Lajnsman je. Ta in oni nered- než si polaga v knjigo še tiskane pre- vode; marljivejši so to napravili že pre- je. Prične se moderno mučenje ubogih

Zanimivosti

Žena, ki je slavnemu Čajkovskemu plačala vse dolgove

Ganljiva korespondenca med dvema človekoma, ki sta se ljubila a se nista nikoli videla

Ko je svetovni tisk letos pisal ob 100 letnici rojstva slavnega ruskega skladatelja Petra Iljiča Čajkovskega, je bilo večkrat omenjeno ime neke žene, ki mu je omogočila, da se je posvetil glasbi. Ta žena je bila Nadežda Filaretovna von Meck. Ko se je seznanila s Čajkovskim, je bila stara 45 let. Bila je vdova milijonarja in je imela 11 otrok ter nekoliko vnukov. Imela je več hiš v Moskvi, številna posestva v Rusiji in več vil v tujini. Nadežda ni bila niti malo lepa. Bila je celo grda, suha, visoka, nervozna, toda pametna. Ljubila je glasbo in je zato v svojo hišo vabila glasbenike ter prirejala hišne koncerte.

Čajkovskega je poznala samo s koncertnih prirediteljev. Osebnost se nista nikoli približala, niti ni bilo med njima kakšnih tesnejših vezi. Njuno poznanstvo in prijateljstvo je obstajalo samo v dopisovanju. Nadežda je prva začela. Pisala mu je, da ji njegova glasba lajša življenje. V svojem drugem pismu mu je pisala tudi to-le: »Moja občutja do Vas so mi dražja od vseh drugih prijateljstev.« Čajkovski pa ji je odgovoril: »Vsa neprecenljiva dražja in poezija mojega prijateljstva do Vas je v tem, da ste mi tako blizu in neskončno dragi, pa se niti ne pozna v pravem pomenu besede.«

Njuno dopisovanje je trajalo 12 let (1877—1890). Nadežda ni ničesar pričakovala od velikega skladatelja, niti da bi jo obiskal, niti da se kdaj koli ali kjer koli sestane z njim. Zanj je bilo največje zadovoljstvo, ko ji je sluga zjutraj prinesel njegovo pismo in da je vedela, da je človek, ki ji s svojo glasbo lepša življenje, zdrav in duševno miren. Celotna korespondenca med Čajkovskim in Nadeždo je bila izdana v treh debelih knjigah na preko 2000 straneh v Moskvi leta 1934-36. O tem nenavadnem prijateljstvu je izšlo tudi več nemških in angleških leposlovnih del. Najboljše delo pa je vsekakor roman ruske emigrantske književnice Nine Berberove, ki je izšel pod naslovom »Čajkovski, zgodovina osamljenega življenja« leta 1936 v Parizu.

Velikega pomena za skladatelja so bile denarne podpore, katere je prejemal od Nadežde. Takoj ko sta si pričela dopisovati, mu je bogata Rusinja plačala vse dolgove. Čajkovski je bil oženjen, pa se je kmalu ločil. Tedaj ga je Nadežda prosila, če se lahko zavzame zanj in zanj primerno skrbi. Rešen vseh materialnih skrbi se je lahko Čajkovski ves predal glasbi in je zato v tej dobi napisal svoja najboljša glasbena dela. IV. in V. simfonijo, operi »Evgenij Onegin« in »Pikova dama«, balet »Začarana lepota« in uvertura »1812«.)

Njuna pisma so polna iskrenosti in zaupanja. V njih sta razpravljala o različnih vprašanjih: o ljubezni, veri in glasbi.

Verske sekte v USA

Po najnovejši uradni statistiki je v USA še danes preko tisoč raznih verskih sekt, ki imajo pogosto spore z oblastmi. V teh sektah so ljudje, ki trpe na fanatični verski blaznosti in so zmožni izvršiti najnevarnejše iznajdbe, zločine ter grozodejstva.

Nedavno je v Inezu policija izsledila neko tajno versko sekto, ki je v svoji praznoverski blaznosti žrtvovala v svojem podzemskem svetišču celo ljudi bogovom. Glavni svečenik te sekte, neki John H. Mills, je zaklal na oltarju svojo rodno mater 73letno onemoglo staro. Žrtvoval jo je svojim bogovom.

Sledile so številne aretacije. Policija je zvedela, da bi bili tisto noč zaklani še pet mladih deklet. Psihatri so na veliko presenečenje ameriške javnosti ugotovili, da so John H. Mills ter njegovi pristaši popolnoma normalni ljudje.

Šest milijonov pesosov ima letno argentinska državna blagajna od nogometnih tekem. To denarje so uvedli v Argentini šele nedavno.

Čajkovski ji je nekoč pisal: »Še nikoli v življenju nisem srečal duše, ki bi mi bila tako blizu in sorodna, kakor je Vaša, ki bi tako subtilno odgovarjala na vsako mojo misel in na vsak utrip mojega srca. Vaše prijateljstvo je postalo zame tako neobhodno potrebno kakor zrak.«

Čajkovski se je večkrat odzval Nadeždinemu vabilu, da preživi nekaj lepih dni na njenih posestvih, toda nje takrat nikoli ni bilo blizu. Nekoč ga je povabila celo za mesec dni v Firenzo. Nadežda od svoje vile mu je najela razkošno stanovanje. Vsak dan je rada hodila pod okni svojega oboževalca, vendar pa ni nikoli želela, da bi ga zagledala. Z njo so bili tudi njeni otroci.

Ko ji je Čajkovski postal note IV. sim-

fonije, katero je njej posvetil, mu je Nadežda Filaretovna pisala med drugim tudi to-le: »Ljubim Vas, kakor nihče, bolj Vas cenim kakor vse na svetu.«

Več let so bili odnosi med rusko bogato damo in Čajkovskim zelo pristrani. Ko pa je postal skladatelj slaven in je moral potovati po Evropi in Ameriki, ni imel za »svojo najboljšo prijateljico« več dovolj časa, da bi ji redno pisal. Poleg tega je Čajkovski bolehal in se staral. Tudi Nadežda ni bila več tako bogata kakor prej. Končno je Nadežda prekinila še zadnje prijateljske vezi in mu na njegova pisma sploh ni več odgovorila. Čajkovski je umrl za kolero, dva meseca kasneje pa je izdihnil tudi Nadežda Filaretovna von Meck.

Tako maskirajo težek top proti napadom iz zraka

Amerika ima že 1000 pogumnih letalk

USMILJENA SESTRA, KI Z LETALOM OBISKUJE SAMOTARJE V LEDENIH PUSTINJAH

V Združenih državah Severne Amerike je že nad 1000 žensk, ki so napravile pilotski izpit. V zadnjih letih narašča vsak dan njih število. So to ženske med 14. in 64. letom starosti. Štiri šestnajstletne pilotke so hčerke kalifornijskih bogatašev ter so vzhičene zamenjale vožnjo v prašnem avtomobilu s pilotiranjem po svežem zraku. Ena od njih je dobila diplomu vprav za svoj rojstni dan. Odločila se je, da poleti v Alasko in postane tam usmiljena sestra. Tako bo letala od taborišča do taborišča zlatokopov in nudila

potrebno pomoč samotarjem v ledenih pustinjah.

Najstarejša pilotka je neka 64 letna dama, ki je preletela že 80.000 km v letalu. Listi posebno spominjajo neko 50 letno damo, ki biva 150 km od New Yorka in leti vsak dan po zraku v vele mesto, kjer opravi svoje posle in se znova vrača. Neko dekle, ki je zaposleno v velikem rudniškem podjetju, ima priimek »leteča tajnica«, ker opravlja tajniške posle svojega šefa, leteč od rudnika do rudnika z letalom.

Napoleon in črka »M«

Črka »M« je bila v Napoleonovem življenju zelo pomembna. Zabeleženo je, da je v vojaški šoli Napoleonov genij prvi zapazil neki Marbonef. Marngo je bila prva velika bitka, ki jo je dobil Napoleon. Mortier je bil eden izmed najboljših Napoleonovih generalov. Marat ga je izdal, Murat pa je žrtvoval življenje zanj. Napoleon se je oženil z Marijo Luizo. Moskva je bila zanj usodna, Meternih pa je bil njegov velik nasprotnik.

Šest Napoleonovih maršalov je imelo imena z začetnico »M«: Massena, Mortier, Marmon, Murat, Macdonald in Monseil. Prav tako je imel Napoleon tudi 26

divizijskih generalov, katerih imena so se pričela s črko »M«. Prva sovražna prestolnica, v katero je prišel Napoleon, je bil Milan, zadnja pa Moskva. Vsekakor je ta slučajnost črke »M« zelo zanimiva.

Preparat, ki lahko zamenjuje vitamin C ter deluje celo jače od njega, so odkrili v moskovskem zavodu za eksperimentalno medicino. Uporabljali ga bodo tudi pri nekaterih kirurških operacijah.

Spomnite se CMD!

Vsak kotic Evrope ima svoj nadomestek za kavo

Po zgodovinskih virih je sajenje in pitje kave bilo v navadi že v starem veku. Najstarejša kultura arabskega kavovca je bila, kot vse kaže, v Abesiniji. Verjetno so v Abesiniji prišli tudi prvi na misel, da bi bilo dobro pražiti kavna semena. Pridobivanje kave, ki jo kuhamo pri nas, je bilo udomačeno najprej v Južni Arabiji in od tod se je razširila po vsem svetu. Prva kavarna na evropskih tleh je bila v Carigradu. Odprli so jo l. 1554. V Pragi je bila pa prva kavarna l. 1686, kjer je kuhal kavo Arabec Georgius Deodatus Damascenus. Danes je kava poleg čaja gotovo med najbolj razširjenimi pijačami. Visoke cene kave, pa seveda tudi njena škodljivost za zdravje, so vzrok, da so se začeli pojavljati tudi različni nadomestki, ki seveda nobeden ne more nadomestiti pravo zrnato kavo.

saj nobeden ne vsebuje tega kar je zanj najboljstvenega, to je kofeina.

Najstarejši in najbolj razširjen kavin nadomestek je cikorija. To je prav za prav praženo in zmleto cikorijsko korenje, ki so ga začeli gojiti najprej na veliko v drugi polovici 18. stol. na pruskih poljih. Precej priljubljenosti je uživala kava iz smokey, imenovana tudi dunajska, ki se pridobiva iz razrezanih, praženih in zmlelih smokey slabše kakovosti. Tako zvana mandlova kava je danes navadna zmes cikorijske, zmlete pražene repe, kostanjev, želoda itd. Datlova kava se prideluje iz praženih zrn datlove palme. Želodova kava je iz praženih želodov, posebno kavo pa pridelujejo tudi iz janzevca.

Moderni kavni nadomestki so tako

Davek na priležnice

Na Japonskem in Kitajskem smejo imeti moški poleg zakonske žene tudi priležnico, ki pa mora biti prijavljena policijski oblasti. Na Japonskem imajo okoli milijon priležnic, izmed teh samo v Tokiu 200.000. Ravnatelj splošnega oddelka japonskega vojnega ministra Akira Muto je sedaj predlagal, da naj se vse priležnice obdavčijo s po 1000 jeni letnega davka, s čimer bo dobila državna uprava nov letni dohodek v znesku 1 milijarde jenov.

Zajci s snežnimi čevlji

V Severni Ameriki poznajo neko vrsto zajcev, ki jih nazivajo »zajci s snežnimi čevlji«. Priroda jih je namreč opremila z velikimi šapami s posebno debelo kožo, tako da z lahkoto hodijo po snegu. Sneg se jim pri tem ne vdira preveč, pa tudi proti mrazu so v večji meri zaščiteni.

POLICIJA IŠČE IZGUBLJENEGA DEČKA

Neka obupana mati je alarmirala svojo kopenhagensko policijo s prošnjo, da izsledijo njenega petletnega sinčka, ki se je izgubil. Deček je odšel k neki otroški kinematografski predstavi, od koder se ni več vrnil. Ves policijski aparat je bil na nogah in iskal izgubljenega sina. Na delu so bili tudi številni policijski psi. Toda vse iskanje je bilo brezuspešno. Končno se je policijski pes zatekel v stanovanje obupane matere. V dečkovni sobi je obstal in skočil na posteljo. Pod odejo so našli izgubljenega dečka, ki je trdno spal. Fantek je takoj po odhodu matere na policijo skrivaj prišel domov in se spravil spat.

AVTOMOBIL NAJZANESLJIVEJŠE ZATEKALIŠČE PRED POTRESOM

Neki ameriški učenak trdi, da je avtomobil najzanesljivejše zatekališče pred potresi. V hiši, dvorišču, na ulici, polju in v gozdu, pa tudi na reki ali na morju je človeško življenje v neprestani in veliki nevarnosti. V avtomobilu pa se niti med najkatastrofalnejšim potresom človeku ne more ničesar pripetiti. Ne more dobiti poškodb niti tedaj ne, če avto stoji na miru. Vzmeti avtomobila balansirajo po potresnih sunkih tako, da ohranijo stalno ravnovesje.

— Kaj ti vendar reče žena, ko prideš tako pozno domov.
— Saj še nisem oženjen!
— Zakaj hodiš potem vendar tako pozno domov?

Ljubljana

O zračnem napadu na Ljubljano

Temni oblaki so pokrivali nebo nad Ljubljano, kot težka mora je ležalo na mestu. Kot da bi vsi pričakovali nekaj groznega.

Letalski napad... Ob 10. uri bo, so šepetali tisti, ki zmeraj vse vedo. In res, proti deseti uri so začeli po mestu patuljirati stražniki, vojaki, civilna zaščita, pa skavti...

Povelja so rezka, okna odpreti, zavese spustiti, ne glejte skozi okna, vsi v najbližja zaklonišča.

Ura je deset, enajst, pol dvanajstih! Ljudje postajajo nestrpni. Kaj ne bo? So zopet sovražna letala zašla? Ljubljane pa res ne bodo nikoli našla.

Okoli trideset na poldne pa topovski streli z grada, tuljenje siren z grozovitim glasom, tužen plat zvona in že beganje po ulicah v najbližje veže, v zaklonišča čim bolj pod zaprte prostore... napad se je pričel.

Stroge patrulje vozijo po mestu, ki je kakor izumrlo. Pred univerzo pa stoje študentje, ki so prišli na vpisovanje.

Noter! Noter! Nihče ne sme stati na prostem. In že odgovor iz mladih grl: »Kam, če je vratar zaklenil vrata! Ali

na se v zemljo udremo?»

Slišijo se motorji avionov. Z Gradu in drugih postojank drdajo strojnice. Grom topov.

Pred Glasbeno matico je postavljen protiletalski topič. Dva vojaka sta padla zadeta po izstrelku iz aviona. Eden se še dvigne, a takoj omahne nazaj na travico, ob drevesu na pločniku. Težko sopeč čakata na prvo pomoč.

Pridrvel je avto s samaritankami, ugotavljalci plinov, delavci z lopatami za izkopavanje ruševin. Tam zagledajo ranjena vojaka.

Že jima nudijo prvo pomoč, na nosilnice, v avto, v bolnišnico. In se že peljejo.

Dalje... drugam na pomoč!

Sovražni avioni so se umaknili.

Čez Kongresni trg drvi gasilski avto. Bog ve, v katerem delu mesta gori?

Še se sliši pokanje topičev, vendar izgleda, da je nevarnost minila. In zdaj: z Gradu so sneli belordečo zastavo. Spet zatulijo sirene, zvonovi zazvonijo.

Ljudje veselo prihajajo na ceste in hite domov.

Vaja je trajala točno eno uro. Ali

a Zvezda nima miru. Njeni prijatelji, in to vsi stari Ljubljančani, so potem ko je Zvezda dala tako lep in velik prostor za kraljev spomenik, upali, da bo vse drugo tako ostalo, kakor je. Vsaj še do zime. Naj bi še ta lepi jesenski čas ta ljubka oaza v mestni puščavi uživala idilični mir kot v nekdanjih lepih časih. Ampak gospodje, ki imajo v rokah usodo Zvezde, so očitno nadahnjeni z duhom sedanjosti, ki hoče ustvariti nov red in to kolikor se le da hitro. Pa spet pojejo tam v Zvezdi žage in sekire svojo mrtvaško pesem, kostanj za kostanjem pada na zemljo, ki jih je nosila sto let. In stari gospodje postajajo tam, otožno gledaje justifikacijo dobrih, dragih prijateljev, zmagujejo z glavami in se vprašujejo: Le kam se jim tako mudi z razdiranjem Zvezde? Neki hudomušnež ima takoj odgovor: Seveda se mudi. Zima se bliža, treba se je preskrbeti z drvmi. To je začetek apro-

vizacije mesta s kurivom. Pikre opazke padajo. Dosti je nejevolje zaradi teh »gozdnih del« v Zvezdi, razumljive in oprostljive, saj se je res hudo ločiti od ljubih krajev, polnih lepih spominov. Kakor pa zdaj v pomirjenju sporočajo z magistrata, ne nameravajo pospraviti vseh dreves, ampak jih bo podrtih le toliko, kolikor je potreba za razširitev cestišča v podaljšku Wolfove ulice, ki bo potlej 12 m široka, kakor tudi, kolikor to zahteva končna izvedba regulacije prostora okrog spomenika, ki bo zasajen z lipami in tulipanovci. — No, vsa prav, ampak zato bi se vseeno tako ne mudilo. Zdaj v tem času gotovo ne boste nič zasajali.

a Neznani vlomilec so odnesli ponoči iz skladišča Skodovih zavodov na Rudniku deset gumijastih plaščev za avtomobile znamke »Pirelli«. Skoda znaša 14.000 dinarjev.

Celje

Zborovanje malih trgovcev in pekov

V četrtek zvečer so zborovali v hotelu »Beli vol« mali trgovci in peki iz Celja in okolice. Glavna debata na zborovanju je bila v današnjem težkem položaju malih trgovcev in pekov. Zborovanje je vodil trgovec Oblišer Vinko iz Ostrožnega. Kritiziralo se je postopanje nekaterih veletrgovcev, ki nočejo izdajati malim trgovcem zadostne množine blaga ter jih

s tem uničujejo. Posebno živahna debata je bila glede predloga, da bi se v Celju osnovalo združenje malih trgovcev, ki bi imelo glavni namen ščititi male trgovce proti veletrgovcem, ki jim dajejo nezadostne količine blaga, vrhu tega pa nastavljajo tudi previsoke cene. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki zahteva odpravo neznosnega stanja.

c Mladi nepridipravi. 16 letni slikarski vajenec Franc S., 16 letni kleparski vajenec Alojz G. in 16 letni mehaničarski vajenec Robert O., vsi iz Celja, so kradli s koles dinamom. Slednji je kradel tudi svojemu odsotnemu mojstru v delavnici razne sestavne dele koles. Vse to so potem prodajali. Policija je zaplenila več takih ukradenih stvari.

c Ljudsko vaučilišče v Celju bo imelo občni zbor v ponedeljek, 30. t. m., ob 20. v risalnici deske meščanske šole.

c Modernizacija Vodnikove ulice naglo napreduje. Sedaj polagajo že betonsko podlago, na kar bodo začeli tlakovati ulico z malimi granitnimi kockami.

c Poročili so se v Celju: Puncer Ivan, trgovec in Mirnik Olga, zasebna uradnica v Celju; Majer Ginter, trgovec in Ahlfeld Ingeborga, zasebnica v Ljubljani; Brečko Anton, posestnik in Zupanc Marija, roj. Skok, posestnica v St. Juriju pri Celju; Reberčnik Jožef, delavec in Nežmah Neža, delavka v Ljubiji pri Mozirju; Lubej Fr., posestnik in Lenko Pavla, šivilja v St. Pavlu pri Preboldu.

c Celjska poslovalnica zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani obvešča vse prijavitelce za damski prikrejvalni tečaj, da se bo tečaj pričel v torek, 1. oktobra, ob 19. v mali dvorani Obrtnega doma v Celju.

Ptuj

Seja ptujskega mestnega sveta

Sinoči je bila seja ptujskega mestnega sveta, na kateri so razpravljali v glavnem o prehrani prebivalstva, o izkopu in prodaji plinskih cevi in o stavbišču protituberkuloznega dispanzerja. Župan dr. Remeč c Alojz je uvodoma omenil, da so po 4 mesecih odpadli razlogi, radi katerih je takrat podal ostavko na položaj ptujskega župana, in da je lahko zato spet prevzel svoje mesto. Nato je zaprisegel tri nove mestne svetnike Čuš a Jakoba, poštnega direktorja v Ptuj; Teme c a

Franca, železničarja in Sk a z o Simona posestnika.

Tudi ptujska mestna občina posveča radi draginje posebno skrb za prehrano prebivalstva in skuša pomagati s svojimi razpoložljivimi sredstvi. Za prehrano siromašnih slojev je stavila na razpolago četrt milijona din. Za zimski čas je že nakupila za 50.000 din premoga in drv. Kmetijska zadruga je nabavila v imenu mestne občine 5 vagonov krompirja in trgovec Rosenfeld 1½ vagona fižola. Pri

tem bo mestna občina krila režijske stroške. Ko so odpovedali od drugod dobavo moke, je mestna občina preskrbela domačim mlinom pšenico in je glede nabave moke dosegla tudi sporazum z mlinarji in veletrgovci. Za prehranjevalno akcijo se je osnoval poseben aprovizacijski odbor, v katerem so poleg mestnih svetnikov tudi zastopniki trgovcev.

Mestna občina je pričela z izkopavanjem plinskih cevi, katere bo lahko radi izrednega porasta cen kovinam dobro prodala. Te cevi predstavljajo vrednost okoli 300.000 din. Mariborsko mestno podjetje jih je že deloma pokupilo.

Protituberkulozni ligi je mestna občina svoječasno odobrila brezplačno stavbišče na Aresbergovem posestvu. Od te odobritve pa mestna občina zdaj odstopa, ker bi to posestvo, ki je zaokroženo, radi tega mnogo zgubilo na svoji vrednosti. Dalje smatra, da je ta prostor neprimeren za dispanzer, ker bi bil preveč oddaljen od kolodvora in bi bolniki hodili skozi mesto in po poteh, kjer se radi sprehajajo meščani. Pripravljena pa je mestna občina nuditi za gradnjo dispanzerja izdatno podporo ali pa nuditi stavbišče na kakem drugem mestu.

p Naročajte male oglase in inserate v poslovalnici »Večernika« na Zrinsko-Frankopanski cesti 10 (Čučkova hiša). Tu se dobe tudi vsa pojasnila.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri film »Zavod za žene«.

p O dobavi in maksimiranju cen drvom. Protidraginski odbor je na seji 23. t. m. po vsestranskem razmotrivanju o položaju na lesnem trgu podčrtal, da je vzrok potemu, da so maksimirane, veliki izvoz na manjkanju in porastu cen drvom, kljub

Sprejem v Zadržno šolo

V Ljubljani obstoja že trideset let Zadržna šola, ki traja dve zimi od sreče oktobra do Velike noči. Namen šole je strokovno izobraziti in vzgojiti bodoče zadržne delavce, zato se poučujejo predmeti: slovenski jezik, zadržništvo, nauk o vodstvu zadrug, računstvo, knjigovodstvo, zadržno, menično in trgovsko pravo, strošeslovje in železniške tarife ter carine. V I. letnik se sprejemajo mladeniči, ki so dovršili 16. leto, vsaj ljudsko šolo in ki ostanejo na domu ter so pripravljeni delovati v domačih zadrugah; v II. letnik se sprejemajo tisti, ki so dovršili I. letnik. Kdor želi obiskovati šolo, mora prositi za sprejem. Prošnjo je nasloviti na Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani in ji priložiti krstni list in zadnje šolsko spričevalo (oni, ki prosijo za sprejem v II. letnik, spričevalo I. letnika). Prošnje ni treba kolekovati. Kdor je reven in želi prejemati tudi podporo, mora to v posebni prošnji utemeljiti in ji priložiti premoženjski izkaz, ki mu ga sestavi občinski urad. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 5. oktobra t. l.

Plačati je treba šolske potrebščine in toliko za stanovanje in hrano, kolikor ni pokrito s podporo, največ 100.— do 150.— din na mesec.

Sport

Rezultati nagradnega natečaja

Prinašamo podrobnejše rezultate našega nagradnega natečaja za četrto kolo ligaškega tekmovanja, ki se je odigralo preteklo nedeljo, ter celotno stanje točk po vseh štirih kolic.

V celoti se doslej udeležuje našega nagradnega tekmovanja nekaj čez 200 tekmovalcev, izmed katerih nekateri redno, drugi pa v presledkih pošiljajo svoje prognoze. Tokrat smo jih prejeli 143, izmed katerih je ena neveljavna. Rezultati so tokrat nekoliko slabši. Najboljša prognoza je dobila komaj 5 točk, postal jo je dijak Vetrh Franjo, Ptuj, po 4 točke je dobilo 16 tekmovalcev: Fišer Ivan, Flakus Ernest, Ivnik Branko, Orešič Ivan, Ralca Albin, Sporn Herman, Tomšič Roman, Tratnik Tone, Kveder Saša iz Maribora, Sitter Bruno in Vežjak Ivan iz Studencev, Cviki Franc s Pobrežja, Mekina Franc iz Nove vasi, Vodopija Živko iz Celja, Podgornik Anton iz Ptuja, Čretnik Rudi iz Guštanja. Po 3 točke smo prisodili 55 prognozam, po 2 točki 54, po 1 točko 14, brez točke sta tokrat ostali 2 prognozi. Za tekmi Maribor—Bratstvo in Kranj—Amater tokrat nismo prejeli niti enega pravih rezultata, za celjsko in ljubljansko tekmo smo pa dobili 9, oziroma 17 pravih napovedi.

Najboljši tekmovalce ima po 4. kolu 16 točk

Po četrtem kolu vodi v natečaju še ved-

Bukav žic

zrelo, odpadlo blago kupujem v vagonih pošiljakov franko vagon nakladna postaja. Ponudbe na »Reklam Rozman«, Ljubljana, Pražakova 8-I.

Hrvatsko. Sklenili so, naj okrajno načelstvo maksimira cene drvom na isti višini kot doslej, vendar ne franko vagon, temveč franko cesta. Lesnim trgovcem se priznajo povprečni prevozni stroški ter običajni krajevni dobiček za prostorninski meter. Odslej bodo občine izdajale dovoljenje za izvoz drv na Hrvatsko, in sicer le tedaj, ko bodo krite krajevne potrebe. Poostri bodo tudi nadzorstvo za prostorninski meter drv, ker postavljajo na trg le približno mero na voz. To bi naj bilo 2 m, a je običajno mnogo manj.

p Cene kruhu se bodo znižale. Protidraginski odbor je določil kruhu naslednje cene: 1 kg enolnega kruha na 5 din, pol kg 2.50 in četrti kg 1.25 din; za rženi kruh kruh 1 kg 5.50 din, pol kg 2.75 din; za žemljo težko 7 dkg 1 din.

p V Ptuj bo 6. oktobra gasilski dan, na katerem bo svečano proslavila kot najstarejša četa v Sloveniji svojo 70 letnico. Na ta dan bodo prihitele v Ptuj gasilske župe iz Maribora, Ljutomer, Dol. Lendave in Smarja pri Jelšah.

p Na svinjskem sejmu 25. t. m. so prodajali debele prašiče od 11.50—12 din za kg žive teže, pršutarje od 10.50—12 din, plemenske od 10—10.50 din. Prasci so bili od 100—200 din. Od 365 rilcev je bilo prodanih 85.

JUTRI BO V SELNICI SOKOLSKI PRAZNIK

Selniška Sokolska družina razvije v nedeljo, 29. t. m. ob priliki nastopa naraščajski prapor. Obmejna kobanska mlada dobi znak in simbolično znamenje, okrašeno s prameni naših svobodnih barv, ki mu naj bodo voditelj in kažipot narodnega življenja. Vrh droga bo zabiti spominski žebelj Franca Sagaja, kmetškega sina, gorečega rodoljuba, ustanovitelja predvojne selniškega Sokola, ki je poklanjal vso svojo pozornost naraščaju, bodoči rasti narodnega drevesa. Malo in delavno društvo ob meji bo imelo svoj praznik.

n Nj. Vel. kralj Peter II. je z Nj. Vis. kneževicem Aleksandrom v spremstvu svojega guvernerja, načelnika generalnega štaba gen. Kostića, prisostvoval vojaškim vajam prehoda čez Savo na Čukarici. Navzoč je bil tudi vojni minister gen. Nedić ter cela vrsta visokih vojaških dostojanstvenikov. Kralj je bil z uspehom vaje jako zadovoljen.

n Izvoz nepaketiranih svežih jabolč je odobril Prizad izključno za potrebe bivše Avstrije. Določena je cena 18 RM za 100 kg franko jugoslovansko-nemška meja.

n Letošnji kongres jugoslovanskega učiteljskega bo 21. in 22. oktobra v Novem Sadu ter bo imel samo delovni značaj.

n Uvoz in razširjanje lista »Die Weltwoche«, ki izhaja v Curihi, je notranji minister prepovedal.

Mali oglasi

KAM, KJE?

V »LOVSKEM DOMU« nad »Tremi ribniki«, jutri doma zabava z godbo, združena z pojedino ocvrtilih piškotov drugih kuhinjskih specialitet. Se priporoča gostilničarka. 18203-1

Novo **SLADKO PORTUGALKO** 1. 1940, vsak dan sveži sladki sadjevec, dober prigrizek. Vam vedno nudi bife Pintarič. Tržaška cesta. Čez ulico porušit! 18185-1

V soboto vsi v gostilno »MESTO MARIBOR« kjer se vrši velika vinska trgatva in vsako nedeljo koncert. Za obilen obisk se priporoča Milka Hribnik. 18182-1

RESTAVRACIJA ČEPRES PREJE »SLAVEC« nad tremi ribniki, najlepša izletna točka, prvovrstna vina, topla in mrzla jedila. Ob vsakem vremenu godba. Podjetje. 18287-1

SLUŽBO DOBI SLOVENSKO DEKLE ZA VSA HIŠNA DELA pridno in pošteno. Išče boljša družina za 1. oktober. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18002-2

PERFEKTA KUJARICA ki opravlja tudi druga dela zvrstne posrednice se išče. Strossmayerjeva 28-II, vr. 9. 18156-2

ZASTOPNIKI z eventualno samoprodajo se iščejo v vseh večjih mestih in srezih za velik marken-artikel dnevne uporabe za ljudsko prehrano, za katerega se pripravljajo v vsaki državi velika reklama. Samo resne in v tej stroki dokazane in v referencami naj pošljete ponudbe na lekarna Mr. Bahovec. Ljubljana. 18142-2

Išče se **SAMOSTOJNA KUJARICA** za vsa ostala hišna dela s 1. oktobrom. Naslov v ogl. odd. 18126-2

PRVOVRSTNEGA KROJAČA z večletno prakso za kostume in plašče sprejme »Salon Robes«, Maribor, »Trgovski dom«. 17927-2

ODDAM MESTO HIŠNIKA s 15. oktobrom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18132-2

Iščem **PRVOVRSTNO ŠIVILJO** za moško perilo. Ponudbe pod »St. 18202«. 18202-2

Išče se **TRGOVSKA PRAKTIKANTINJA** Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18197-2

POŠTENO DEKLE za vsa domača dela se sprejme. Ruška c. 29. 18194-2

FRIZERKO sprejme salon Hauptman, Studenci, Aleksandrova cesta 27. 18191-2

KROJAŠKEGA POMOČNIKA za male komade sprejme takoj. Cankarjeva ulica 10. 18273-2

Inteligentno, mlajšo **POSTREŽNICO** sprejmem za dopoldanske ure. Plača 200 din. Ponudbe pod »Desni breg« na ogl. odd. 18274-2

MLAJŠO SLUŽKINJO čisto, pridno, pošteno, veščo kuhinjske sprejme takoj mala družina. Vprašati od 15.-16. ure Maistrova ul. 16-II, vrata 9. 18247-2

Sprejemem takoj **POSTREŽNICO** za ves dan. Melje. Predilniška 3, pritičje levo. 1866-2

POSTREŽKINJO sprejemem takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18223-2

Boljšje **MIRNO DEKLE** ki zna tudi samostojno kuhati, išče manjša družina. Dopisi na ogl. odd. »Večernika« pod »št. 18052«. 18327-2

SLUŽKINJO

za gostilniško kuhinjo sprejemem. Starost 25-30 let. Oglasiti se pri Štibler, Rotovski trg 8. 18326-2

Sprejemem slikarskega in **PLESKARSK. POMOČNIKA** Černoga A., Frančiškanska 13. 18317-2

SLUGO

mlajšega, spretnega in poštenega, išče tukajšnja tverka. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Nastopim takoj«. 18295-2

Iščem **OŽENJEN PAR** srednjih let, na malo posestvo in vodno žago. Mož naj bi pomagal na žagi, a žena bi vodila gospodinjstvo. Ponudbe pod »T. K. J.« pošt-noležeče, Rače. 18312-2

SLUŽBO IŠČE

NATAKARICA pridna in poštena, vajena in zmožna, želi prevzeti gostilno na račun kjerkoli. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17892-3

NATAKARICA mlada, simpatična, vajena gostilne, kavarne, želi sprejeti službo v boljšo gostilno ali kavarno. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18207-3

Lepa foto-kopije in povečave izdeluje DROGERIJA **KANC**

Pošteno **KMETSKO DEKLE** želi k dobrih ljudem na deželo v bližini Maribora. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18198-3

TRG. POMOČNICA manufakturne, konfekcijske in galanterijske stroke želi sprejeti službo. Dopise na ogl. odd. »Večernika« pod »Trg. pomočnica«. 18221-3

Perfektna **KONTORISTINJA** začetnica, išče primerno mesto. Sprejme tudi mesto praktikanke brez plačila. Cenji, ponudbe pošlji na naslov K. Sapec, Maribor, Aleksandrova c. 24. 18240-3

VAJENCI (KE)

MIZARSKO POMOČNIKE in vajenca sprejme Ivan Plohl. Smetanova ulica 1. 18163-4

KUHINJSKO UČENKO za gostilno, mlajšo, katere bi lahko tudi v šolo hodila, sprejemem Obleka, stanovanje, hrana v hiši. Ponudbe pod »Pridna« na ogl. odd. »Večernika«. 18200-4

UCENKO za fotografiranje sprejme Drogerija Kanc. 18309-4

UCENKA spretna za fotografsko obrt se sprejme takoj. Foto Jana, Sodna ulica 1. 18319-4

VAJENEC

za trgovino z mešanim blagom se išče. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17914-4

DIVJE KOSTANJE kupuje, kakor vedno Arbeiter, Dravska 5

STANOVANJE ODDA TRISOBNNO STANOVANJE z vsem modernim komfortom se odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5051-5

2 SOBI za pisarno ali stanovanje oddam takoj tik kolodvora. — Aleksandrova 48. 18184-5

STANOVANJE se odda. Bolfenkova ulica 3. Nova vas. 18154-5

SONČNO STANOVANJE

2 sobe in kabinet ali 1 soba in kabinet s pritliklinami se odda poceni. Kosarjeva 38, od 1. do 6. ure. 18127-5

Oddata se **DVE SOBI** in kuhinja s 15. oktobrom ali 1. novembrom. Slomškova 28, Pobrežje. 18183-5

STANOVANJE 4 sobe, z vsemi pritliklinami, komfortno, se takoj odda. Vprašati Glavni trg 22-I. 18186-5

2 SOBI IN KUHINJA se oddata. Ptujška cesta 37, Tezno. 18177-5

TRISOBNNO STANOVANJE v pritliklini, v bližini kolodvora, oddam s 1. novembrom. Babič, Kopitarjeva ulica 14. 18210-5

STANOVANJE soba, kabinet, s pritliklinami, na novo preurejeno, takoj oddam. Stritarjeva ulica 17, Maribor. 18205-5

STANOVANJE soba, kuhinja in predsoba se takoj odda. Vprašati Tabor-ska 9. 18267-5

DVOSOBNO STANOVANJE se s 1. novembrom odda. — Gajeva 7. 18237-5

STANOVANJE eno- in dvosobno, oddam v Smetanovi ul. 54. gostilna. 18243-5

LEPA SOBA in kuhinja se odda mirni stranki s 1. novembrom. Studenci, Kralja Matjaževa 31. 18254-5

DVOSOBNO STANOVANJE z vsemi pritliklinami odda s 1. novembrom »Ljudska samopomoč« v Mariboru. 18253-5

SOBO IN KUHINJO se odda samo mirni stranki s 1. novembrom v Jadranski ul. 53. 18251-5

DVE SOBI S KUHINJO v Studenci, nasproti cerkve se poceni oddajo. Aleksandrova c. 33-I. 18250-5

DVOSOBNO STANOVANJE zapito, parketirano, se odda manjši družini s 1. novembrom. Vprašati Maribor, Meteljkova 44. 18234-5

Sončno, vrtno **ENOSOBNO STANOVANJE** v bližini parka in kolodvora se odda uradnici, največ 2 osebi. Naslov v ogl. odd. lista. 18271-5

Odda se **DVOSOBNO STANOVANJE** s 15. oktobrom ali s 1. novembrom mirni stranki. Zagata 5 Studenci, p. Rapidu. 18329-5

SOBO in kuh. v Dalmatinski ul. 18 in sobo s štedilnikom v Makarjevi ul. 7. takoj oddam. 18321-5

DVOSOBNO STANOVANJE kabinet, kuhinja, pritlikline v novi hiši ugodno oddam 1. novembra. Ljubljanska ul. Po-lasnila Kopališka ul. 10. 18290-5

Oddam **SOBO IN KUHINJO** v dr. Verstovškovi 1. Pobrežje. 18291-5

ŠTIRISOBNNO STANOVANJE z vsemi pritliklinami se odda v Cvetlični ulici 29-I. Vprašati pri hišniku. 18334-5

SOBA IN KUHINJA v I. nadstr. oddam stalnemu nameščencu do tri članski družini. Taborska 22. 18292-5

STANOVANJE sobo in kuhinjo, oddam v našem. Vicel, Gosposka 5. 18279-5

Lepo **TRISOBNNO STANOVANJE** se odda s 1. novembrom v Maistrovi ul. 17. 18297-5

Sončno **DVOSOBNO STANOVANJE** se odda za služkinjo, kopalnico in drugimi pritliklinami v I. nadstr. se odda s 1. novembrom. Poizve se na Aleksandrovi c. 26 (trgovina). 18308-5

STANOVANJE tri sobe, veranda se takoj odda. Keizarijeva 4. 16999-5

Eno ali **DVOSOBNO STANOVANJE** se odda. Lorbekova ulica 12. Nova vas. 18300-5

DVOSOBNO STANOVANJE

na južni, sončni strani odda. Wildenraimerjeva 15. 18027-5

ENOSOBNO STANOVANJE v novi vili oddam takoj. Poštelska 14. 18314-5

STANOVANJE IŠČE ENOSOBNO STANOVANJE sončno in čisto, za dve osebi iščem za 1. oktober v mestu ali v bližini Kralja Petra trga. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Uradnik«. 18275-6

Preproge, zavese, odeje, kupite poceni pri **„OBNOVA“ F. Novak** Jurčičeva ul. 6

PREHRANA PENZIONIST se sprejme na hrano in stanovanje. Pipuševe 6. Gaiser. 18160-7

Sprejme se **GOSPOD** na hrano in celo oskrbo. Pobrežje, Zrkovska 23. 18117-7

DVA GOSPODA se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18189-7

Sprejemem **GOSPODA** na hrano in stanovanje. Meljska cesta 59. I. nadstropje, vrata 7. 18235-7

GOSPODA ali gospodično sprejemem takoj v celo oskrbo. Stražun-ska 17. Pobrežje. 18245-7

SOSTANOVALEC(KA) se sprejme za 400 din mesečno v celo oskrbo takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18225-7

DVA GOSPODA ev. dijaka se sprejme na hrano in stanovanje. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18296-7

GOSPODA sprejemem na hrano in stanovanje. Nasipna 90. 18280-7

SOBO ODDA SONČNA SOBA s central. kurjavo se takoj odda solidnemu gospodu. — Tomšičev drevored 7. 18187-8

Oddam v najem **OPREMLJENO SOBO** boljšemu gospodu. Dušanova ul. 12. 18153-8

SONČNA SOBA s štedilnikom se odda 1 ali 2 osebam. Studenci, Radvanjska cesta 50. 18179-8

Lepa, opremljena, **SONČNA SOBA** nasproti carinarnice se odda. Aleksandrova c. 67-II, levo. 18178-8

Lepo opremljena **SONČNA SOBA** z lepo teraso se odda s 1. oktobrom. Radvanjska c. 19, I. nadstr. 18147-8

Odda se **OPREMLJENA SOBA** s posebnim vhodom. Stritarjeva ul. 37. Maribor. 18145-8

Lepo **OPREMLJENA SOBA** vhod iz stopnic, se takoj odda. Kosarjeva ul. 52, na koncu Koroščeve ul. 18170-8

SOBA se odda gospodu. Loška ul. 5. 18196-8

OPREMLJENA SOBA s posebnim vhodom in kopalnico se takoj odda. Puškinova 11-I. 18190-8

OPREMLJENA SOBA separirana, se takoj odda na Aleksandrovi cesti 29-II. 18195-8

OPREMLJENA SOBA in kabinet se odda. Pokojniški zavod, Verstovškova 4-I, desno. 18229-8

Lepa, sončna, strogo **SEPARIRANA SOBA** s souporabo kopalnice, prazna ali opremljena, se odda boljšemu gospodu ali gospodični. Koroščeva ulica 23, pritičje. 18261-8

Odda se **OPREMLJENA SOBA** za 2 osebi s celo oskrbo. — Wildenraimerjeva ulica 6-II, vrata 6. 18256-8

Advokat Petrovič Ignac

vijudno naznanja, da je odprl odvetniško pisarno v Marenbergu

LEPA SONČNA SOBA

se odda prazna ali opremljena. Koroščeva 5-I, desno. 18269-8

Odda se **SOBA** s posebnim vhodom, 5 minut od Glavnega trga. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18270-8

Opremljena, **SNAŽNA SOBA** se boljšemu gospodu takoj odda. Puškinova 3. 18241-8

MALI KABINET s posebnim vhodom oddam takoj. Kolodvorska 3, pritičje desno. 18239-8

Separirana **PRAZNA SOBA** in kopalnica za 250 din v centru. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18236-8

Odda se **OPREMLJENA SOBA** s celo oskrbo, s posebnim vhodom. Proda se otroški avto. Vprašati Aleksandrova c. 79. 18227-8

DVA GOSPODA sprejemem na stanovanje. — Aleksandrova c. 74-I, Maribor. 18247-8

PODSTREŠNA SOBA s štedilnikom in električno lučjo odda dvema osebam za 100 din. Aleksandrova c. 54. Pobrežje. 18222-8

Oddam s 1. oktobrom čisto, separirano, **OPREMLJENO SOBO** solidni osebi. Sodna ul. 26, pritičje levo. 18224-8

Separirana, **OPREMLJENA SOBA** se takoj odda. Aleksandrova c. 7-II, desno, Krčevina. 18252-8

DVE PRAZNI SOBI uporabni za pisarno, kakor sobo in kuhinjo takoj oddam. Glavni trg 4. trgovina. 18249-8

Lepo, čisto, **SONČNO SOBO** s souporabo kopalnice oddam. Klavniška 9-I, levo. 18219-8

GOSPODIČNO ali gospoda sprejemem na stanovanje. Pertot, Slovenska ul. 13. 18316-8

OPREMLJENA SOBA se odda gospodični Sodna ul. 32, vrata 11. 18324-8

LEPA SOBA sončna, poseben vhod, v centru, z dvema posteljami, se odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18323-8

Maka-perila za gospode, dame in otroke higienično v veliki izbiri izdeluje tudi po meri poceni **„Luna“** Maribor, samo Glavni trg 24

Oddam **SOBO** s štedilnikom. Male, Koroška c. 50. 18301-8

Lepa, sončna **OPREMLJENA SOBA** s posebnim vhodom se takoj odda ob Bregu 24. 18289-8

OPREMLJENA SOBA sončna, se odda Marijina ul. 10-II, desno. 18288-8

Sprejemem **1-2 GOSPODA** v snažno sobo s prostim vhodom. Glavni trg 4-I. 18281-8

OPREMLJENA SOBA se takoj odda. Delavska 55. 18278-8

Odda se lepo **OPREMLJENA SOBA** z vso oskrbo. Keizarijeva 26, Melje. 18293-8

Odda se lepa **OPREMLJENA SOBA** z 1 ali 2 posteljami v bližini parka mirna lega. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18332-8

SOBO IŠČE

SOBO po možnosti opremljeno, z oskrbo ali brez, iščem v bližini Frankopanove. Ponudbe na ogl. odd. pod »Čimpreje«. 18213-9

OPREMLJENO SOBO lepo, išče mlad zakonski par v magdalenskem predmestju. Ponudbe s ceno na ogl. odd. »Večernika« pod »Sončno«. 18141-9

LOKAL

LOKAL z malo trgovino ali branjarjo oddam. Stritarjeva ul. 5, vogal Jerovškove (Magdalen ske). 18130-10

LEP LOKAL na prometnem kraju se odda takoj v najem. Naslov v ogl. odd. lista. 17911-10

POSEST

Proda se **PARCELA** s sadonosnikom, pol ure od Maribora. Vpraša se pri Lovce, Glavni trg 4. 18112-11

Prodajam 5600 m² **VELIK TRAVNIK** s šupo za seno v Ljubljani, 5 minut od dolenskega kolodvora. Zraven vodovod in elektrika za 80.000 din. Tudi zamenjam za protivrednost v Mariboru. 1090 m² velik vrt poleg glavne ceste v neposredni bližini Maribora za din 17.000. Suštaršič, Wattova ul. 3. Maribor. 18067-11

Kupim **MALO POSESTVO** ali zemljišče do 50.000 din v bližini Maribora. Ponudbe pod »Kupčija« na ogl. odd. »Večernika«. 18158-11

Proda se novozgrajena **DVOSTANOVANJSKA HIŠA** Vpraša se v Cankarjevi ul. 2. 18162-11

NOVA HIŠA se ugodno prodaja. Vpraša se Studenci, Kralja Petra c. 72. 18167-11

Odda se **CELA HIŠA** v najem, soba, kuhinja, dve sobi, s posebnim vhodom, vrt in klet. Kralja Petra c. 174, Studenci. 18171-11

POSESTVO tik železniške postaje Svetinje, pošte, šole in farne cerkve, primerno za upokojenca, radi selitve zelo ugodno na prodaj. Stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje, vinograd, sadonosnik, njive, travnik in hosta, skupaj 6 oralov. Pojasnila daje Cimerman, Pobrežje Zrkovska ulica 23. 18125-11

Kupim **HIŠO** z nekaj zemljišča, na prometnem kraju, pripravno za lesno trgovino. Plačam takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18214-11

HIŠA s trgovino in 1700 m² vrta ugodno na prodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18208-11

Prodajam vsled odpotovanja **OBRTNO HIŠO** pri glavni cesti, blizu Maribora. Istotam oral njive, prav primerna za stavlbišče. Direktni kupci dobe pojasnila v gostilni Potokar, Pobrežje. 18206-11

Novo **DVONADSTROPNICA** z 6 stanovanji po 3 sobe, kopalnico, pritlikline, v mestu, 650.000 din. »TRIGLAV«, realiteta risarna Maribor, Aleksandrova 12, Telefon št. 25-34. 18248-11

Proda se **ENONADSTROPNA HIŠA** z vrtom v sredini mesta za din 55.000. — Mesečni donos din 3000. — Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Kuppec«. 18209-11

NOVO HIŠO 8 prostorov, drvarnica, pralnica, 500 m² vrta, prodajam za 112.000 din. letni donos nad 10.000 din. Vprašati: »Krčma

ona

prejme najnovije
jersey - modele
in jesenske plašče
v veliki izbiri
samo pri
konfekciji

greta

maribor
graiski trg

STAVBIŠČE

se kupi. Ponudbe pod »Dobra lega« na ogl. odd. lista. 18193-11

NAJEMNA HIŠA

brez posredovanja se kupi. Ponudbe pod »Dobro stanje« na ogl. odd. lista. 18192-11

TRGOVINA

z meš. blagom v Mariboru, na dobri točki, brez konkurence, se z zalogo in inventarjem prodaja. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18217-11

Prodaja
DVOSTANOVANJSKO HIŠO
ob glavni cesti v bližini Maribora, Pernarčič, Ljubljanska 28-II. 18272-11

TRGOVINA

na prometni točki, v bližini Maribora se takoj prodaja z zalogo in inventarjem. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18257-11

POSREDOVALNICA I V A N G O D I N A
Maribor, Aleksandrova c. 30

HIŠE: novoizidano, enodružinsko, vrt, 25.000 din; enodružinsko z lepim vrtom, 37.000, potrebno 18.000; novozgrajeno, 2 sobi, kuhinja, gospodarsko poslopje, vrt, 45.000; novoizidano, tristanovanjsko, vrt, 70.000; zelo čedno na Teznu, 80.000; štiristanovanjsko, vrt, 95.000; novoizidano, 2 leti stanovanj, 2 kleti, novi obokani hlev, svinjaki, vodnjak, električna razsvetljava, 1451 m² lepega vrta, 90.000; enodružinsko z novim velikim gospodarskim poslopjem in okroglo 10.000 m² obdelanega zemljišča, din 120.000; slično vili, masivno zgrajeno, 3 sobe, kabinet, kuhinja, veliki sadni vrt, 135.000; novoizidano ob prometni cesti, v kateri se nahaja trgovina z mešanim blagom, 145.000; novozgrajeno ob prometni cesti, z dobro vpeljano gostilno, 175.000; novejšo s pekarno, 2639 m² zemljišča, 190.000 (možnost prevzema hipoteke); novo, zelo masivno, enonadstropno, petstanovanjsko, velik vrt, 240.000; novoizidano, dvo nadstropno, 9 sob, 6 kuhinj, vrt, 255.000; enonadstropno vilo, 2 stanovanj po 3 sobe in priključni, vrt, poleg se lepo stavbno parcelo, 260.000; šeststanovanjsko z vrtom, poleg dve stavbišči, 320.000; enonadstropno šeststanovanjsko, z vrtom, v neposredni bližini glavnega kolodvora, 415.000; novozgrajeno, 6 večjih komfortnih stanovanj, 650.000; novoizidano, dvo nadstropno, 8 velikih komfortnih stanovanj, 1.100.000.

GRASČINSKO vzorno posvetstvo ob glavni cesti blizu Maribora, 1.600.000.
POSESTVA: krasno posvetstvo blizu Maribora, vinograd sadonosnik, njiwe, travniki, gozd, veliko enonadstropno gospodsko hišo z 16 sobami, garažo in parkom, lastno elektriko, betoniranim bazenom itd., din 700.000; 43 orolov, pol ure od žel. postaje, z vsem letošnjim pridelkom in inventarjem, 450.000; 10 min. od postaje 5 orolov z enonadstropno hišo, 160.000 din.

ISCEM za svoje kupce hiše in posvetstva vseh vrst in velikosti! 18262-11

POZOR!

Ugodna prilika za nakup gozd nih parcel. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18337-11

TRGOVINA

s špecerijo se odda. Naslov v ogl. odd. lista. 18232-11

Takoj kupim lepo
MAJHNO POSESTVO
v bližini mesta, ali stanovanjsko hišo v dobrem stanju za 140.000 din. Naslov: Pobrežje, Cvetlična ul. 2 pri Mariboru. 18333-11

LEPA HIŠA

s sadonosnikom in velikim vrtom se prodaja v Zg. Radvanju. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18331-11

HIŠA

z vrtom in gospodarskim poslopjem naprodaj v bližini Maribora. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18315-11

Kupim in prodam. Kupim v bližini Maribora

HIŠO ALI POSESTVO
do 700.000 din gotovine. Prodaja prvovrstno arondirano posestvo sadonosnik za 4 do 6 vagonov sadja, 2 or. vinograde, gospodarska hiša z gospodarskim poslopjem, živino in celim inventarjem, 7 km od Maribora, avtobusna zveza. Cena 500.000 din. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Brez mešetarija«. 18283-11

Kdor hoče

HITRO IN UGODNO
prodati ali kupiti hiše, vile, gostilne, posetstva, naj pride v dobro vpeljano nastarejšo realitetno pisarno »Rapid«, Maribor, Gosposka 28, 18277-11

POZOR!

Lepa hiša, 2 stanovanja, vrt 1500 m² 85.000. — Hiša blizu mesta, 6 stanovanj, vrt 75.000 — Dobičkanosna hiša din 260.000, malo posestvo z vilo 250.000, 165.000 ter mnogo drugih posestev, hiš itd. v pisarni »Rapid«, Gosposka 28 18276-11

KUPIM HIŠO

manjšo, blizu avtobusa proti gotovini. Posredovalcu nagrada »Rapid«, Meljska 1. 18304-11

DENAR

AKO RABITE POSOJILO
ne čakajte zadnjega trenutka. Temveč javite se takoj pri za stopstvu hranilni posojilnici »Moj Dom«, Maribor, Aleksandrova c. 64. — Priložite znamke din 3.— za odgovor. 16681-12

POSJOILO

dajemo našim članom varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5%. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani, zato ne čakajte do zadnjega trenutka, temveč javite se čimprej osebno ali pismeno pri zasopstvu hranil, posojilnici »Moj Dom«, Maribor Aleksandrova c. 64. Priložite znamke din 3.— 18268-12

VEČ OSEB

z kapitalom od din 20.000 naprej iščem za dobičkanosno podjetje. Strokovno znanje nepotrebno, sodelovanje zaželjeno. Ponudbe na upravo »Večernik«, Celje, pod »Novovrstno«. 18284-12

Potrebujem
POSJOILO 40.000 din
vknjižba na novozgrajeno trgovsko hišo na prvo mesto. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18328-12

Zelite dolgoročno
posojilo

na hiše in posestva
obrnite se na

Bančno
kom. zavod

Aleksandrova cesta 40

OBRT - TRGOVINA

KERAMIKA

Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

PEKI!

Železni deli za pekovsko peč se poceni prodajo. Mojster vojaške pekarnice v Čakovcu. 18166-13

MESARILJA

z inventarjem se odda v najem. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18180-13

ŠTEDILNIK

za večji obrat se prodaja. Pertot, Kopališka ul. 8-I. Vprašati od 10.—12. ure predpoldan. 18204-13

Naicenejša

SLOVENSKA TVRDKA
za čiščenje oken in parketov sprejema naročila Gosposka ul. 2. Se priporoča posl. Nijvar Franc. 18216-13

FOTO »JANA«

izvršuje slike za legitimacije in moderne portrete v prvovrstni izdelavi, hitro, poceni. Sodna ul. 1, nasproti Bata. 18318-13

STROJI

Prodaja
ČEVLIARSKI STROJ
(Hohlmaschine) in kuhinjsko posteljo. Lovce, Glavni trg 4. 18230-14

Kupim star

SIVALNI STROJ
je tudi lahko takšen, ki ni več za rabo. Kračun, Tezno, Prešernova 3. 18144-14

Čevljarški

SIVALNI STROJ
Singer-cilinder, se ugodno prodaja. Pragersko 55. 18128-14

Rabljen

SIVALNI STROJ
znamke »Singer« naprodaj mehaničnega delavnice Studenec, Aleksandrova 60. 18310-14

GRADIVO

OPEKA!
Zidno opeko ročno delo, novi format, ilovica brez soli, tra prodajam Korošec, Maribor, Frančiškanska 12. 18299-15

POHIŠTVO-OPREMA

Kompletna
SPALNICA
svetla, iz trdega lesa, se prodaja. Strossmayerjeva 28-II, vrata 9. 18157-17

Prodaja se

POHIŠTVO
vseh vrst, vložke, matrace in likalne mize pri Makoter, Krekova ul. 6. 18263-17

Prodaja se

KNJIŽNA ETEŽERA
Prešernova ul. 24-II, levo. 18259-17

Malo rabljen

MIZNI ŠTEDILNIK
se prodaja. Keizarijeva 26. Zgla siti se dopoldan. 18244-17

Prodaja dober

ZIDAN ŠTEDILNIK
Pekre 207, pod slov. Kalvarijo. 18233-17

SPALNICA

dobro ohranjena, se poceni prodaja. Vprašati Vetrinjska 8, v trgovini. 18152-17

Prodaja

DOBER ŠTEDILNIK
varčevalec in citre. Vprašati Gregorinova 5 Pobrežje. 18181-17

DVE POSTELJI

kompletne, in ena omarica po ceni naprodaj. Krčevina, Aleksandrova cesta 11. 18164-17

PULT

lep, nov, se poceni prodaja. Kralja Petra cesta 72, Studenci. 18168-17

LEPA JEDILNICA

in kuhinja se prodaja. Wildenrainerjeva 16-I. 18282-17

Prodaja

DOBER ŠTEDILNIK
varčevalec in citre. Vprašati Gregorinova 5 Pobrežje. 18181-17

DVE POSTELJI

kompletne, in ena omarica po ceni naprodaj. Krčevina, Aleksandrova cesta 11. 18164-17

PULT

lep, nov, se poceni prodaja. Kralja Petra cesta 72, Studenci. 18168-17

LEPA JEDILNICA

in kuhinja se prodaja. Wildenrainerjeva 16-I. 18282-17

POHIŠTVO

dobro ohranjeno: omare, postelje, nočne omarice in vložke poceni naprodaj. Studenci, Aleksandrova 60, pri Osebeku. 18155-17

Prodaja dobro ohranjen

NAMIZNI ŠTEDILNIK
ali zamenjam za kolo. Hribernik, Pobrežje, dr. Verstovškova ul. 26. 17215-17

KUHINJSKA KREDENCA
radio, divan z naslonialom (dekoracijski), postelje, mize, omare in raznovrstno poceni prodaja. Masarykova 24. 18286-17

POHIŠTVO!

Kar je resnica je resnica, predvsem je treba znati, da se stanovanjska oprema naroča edino pri »Eika« nizarstvu, Maribor, Frančiškanska 12, ker ni vseeno kje se kupuje pohištvo, da zadovoljite celo svojo družino. Proda se tudi rabljeno pohištvo. 18298-17

Prodaja rabljeno

KUHINJSKO KREDENCO
pisalno mizo, posteljo, ogledalo na stojalu in druge malenkosti. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18294-17

KUHINJSKO KREDENCO

omario za led, več metrov steklene stene in steklena vrata naprodaj. Masarykova 2, vrata 4. 18305-17

Kupim

POHIŠTVO
lahko tudi že rabljeno, še v dobrem stanju. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 18303-17

Preselitev
damskega salona

Ceni, občinstvu vliudno naznanjem da sem preselil damski salon iz Orožnove ulice števil 10 v

Gregorčičevo 12

Priporočam se ceni, damam v nadaljno zaupanje. **TOPLAK IGNACIJ.**

ŽENSKI KOTIČEK

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnorodnih izdelavih dobite v zalogi pohištva Aleksandrova c. 48. 4311-1

GOSPODINJE!

Nabavite si najnovejši, praktični patentirani brisalec za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom 40 din pri Jugopotent, Ljubljana, Dvorakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627 Vam pošljemo poštino prosto. Sprejememo preprodajalce. 13544-18

GOSPODINJE!

Nabavite si najnovejši, praktični patentirani brisalec za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom 40 din pri Jugopotent, Ljubljana, Dvorakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627 Vam pošljemo poštino prosto. Sprejememo preprodajalce. 13544-18

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotaža, volna, pletenine, Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

TULIPANE

čebulice mešanih barv dobite po nizki ceni, Liguster, Mahonija, Spargel, orjaške in mesečne jagode i. t. d. nudi vrtnarstvo Jemec. Prešernova ulica. 18212-18

ZENITBE - DOPISI

Katera **PREMOŽNA GOSPODIČNA** mlada vdova ali ločenka, četudi izobraženo kmečko dekle bi poročila lepega zelo izobraženega trgovca strašno varanega. Starost od 20—28 let. Želim tudi priženitev na večje posestvo, gostilno ali trgovino. Dopise s sliko na »Bert« hotel »Pošta«, Celje. 18285-19

ŽELIM ZNANJA

z boljšim gospodom od 40 do 55 let. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernik« pod »Moj dom«. 18242-19

GOSPOD

išče znanstvo z gospodično, ki bi ga podučevala v nemškem jeziku v zameno s francoskim. Ponudbe pod »Štev. 18201« na ogl. odd. »Večernik«. 18201-19

CARINIK

želi prijateljsiva s samostojno temnolaso gospodično ali damo brez predsodkov. Dopise s sliko poslati pod »Realist« na ogl. odd. »Večernik«. 18325-19

GLASILA

KLAVIRJE **PIANINE**
Velika izbira novih kakor preizpranih po vsakovrstnih cenah Bäuerle, Tyrševa 24. 17842-20

Prodaja dobro ohranjeno

BERDO
Gostilna pri »Lovec«, Frankopanova 39. 18265-20

Prodaja pol

HROMATICO HARMONIKO
cena 3.200 din. Vzajem v račun rabljen sivalni stroj, žensko kolo ali dobro ohranjeno motorno kolo, 200 cm novejša tipe, Franjo Lane. Sv. Vid št. 52, p. Vuzeuica. 18146-20

Proda se poceni 3/4 lepa

VIJOLINA
kompletna s skatijo. Radvanjska cesta 45-I. levo. 18231-20

Prodaja 6-cevni, z elektro-

dinamičnim zvočnikom
»ORION« RADIO APARAT
in 200 cm NSU motorno kolo, oboje kot novo. Reflektanti blagovolite se javiti pismeno na ogl. odd. »Večernik« pod »Lepa prilika«. 18228-20

PIANINO

znaniške Laubinger & Gloss, se prodaja. Trubarjeva ul. 11-I. 18211-20

HROMATICO HARMONIKO

retvrstno, 120 basov, prodaja Vojašniška ul. 5. 18307-20

POUK

Začetek
ITALIJANSKEGA TEČAJA
bo 1. oktobra. Učni zavod Kovač, Maribor, Tyrševa 14. 18110-21

VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ

nudi potrebno izobrazbo vsem onim, ki so čez dan zaposleni. Posebni tečaji za nemščino, italijansko, steno grafijo, strojepisje itd. Začetek 1. oktobra 1940. Učni zavod Kovač, Maribor, Tyrševa ul. 14. 18109-21

NEMŠČINA

ITALIJANSČINA
FRANCOŠČINA

po lahki, hitri metodi. Posamežno in v skupinah. Gregorčičeva 3, pridilje, desno (nasproti realke). 18238-21

VOZILA

B. M. W. MOTORNO KOLO
s prikloico, 750 cm. v odličnem stanju, prodaja. Vprašati pri poslovalnici »Večernik« v Celju. 6238-22

MOTORNO KOLO

DKW, 100 cm. v odličnem stanju, poceni prodaja. M. Ivančič, Cirkovce. 18264-22

MOŠKO KOLO

prodaja. Koseskega ulica 25. 18260-22

Prodaja dvosedežni

SPORTNI AVTO
znaniške »Peugeot« v izbor nem. stanju. Tržaška cesta 6, Maribor. 18302-22

Prodaja

STABILNI MOTOR
8 HP. Ledinek Alojz, ključav. mojster, Bresternica-Kamnica. 1826-22

SPORTNI VOZIČEK

dobro ohranjen, kupim takoj. Ponuditi: Koseskega ul. 25. 18320-22

MODERNI VOZIČKI

po vseh cenah

BOGORIR BIRJAK</

Še je čas!

Kupite takoj Vašo srečko v

„Gradu sreče“ – PUTNIK,

v Mariboru, Trg Svobode-grad

11. oktobra 1940 se vrši že žrebanje za I. razred!

Mogoče ste za nekaj dni že srečen človek!

Moški! Pri spolni slabosti

(spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule

HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. (op. rep. S. št. 5845-39.)

Šivalne stroje in kolesa

prodaja poceni in na male mesečne obroke

Rupert Draksler

MEHANIČAR, MARIBOR, VETRINJSKA UL. 11
Prevzema vsa popravila šivalnih strojev in koles kakor emajliranje, poniklanje in pokrovanje po najnižjih cenah.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Prodaja v
Mariboru
V. Weixl
in sinova
Jurčičeva 8.

Brezplačno Vaša usoda!

Ta veliki dobrotnik človeštva, popularno znani raziskovalec v panogi človeških ved, daje brezplačno velika in značilna prerokovanja. Vaše usode, katere napovedi izvirajo veliko in nesluteno senzacijo po vsem kulturnem svetu. On vam bo pomagal, in vi boste srečni, zaupajte se mu, da vam prerokuje vznemirljiva dejstva, ki bodo vplivala na ki bodo pomagala, da pridete do velikega dobika in vsakega zaželenega uspeha, on bo našel in odrtal vse glavne smerice vašega bodočega življenjskega pota. Poznavajoč današnje čase, borbo in težnjo človeštva, se je odločil, da omogoči narodu vseh slojev s pomočjo te znamenite vede, goliti velike upe

za srečno življenje in vsakomur bratsko pomoči in mu pokazati pravo in nepogrešno pot, po kateri se bo kretal in na kateri način lahko vsaka oseba doseže pravo srečo in blagostanje, kajti večina naroda in posamezniki so neodporni pred udarci teže in neusmiljene usode, a da bi bila vsakomur jasna pot, je potrebna pomoč in prave, pa se bo tedaj človek duševno in telesno okreplil in dosegel vse svoje drago želje, kajti vsi prebivalci tega PLANETA zaslužijo, da za časa svojega zemeljskega življenja doživijo in občutijo vse uspehe in radosti v življenju, pa če ste siromašni, bolni, po vojni izčrpani ali če ste bili razočarani v ljubezni ali preživljali težko življenjsko nalogo, razne izgube, ali duševno potrti, saj imate vsi svoje nedostanke, vsi boste samo tem potom dosegli svoje velike cilje.

Vsakomur hoče napovedati uspeh in srečo v bodočnosti, preteklosti, sedanjosti, karieri, službi, vadi, politiki, bogatstvu, ljubezni, zakonu, loteriji, potovanju, nasledstvu, zdravju, dedščini, sodnih sporih, spekulacijah, nenadnih dobikih, vsakomur bo dal strokovne pismene nasvete, ki mu bodo koristili vse življenje ter odgovore na vsa taina zainteresirana vprašanja, ki mu jih lahko zaupate brez vsakega obojavanja. Tolmači vaše značilne navade, odkriva tajne vaših velikih sovražnikov in priljubljen, predvideva razne nevarnosti, nesrečne slučaje in slino.

Horoskop se pošlje vsakomur v največji diskreciji. Mnogoštevilne izjave hvaležnosti dospevale dnevno iz vseh krajev sveta, kar dokazuje izredno zaupanje v točno napovedbe in so temu slavnemu predstavitelju astrologije izrečena priznanja od največjih osebnosti velikih učenjakov, umetnikov, književnikov, filozofov, velikih politikov in zmagovalcev na vseh vojnih in diplomatskih poljih.

Znameniti biro »Radosavljevič« je najbolj razvit, najbolj popularen, največji in najbolj poznan po vsem svetu ter si je pridobil veliko zaupanje v vseh slojih naroda, v vseh krajih sveta, ter prinašalo vsi listi v Evropi njegovo biografijo, ker je v istini največji astrolog današnjega modernega časa v pravem pomenu besede vzvalovil in vzbudil milijone duš vsega naroda, ker je zares pomagal narodom obeh polov, narodom vseh slojev ter pozna celo človečanstvo njegova dela, ki se je postavil v službo naroda, da vsakomur pomaga, da postane zmagovalac na raznih poljih in da vsakdo čuti veliko in pravo življenjsko radost, ker je astrologija i velikim i malim ljudem skozi vse vekove pomagala in jih osrečevala, ker ima ta najstarejša veda v zgodovini velike zasluge in se morelo vse generacije, rojene izmed leta 1857, in 1931., obrniti za horoskop na Radosavljevičev naslov, samo postopati je treba točno po navedenih navodilih.

Pošljite še Vi svoj čitljiv, točen in lastnoročno pisan naslov, označivši spol, dan, mesec in leto vašega rojstva z 10 din v denarju ali 15 din v znakah na račun stroškov. Klienti iz inozemstva 20 din v gotovini.

Naslov: Astrološki biro Radosavljevič, poštni predn št. 1, Sopot, Dunavska banovina, Jugoslavija.

DIJAKI

kupujte šolske
knjige v knjigarni

Tiskovne zadruga

Maribor, Cankarjeva 1
Telefon 25-45

SAMO SE NEKAJ DNI!

Za vkuhavanje sveže, prvovrstne in

prave bosanske slive

v gajbah po 15 do 18 kg odajam in pošiljam tudi po železnici po dnevni ceni

Josipina Bole

sadje in zelenjava en gros, Maribor, Koroška cesta 20, dvorišče. 1058

SAMO SE NEKAJ DNI!

Prvovrstne svet. znamke
**STEINWAY, FÖRSTER,
STINGEL, SEILER ITD.**

Hiša klavirjev

Th. Bäuerle
Maribor, Tyrševa 24

Oglašujte!

Najnovejši modeli

Najnižje cene
Ceniki franko

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, šivalnih strojev, prevoznih tričkljev, pnevmatike pri

„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR

Aleksandrova cesta 26 • LJUBLJANA, Karlovška c.

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Najnovejše gramofonske plošče

v veliki izbiri vedno na razpolago
samo po din 35,-

elektrofon
LJUBLJANA
BASAZA NEBOTIČNIKA
Glavno zastopstvo: za Maribor: Meinel & Herold
Zahtevajte brezplačne sezname

Vozite brez bencina!

Hranite denar!

Pustite si montirati na svoje avtomobile in stabilne motorje specialne, strokovno preizkušene

generatorje za pogon na lesno oglje

v Mehanični delavnici • Ljubljana • Sv. Petra cesta št. 85

Javite se osebno ali pismeno!

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z. z. o. i. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000,-

Ali res še nimate nove srečke državne razredne loterije?

Dne 11. oktobra t. l. se prične 41. kolo Državne razredne loterije, tekom katerega bo zopet izžrebanih velikih in manjših dobitkov v skupni vrednosti dinarjev

65,000.000.-

Največji dobitok znaša dinarjev

3,200.000.-

Kdor se hoče udeležiti tega novega plesa boginje Sreče, naj se čimprej obrne do naše hiše sreče

Bančne poslovalnice **BEZJAK** Maribor, Gosposka ul. 25
TELEFON ŠTEV. 20-97

kjer je na razpolago veliko število novih srečk.

Beziakove srečke

so zadele v zadnjih letih m. dr. sledeče dobitke oz. premije:

Din 2,000.000.- srečka štev. 68.326

Din 1,002.000.- srečka štev. 59.971

dinarjev 301.000.—	srečka štev. 56.910
dinarjev 301.000.—	srečka štev. 83.526
dinarjev 200.000.—	srečka štev. 34.210
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 86.831
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 86.834
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 7.336
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 77.664
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 77.696
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 4.638

in mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd.

Pozor!

Dražba!

TRGOVCI, AVTOMEHANIČARJI, MEHANIČARJI, ELEKTRIČARJI

V skladišču tvrdke Balkan v Mariboru, Meljska cesta 19, bo

4. OKTOBRA 1940 Z ZACETKOM OB 13. URI

sodna dražba: opreme za trgovino srednjega obsega, in sicer 4 velikih stelaž (gornji deli z premakljivimi steklenimi vrati, spodnji deli s predali), 2 velikih prodajalnih miz, 1 železne blagajne znamke Sehet št. 3, 1 pisalne mize, 1 pisalnega stroja, 1 tehtnice z uteži in 3 železnih stojal za izložbe, nadalje kompletne blagovne zaloge najrazličnejših delov za avtomobile, motorna kolesa, kolesa in podobno, kakor tudi gumijevih izdelkov vsake vrste, slednjič žepnih svetilk, baterij, toplomerov, 394 steklenic strojnega olja in 2 aparatov za vulkaniziranje.

Točnejše informacije v pisarni odvetnikov dr. L. Mühleisna in dr. F. Kupnika, Maribor, Sodna ulica 14-I.

JUGOSLAVENSKA UDRUŽENA BANKA D. D.

Razglas

Jugoslovanska udružena banka d. d. Zagreb—Beograd sporoča tem potom, da je njeno ravnateljstvo v sporazumu z g. komisarjem na temelju § 20. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov z dne 23. novembra 1934 sklenilo izplačati v celoti in v gotovini

od 26. septembra 1940 dalje

vse dinarske vloge svojih upnikov iz »starega računa«, in sicer v tekočem računu, kakor tudi vloge na hranilne knjižice.

Zneske, ki se ne bodo dvignili, bomo pripisali »novemu računu« ob običajni obrestni meri in se stavljajo upnikom na prosto razpolago.

Ravnateljstvo
Jugoslovanske udružene banke d. d.

Vaš uspeh: mali oglasi v »Večerniku«!

Vsakovrstne

odpadke papirja, cuni ter divje kostanje

kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah

B. Železnik

trgovina vseh vrst surovin

Maribor, Pobrežje, Cankarjeva 16

Nakupovalnice: Maribor, Kopališka in vogal Ptujске—Tržaške ceste (Gustinčič)

Zbirajte odpadke

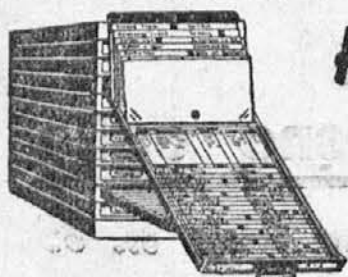
Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunje, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glazevino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbeiter. Dravska ul. 15. Tel. 26-23.

Mehanična delavnica

s specialnim artiklom upeljana

je radi bolezni lastnika ugodno na prodaj. Eventualno sprejmemo družabnika.

Ponudbe pod šifro »Ugodna prilika za začetrnike« na podružnico »Večernika«, Ljubljana, Franciškanska 6.

Kartoteka:

preglednosti
točnost
enostavnosti
zanesljivosti
in cenenosti

>Sofca<

MARIBOR

Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

Zahvala

Vsem onim, ki so z nami sočustvovali in nas tolažili ob bridki izgubi našega preljubega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Tavčarja

industrija v Mariboru

izrekamo tem potom svojo iskreno zahvalo.

Predvsem velja naša zahvala zdravnikom, ki so se z vsemi močmi trudili, da blaže bolečine ponosrečencu, nadalje gospodu mestnemu in stolnemu župniku msgr. Umeku za tolažilne besede nagrobnega govora, pevskega zboru pekovskih pomočnikov v Mariboru za pretresljive žalostinke ter darovalcem številnih krasnih vencev in kit cvetja. Prisrčna hvala vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti in mu izkazali poslednjo čast.

Maribor, dne 27. septembra 1940.

Žalujoča rodbina Tavčarjeva